

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Liber LV. Beneficium, ac Pensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

BENEFICIUM, AC PENSIO.

BE Beneficiis Ecclesiasticis acturus, expendam, quid sit, aut quotuplex Beneficium; modum, quo acquiritur, conditiones requisitas, ut quis ad id censeatur idoneus; licitam eius pluralitatem, Præterea indicabo ad quos pertineat Beneficia conferre, quænam sint conferenda, quibusque modis amittantur: Demum de Pensionibus plura attexam.

SECTIO PRIMA.

De Beneficio, ac Pensione Receptiores sine pugna Sententiæ.

CAPVT I.

Quid, ac quotuplex Beneficium?

BENEFICIUM est ius perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiasticis propter aliquod officium spirituale, autoritate Ecclesiæ constitutum. Triâ in beneficio distinguo. Primum est, ipsum officium, seu obligatio, qua quis tenetur, aliquam spirituales functionem obire. Secundum, ius percipiendi certos ex bonis Ecclesiasticis redditus, & hoc ius dicitur *Præbenda*. Tertium, ipsi fructus, qui sunt quid temporale. *Cap. Relatum, de præbend. Sylu. v. Beneficium, in initio. Tolet. l. 5. c. 76. Filliuc. tr. 4. n. 3. & 4. Malder. l. 2. tr. 9. cap. 2. dub. 1.*

Aliud beneficium est *Regulare*, aliud *seculare*. *Regulare* est, quod solum Regularibus confertur, ut Abbatia regularis, prioratus, & Canonici regularis. *Seculare* est, quod laicis, aliud non est pro Regularibus institutum, vel eis *seculare*. peculiari et annexam; & huius generis beneficium Regularibus sine Præfatis summi dispensatione conferri non potest, nisi curatum sit. *Cap. cum singula, de præben. in 6. Lef. l. 2. c. 34. dub. 2. Azor. p. 2. l. 3. cap. 1. quest. 4.*

Omne vero beneficium *seculare* esse præsumitur, nisi *Regulare* esse probetur. *Sanch. l. 7. Decal. c. 26. num. 14.*

Præterea aliud est *simplex*, quod nullam aliam habet administrationem, nec est vlla iurisplex aliud qualitate affectum; sed tantum institutum ad *Duplex*.

ad. Horas Canonicas recitandas, vel alia diuina officia persoluenda, ut Canonici etiam Cathedralis ecclesiæ, Sacella, Altaria, Capellæ. Aliud *Duplex*, quod est cum administratione: unde maximum est *Papatus*; deinde *Patriarchatus*, *Archiepiscopatus*, *Episcopatus*, & *Cardinalatus*. Item beneficia, quæ dicuntur *Dignitates*, ut *Præpositura*, *Decanatus*, *Personatus*, *Archidiaconatus*, *Abbatia secularis*, quæ est in nonnullis Ecclesiis instar *Decanatus*. *Abbatia Regularis*, prioratus *conuentualis*, & *claustralis* sunt etiam *Duplicia*. *Filliuc. tr. 4. n. 6. Lef. l. 2. c. 34. num. 9. Redus. de benef. c. 4. Laym. l. 4. tr. 2. c. 4.*

Aliud est *Titulare* simpliciter, quod scilicet in titulum perpetuum confertur, & beneficiarius sine gravi causa iusta nequit auferri. Aliud est *Mannale*, quod in Titulum confertur, sed reuocabilius; quia ad nutu Prælati, vel Patroni a beneficio auferri potest: ut est beneficium *Regulare*, quod nec curatum, nec electionum est, ut *Prioratus*, *Custodiis officium*, *Sacristia*, &c. Aliud est *Electiuum*, quod præcedente electione à Canonicis facta, & accedente postea confirmatione & consensu superioris confertur. Aliud *Collatum*, quod libera, ac simplici superioris conceditur voluntate. Aliud *Missum*, quod præsentante Patrono, Episcopo instituente datur. *Sanch. l. 7. Dec. l. c. 29. num. 118. Filliuc. tr. 4. n. 6.*

Aliud dicitur *Incompatibile*, *Comparabile*. Aliud *Incompatibile* est id, quod per se vel naturali iure, vel saltem Ecclesiastica constitutione continuam postulat residentiam: unde quis non potest aliud simile possidere, ut duos episcopatus, duas Abbatis, duas Parochias &c.

Seet. I. de Benef. Recept sententiæ. 37

duas dignitates, seu Personatus. Item beneficia uniformia sub eodem recto incompatibilia censentur: ut duo Canonici eiusdem ecclesie. Reliqua autem beneficia compatibilia sunt. Laym. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 2. & 3. Lell. l. 2. c. 34. dub. 27. n. 140.

CAPVT II.

De modis, quibus Beneficia acquiruntur.

BENEFICIUM sex modis acquiritur. 1. *Præsentatione* Patroni prænia, & institutione subsequenti: hæc solum fit per Ecclesiasticos, illa vero potest per laicos fieri, si ius patronatus habeant. 2. *Electio* ne, & confirmatione. 3. *Postulatione*, & confirmatione, quæ habet tantum locum in Prelaturis. 4. *Collatione libera*. 5. *Permutatione*. 6. *Resignatione* in favorem cum collatione sequuta. Rebus. in praxi, in. Quot modis acquir. n. 17. Lell. l. 2. c. 34. dub. 3.

Præsentatio est exhibitio quædam personæ per Patronum Episcopum, vel alteri, ad quæ institutioni pertinet, legitime facta. Patronus est, qui ius patronatus, id est, beneficium onerosum, & utile, conveniens alicui ob aliquod meritum, vel obsequium Ecclesie collatum. Est autem hoc ius duplex: aliud ius patronatus Ecclesiasticum, aliud laicum. Ius patronatus Ecclesiasticum dicitur non quod Ecclesiasticus possidet, sed quod competit alicui ex eo, quod ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiam fundavit, vel extruxit, vel dotavit, vel quod habetur ratione Rectoris Ecclesie, vel dignitatis Ecclesiasticæ. Ius autem patronatus laici dicitur, quod alicui competit, quia ex bonis patrimonialibus, seu secularibus Ecclesiam fundavit, vel construxit, vel dotavit, aut beneficium aliquod crexit, aut quia ab aliquo horum causam habuit. Panorm. Cap. Ea noscitur, de his, quæ sunt à Palat. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. g. 1. 2. 4. & 5. Malder. 2. 2. tr. 9. c. 2. dub. 2. Filliuc. tr. 4. l. n. 8. Lell. l. 2. c. 34. dub. 4. 5. 6. & 7.

Institutio est concessio beneficii facta legitima Episcopi, vel alterius auctoritate Clerico præsentato à Patrono. Vnde institutio solum fieri potest per Ecclesiasticos; horum enim est, beneficia Ecclesiastica conferre, non laicorum. Institutio sine Patrono facta est ipso iure irrita. Si vero Patronus sit in præsentando negligens, ad Episcopum denoluitur, vel ad eum, ad quæ iurisdicção pertinet. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. Ioan. Andre. c. 2. de offic. in 6. Lell. l. 2. c. 34. n. 12. Fil. tr. 4. l. n. 9.

Electio est alienas personæ ad Ecclesiam Pastore destitutam canonicè facta vocatio: non fit nisi de Ecclesia vacante. Dignitas & canonicatus, quæ conferuntur communibus clericorum suffragijs, non dicuntur conferri per electionem. Beneficia enim electiva ea tantum dicuntur, quæ per electionem conferri debent: & habet solimodo locum in iis, qui Ecclesiarum Pastores sunt, vel Monasteriorum, habentes in his supremam iurisdicçãoem. Per electionem vero non acquiritur ius in re, sed ad rem. Hostien. sum. de elect. Azor. p. 2. l. 6. c. 14. Elcob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

q. 2. & 4. Lell. l. 2. c. 34. dub. 7. n. 13. Omnis electio indiget confirmatione, superioris consenti, & auctoritate scienda. Quia id constat ex Cap. Nihil est, & cap. cum dilectus, de elect.

Postulatio est supplicatio quædam à Collegio Canonicorum facta apud superiorem petitionem, qua postulatur, ut aliquis certæ vacanti præficiatur Ecclesie, non obstante aliquo defectu, quem patitur; qui non debet esse moralis sed naturalis tantum, nempe quia non sit legitime natus, non habeat ætatem sufficientem, non esset ordinatus. Debent verò in postulatum duæ saltem partes Capituli consentire. Hostien. sum. tit. de postulat. Sylv. v. Postulatio.

Collatio est concessio beneficii vacantis siue per obitum, siue per resignationem, siue denotationem, liberaliter facta ab habente potestatem, ut à Papa Legato Ordinario. Iure autem communi beneficia conferenda sunt pure, libere, palam, sine diminutione vacantia, & in perpetuum. Et ideo in collatione nequit addici pactum, aut conditio, seu modus: neque debet per vim, aut metum fieri. Electio autem potest inesse in collatione, quando ipso iure, vel statuto, vel consuetudine, vel fundacione, aut institutione beneficii posita est. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. q. 2. & 3. Filliucius tr. 4. l. n. 10. 11. & 12.

Permutatio beneficiorum est reciproca quædam resignatio, quæ ad invicem inter permittentes fit legitima superioris auctoritate. Septem ad eam requiruntur. Primum, ut permittentes sint suorum beneficiorum domini: nemo enim potest cum alio rem non suam permutare. Secundum, debet permutatio esse libera, non autem vi, aut metu extorta. Tertium, debet uterque suum beneficium in Ordinarij, cui beneficium subest siue is unus sit, & idem, siue alius, & alius, manus resignare. Quartum, beneficia sunt conferenda permittentibus, non alijs; aliqui irrita erit permutatio. Quintum, requiritur consensus illorum, ad quos electio, vel præsentatio spectat. Si autem Patronus requisitus nolit consentire, potest Episcopus sua approbatione consensum supplere, si permutationem Ecclesie iudicet expedire. Sextum, si permittens infirmus sit, debet supervenire viginti post resignationem dies, alioquin censetur beneficium per obitum vacare. Septimum, si permutatio in Curia Romana fiat, debet fieri publicatio in loco beneficii intra sex menses à die supplicationis oblatæ computandos, si sint beneficia citra montes, si vero ultra montes, intra novem. Porro si permutatio fiat ex tunc, intra mensem Ordinarius debet conferre: permittentes verò intra tres publicare, idque in loco beneficii. lege Cap. unic. de rer. perm. in 6. Clement. unic. de rer. perm. Glof. ibi Reg. Cap. vel. de infirm. & eandem, de publicand. Rebus. in praxi benef. de perm. Lell. l. 2. c. 34. n. 19. Az. p. 2. l. 7. c. 24. q. 2.

Resignatio vel renunciatio generatim sumpta, iuris proprii spontanea, & libera dimissio, seu cessio. Preste verò, est libera beneficii dimissio facta cum causa coram legitimo superiore. Hæc fit tacite, vel expresse. Tacite fit ex iuris dispositione, absque expressione verborum, ut matrimonium contrahendo. Expresse fit, cum quis sponte suum beneficium expressis verbis coram Ordinario legitime dimittit. Rebus. de resign. Lell. l. 2. c. 34. n. 179.

D CAPVT

CAPVT III.

Conditiones praescriptas in Iure, ut quis ad Beneficium idoneus censeatur, recenseo.

14
Primatus
est
Totus legi-
timus.

NOVEM ad idoneitatem beneficij conditiones annuero. Prima est *Legitima totus*. Legitimus nempe est incapax Episcopatus, & cuiusvis beneficij curā animarum habentis, nisi per Pontificem cum eo dispensetur. Item est incapax cuiuscumque dignitatis, aut personatus etiam sine cura. Episcopus verò cum tali dispellere potest ad beneficium simplex, & ad Canonicatum etiam Cathedralis Ecclesiae, & praeterea si ille à sede Apostolica ad sacros Ordines esset admittus. Praeterea illegitimus etiam cū Episcopi dispensatione nequit habere vllum beneficium ubi pater est, aut fuit Praefectus, aut etiam Canonicus. Legitimi autem Presbyteri filij possunt beneficia habere in Ecclesiis, ubi eorum parentes praesident, non tamen illud ipsum, quod proximè parens habuit. Si tamen inter parentem & filium alius intercesserit, censetur species illa successione hereditariae absterisa, & ita si ius legitimum poterit sine dispensatione illud obtinere. *Cap. 1. de filiis Presbyteri. in 6. Glos. ibi. Sylvi. 2. 2. q. 6. 3. a. 2. quest. 1. Azor. p. 2. l. 3. c. 3. Filliuc. tr. 4. l. n. 5. Laym. l. 4. tr. 2. c. 14. n. 3. Lell. l. 2. c. 34. n. 86. 87. & 88.*

15
Secunda
Clericatus.

Secunda Clericatus seu prima tonsura à proprio Episcopo collata & *Habitus Clericalis*, siue talares vestes. Ex epicheia satis esset vestes, quae ad media cura extendantur: praeterea ubi talis est consuetudo. Si beneficium ex institutione certum ordinem requirat, qui eo caret, ad illud est inhabilis beneficium: consuetudo tamen longa potest illum rigorem mitigare. *Cap. cum contrahat, de etia. Cap. cum deo de rescriptis. Filliuc. tr. 4. l. num. 21. & 22. Sanch. de m. trum. l. 7. d. 46. Ad Episcopatum verò iure antiquo requiritur subdiaconatus: iure autem nouo, adeptus Episcopatum, si munus consecrationis intra tres menses non suscepit, ad fructuum perceptorum restitutionem tenetur: si per tres alios menses id non egerit, est Episcopus priuatus, post sententiam. *Trid. sess. 23. c. 2.**

16
Tertia
Aetas.

Tertia, *Aetas*, & quidem ad Episcopatum aetas triginta annorum exactorum requiritur. Ad dignitatem Ecclesiasticam Episcopatu inferioriorem, habentem tamen animarum curam, aetas viginti quinque annorum saltem inchoatorum praescribitur. Ad alias dignitates, vel personatus, quibus non subest animarum cura, exigitur, ut quis non sit viginti duobus annis minor, & hi anni debent esse complati. Ad beneficium Parochiale viginti quinque anni, inchoati saltem, requiruntur. Ad alia quaecumque requiritur ut minimū quatuordecim annorum inchoatorum aetas; licet ratione ordinis, quam Tridentinum statuit, saepe maior aetas exigatur. *Cap. cum in cunctis, de elect. Trid. sess. 24. c. 12. cap. licet canon, de elect. in 6. Trid. sess. 23.*

c. 6. Laym. l. 4. tr. 2. c. 14. n. 1.

Quarta, *Scientia*, & quidem tanta, quanta ad munus beneficij annexum rite obendum, sit necessaria. In particulari autem ad beneficium simplex exigens primam tonsuram, requiritur ut beneficiarius etiam legere, scribere, ac construere, ac fidei rudimenta calleat. Ad simplex exigens minores Ordines, necessaria est laetina lingua scientia, & ut habeat bonum testimonium à Parocho, & Scholae, ubi educatus est Magistro. *c. cum in cunctis, de elect. Nau. de orat. miscel. 4. 3. n. 3. Trid. sess. 23. c. 5. & 11. qui* Quidem *sess. 22. c. 2. statuit, ut qui sumus sit* Episcopus, sit Doctor, vel licentia in Theologia, vel iure Canonico; aut saltem publico alicuius Academiae testimonio, ad alios edocendos idoneus ostendatur. Eadem qualitates requiruntur in creandis Cardinalibus, & Archidiaconis: in ceteris verò nil certi praescribitur, sed quisque debet esse instructus scientia suo muneri necessaria: quae nū adit, iudicabit Episcopus, & examinatore, quia nemo sine examine ad quodcumque beneficium debet admitti. Unde collatio beneficij omnino illiterato facta, est irrita. *Qui a 16 nullatenus qui suo muneri satisfacere. Filliuc. tr. 4. l. c. 3. q. 8. Azor. p. 2. l. 6. c. 6. cap. cum novis de elect. cap. licet canon, de elect. in 6.*

Quinta, *Probitas morum*, hoc est, ut non sit beneficiarius grauibz criminibus innodatus, nec infamis, quia iure naturali minister dei & Ecclesiae maximè probus debet esse, cum monius, exemplo, & piis precibus alios debeat in pietate promouere. Non est autem ipsius irrita collatio beneficij criminoloso, seu infami facta, modo crimen non habeat annexam excommunicationem aut irregularitatem, quia nullus adest textus continens prohibitionem: licet sit irritanda ab eo, qui ad id habet potestatem ex *cap. inter electos, de excessibus Prelat. lege cap. cum in cunctis, de elect. Trid. sess. 24. c. 12. Nauar. sum. c. 27. n. 251. Azorius p. 2. l. 6. c. 7.*

Sexta, *Calibatus*: coniugati enim capaces non sunt beneficiorum, quia prohibiti sunt ordines suscipere. Tamen si quis duxerit virginem, & iuramento consentiente vxore, castitatem voveat, potest ad beneficium admitti: & tunc si vxor sit ingenis debet ante Religionem inire; si autem pronector, saltem vovere in seculo castitatem. Hinc si Clericus minorum ordinum habens beneficium, contrahat valide matrimonium ipso iure illud amittit: si vero contrahat tantum sponsalia non amittit ipso iure, quāvis prius iure mereatur si autē Clericus sit in sacris, & contrahat, non amittit ipso iure, sed est priuandus, quia matrimonium est irritum. *cap. 1. & 2. & 8. de cleric. coniug. Nauar. sum. c. 25. n. 120. Lell. l. 2. c. 34. n. 115. Filliuc. tr. 4. l. c. 5. q. 5.*

Septima, ut non sit *ulla censura irreversibilis*. collatio enim beneficij facta excommunicatione maiori excommunicatione, aut suspensio, aut interdico, est nulla: imo etiam electio, praesentatio, & postulatio excommunicati, suspensi, & interdicti, resignatioque in eius fauorem facta, est irrita; quod intelligi in omnibus beneficiis praeter episcopatum, *cap. Postulasti, de cleric. excom. cap. cum dilectis, de consuet. cap. 1. de postulat. Prelat. Covar. ad cap. Alma mat. p. 1. & 7. num. 1. & 2.*

Omnia

Secl. I. De Benefic. Receptor. Senten. 39

21
Octava,
Habilitas
ex parte
corporis

Octava *Habilitas ex parte corporis*, quæ necessaria sit ad decenter præstandum officium, Vnde impotentes ad mania ordinum exercenda sunt iure naturali beneficiorum incapaces. Tales sunt, qui manibus carent, vel cæci, vel muri, vel perpetuo amentes. At si debilitas aliqua superueniat, per quam quis ineptus ad officium reddatur, non ideo beneficio antea obento privatur, sed potest eo libere potiri. *cap. Nisi, de renunciat. Azor. p. 2. l. 6. c. 2. Filliuc. tr. 4. l. 6. §. 9. 2.*

22
Nona, In-
firmitas Ec-
clesiæ

Nona denique, *Intensio determinata Ecclesiæ status*, & ordinis requisiti in tali officio. Quia absurdum esset dari Ecclesiastica beneficia iis, qui adhuc fluctuant, nec decreverunt se Ecclesiæ ministerio dicare. Satis autem existimo, si quis sinceræ ac bonæ fidei proponenter itatum Ecclesiasticum inire, nec velit ab eo resiliere proposito, nisi causa aliqua iusta incidit. Hinc qui accipit beneficium eo tantum animo, ut eius alatur fructibus, donec studia absoluerit, vel opulentiam uxorem inuenerit, cum animo tunc illud deserendi, peccat mortaliter, nec retinere potest; non tamen ad restitutionem obligatur fructuum, si muneri suo satisfecit, nec est ipso iure privatus, nisi sit Parochiale beneficium. *Nau. sum. c. 2. §. 1. 18. Azor. p. 2. l. 6. c. 9. Filliuc. tr. 4. l. 1. m. 4. 2. Sotus de iust. l. 10. §. 1. 5. 46.*

CAPVT IV.

De Beneficiorum pluralitate.

23
Habilitas
beneficiorum
conceditur
superioribus
ob
causas.

EPTM ex causis iure Canonico pluralitas beneficiorum conceditur. Prima est, quando exiguus redditus habent. Secunda, quando vnum beneficium est alteri coniunctum, & vniuersum. Tertia, quando Clericus idoneus non inuenitur. Quarta, quando vnum in titulum, alterum in commendam datur. Quinta, quando vnum habet animarum curam actum, aliud habitu tantum, quia ob ætatis intemperiem, vel bellum populus abcesserit. Sexta, quando ex consuetudine duo beneficia simul possidentur. Septima ratione iustæ ac debite indulgentiæ videtur superioris auctoritas ex causa dispensare. *Cap. vno 10. §. 3. Cap. Bam te, de etate. Cap. Clericus 2. l. 1. §. 1. Cap. Qui plures 2. l. 1. §. 1. Cap. licet canon, de elect. in 6. Cap. Sanctorum, dist. 70.*

24
Quia sunt
beneficia
incompati-
bilia primi
generis

Alia beneficia sunt iure incompatibilia, alia incompatibilia. Compatibilia dicuntur, quæ vel iure communi, vel saltem consuetudine simul haberi queunt. Incompatibilia verò, quæ nec iure, nec consuetudine simul quis habere potest. Talia sunt quæ habent animarum curam siue in foro conscientie tantum, ut Parochia, siue in foro contentioso, ut Episcopatus, Archiepiscopatus Patriarchatus, &c. Et beneficia, quæ dicuntur dignitates, personatus, vel officia, quæ requirunt residentiam, ac personarum distinctionem. Et Canonici, ac portiones in Ecclesiis Cathedralibus, aut Collegiatis secularibus, vel Regularibus. Et alia sunt incompatibilia ex conditione, nimirum sub eodem texto, hoc est, beneficia, *Eccl. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.*

quæ in eadem Ecclesiâ haberi nequeunt. Hæc beneficia incompatibilia primi generis vocantur. Trident. sess. 7. c. 4. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. §. 1. *Cap. Quia in tantum, de prebend. Cap. Gravia, de rescript. in 6. Cap. Quia nonnulli, de Cleric. non resid. cap. litteras, de concess. preben.*

Incompatibilia secundi generis sunt, quæ simul quidem licet retineri non possunt absque dispensatione, tamen non ita pugnant, ut alterum vacet, altero obento. Talia sunt reliqua beneficia residentiam postulantia, quæ sine graui peccato simul retineri non possunt. *Lesl. l. 2. c. 3. 4. n. 1. 40. Filliuc. tr. 4. l. 1. m. 4. 3.*

Papa in pluralitate beneficiorum potest dispensare, libere quidem, ubi tantum esset contra ius commune. Quia est supra illud. Vbi autem ius commune, aut diuinum, non nisi ratione iustis de causis hinc enim iuri Papa subicitur. profecto tres dispensandi iustas causas annuero prima est, iusta Ecclesiæ necessitas. Secunda, pia eiusdem utilitas. Tertia, euidentis prerogatiua meritorum, quæ in maius commodum, ac utilitatem Ecclesiæ cedat. Per prerogatiua meritorum intelligo generis nobilitatem, dignitatem personæ, egregiam litteraturam, industriam, prudentiam, virtutem. *cap. dudum 2. de elect. cap. de multa, de prebend. Nau. sum. c. 2. §. 1. 2. 5. Azor. p. 2. l. 6. c. 12. Sylui. 2. 2. §. 6. 3. n. 2. quæst. 3. concl. 7.*

Papa Legatus potest etiam in pluralitate beneficiorum dispensare, sed cum limitatione, primo, ut Episcopatus non sint, dignitates, aut curata. alquando Secundo, ut congruam sustentationem non excedant. Tertiò, ut sub eodem texto non adint. Episcopus, *cap. de multa, de prebend. Filliuc. tr. 4. l. 1. m. 3. 8.* Episcopus potest etiam dispensare cum eisdem tribus limitationibus. Præterea si duo beneficia sub eodem texto dissimilia sint, & vnum non sufficiat ad congruam sustentationem, poterit dispensare: si vero similia sint sub eodem texto, nec Legatus, nec Episcopus poterit. Et ita refert declarasse sacram Cardinalium congregationem Garcia de benef. p. 1. l. 6. §. 1. n. 377. *Lege cap. sanctorum, dist. 70. Ioan. Andr. c. 1. de consuet. in 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 12. §. 6.*

Qui autem per dispensationem plura beneficia curata obtinuit, non est tucus in conscientia, sed tenetur alterum resignare, si non putetur labesse legitima dispensandi causa, & est tutus sequatur animarum damnum ex prelati absentia, etiam si per vicarios administraretur: vel detur ob id scandalum populo. Vnde talis absoluentus non esset, nisi vno retento, reliqua dimittat. Idem dixerim de eo, qui, causa iusta non existente euidenter, obtinuit plures dignitates, personatus, Canoniciatus, & alia huiusmodi, quæ residentiam requirunt. *D. Tho. quodlib. 9. a. 1. 5. Caiet. v. Beneficiorum multiplicatio, Tolet. l. 5. c. 8. l. 1. n. 4. Sot. l. 1. de iust. §. 6. a. 3. Lesl. l. 2. c. 3. 4. n. 1. 5. 1.* Qui vero obtinuit alia beneficia simplicia, secuslo similitudo potest a Confessario absolui, cui quidem liberum est probabilem Canonistarum doctorum opinionem sequi. *Azor. l. 6. c. 12. §. 11. Filliuc. tr. 4. l. 1. m. 40. Lesl. l. 2. c. 3. 4. n. 1. 5. 1.*

CAPVT V.

De Beneficiorum Collatoribus.

29
Pontifex
ge. et alis
est benefi-
cium colla-
tor, qui tri-
bus modis
potest ea
conferre.

PRESVL sumus est generalis collator habens generalem potestatem conferendi omnia beneficia in quacumque Diocesi. Quia est supremus dispensator bonorum ecclesiasticorum, & omnium Episcoporum, & ecclesiasticorum superiorum, & adeo Ordinarium orbis totius Ordinarius. Triplici autem modo potest beneficia conferre. primò, iure præuentionis, vt quando alicui confert gratiam expectatiuam ad beneficium primò vacaturum. Secundò, concurrendo cum alijs collatoribus. Necesse autem est, vt in hoc casu referret, vel conferat beneficium ante ordinariū; alioqui collatio ordinarij valida erit, & hac ratione etiam legatis à latere solet concedi, vt beneficia conferant. Tertiò, iure deuoluto, vt quando ratione criminis, v. grat. ob simoniam consentia, vel ratione negligentie collatoris, ius conferendi deuoluitur ad pōssidem ex canonum dispositione. Eodem iure se per confert Episcopus, quando inferiores collatores sunt negligentes. *Glos. ad Cap. Felicitas, §. sit. de pōsside in 6. Cap. Per principalem 9. q. 3. Cap. Dudum, de prob. in 6. Rebus in praxi, §. de deuolut. num. 46. Cap. Quia de concess. prab. Fillinc. tr. 41. n. 2. Pius IV. in Bul. Ad Romanum Pont.*

30
Qua bene-
ficiadebeat
intra sex
menses
conferri.

Dignitates infra Episcopatum & Abbatia & alia beneficia regulariter conferri debent intra sex menses, alioquin deuoluntur ad superiorem. Similiter Patronus laicus intra quatuor menses non præsentet, & Ecclesiasticus intra sex, beneficium efficitur liberum, cuiusque dispositio ad eum, cuius est instituere, deuoluitur. *Cap. Nullus, de concess. prabende. cap. vni. de iure patronat. in 6.*

31
Episcopus
in propria
Diocesi
est omnium
beneficio-
rum colla-
tor.

Summus Prælatarius videtur iure præuentionis, & concursus, ad vitandas confusiones, ac lites adeoque in multis Ecclesiis sibi certos menses referuauit, quibus confert, reliquis ordinario relictis. Quod propter nisi ex fundatione beneficij, vel ex legitima præscriptione ius conferendi alteri competit, vt capitulo, decano, præposito, Abbati, vel alteri Ecclesiastico, in quacumque Diocesi Episcopus est proprius omnium beneficiorum collator. Quia hic sua in Diocesi est Sacrorum moderator, vnde ad eum spectat omnes Ecclesiæ Ministros constituere, & officia sacra conferre. *Reg. 8. Cancel. Cap. omnes Basilica 16. q. 7. C. Nullus 16. q. 7. Fillinc. tr. 41. n. 24.*

32
In curia
Romana si
ad sit, ea
nequit con-
ferre, sed
pertinet ad
Papam
illatio.

Est consuetudine receptum, vt Episcopi in Curia Romana existentes, non possint vlla beneficia cōferre in propria Diocesi vacanti, sed necessarium esse, vt Curiam exeant ad ea conferenda. Possunt tamen in Diocesi aliena; quæ autem in Curia vacauerūt, pertinent ad Pōstificis dispositionem. Tota sunt eorū, qui de Curia sunt Romani, & eorū, qui Romæ morantur, aut propè Romā ad duas dietas, id est, quadraginta mil-

liaria Italica, & eorū qui ibi resignant. *Reg. 1. Can. cl. Extrin. Ad regimen. de prab. Fillinc. tr. 41. n. 10. Mailer. 2. 2. tr. 9. a. 2. dub. 4.*

Et si Capitulum sede vacante vice Episcopi fungatur in iis omnibus, quæ iurisdictionis Capitulum ordinariæ sunt, non tamē ei succedit in libera sede vacante, & gratiosa beneficiorū collatione, sed in necessitate, non con-
faria, & debita. Vnde non potest cōferre beneficia spectantia ad solum Episcopum, vel ad cū libera, ipsum ex consensu, ac consilio Capituli. Nec sed necesse potest præsentare, nec eligere, quando præsentatio, aut electio ad Episcopum spectabat, potest tamen instituere, & cōfirmare electos, & præsentatos, & gerere alias collationes necellarias, vt quæ debite sunt certis personis, vel certo personarum generi ex fundatione, vel dotatione. *Cap. Illa, ne sede vacante. cap. Si ad Episcopum, refid. vac. in 6. c. 1. de insti. in 6. Mailer. 2. 2. tr. 9. c. 2. dub. 4. Azor. tr. 1. 2. 3. c. 38. Leil. 2. c. 34. an. 10. n. 50.*

Non potest Vicarius generalis Episcopi beneficia cōferre nisi de speciali mandato. Quia ea, quæ sunt iustitiæ, & necessitatis, eaq, quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, non tamen, quæ sapunt gratiam potest expedire: At collatio beneficiorum est mera gratia, cum sit donatio quedam. Mandatum autem speciale habere dicitur, si eo ad eam sit generalis clausula. Et ad omnia alia, etiam si mandatum exigatur speciale. Licet vero Vicarius præsentare non possit, potest tamen electos, & præsentatos cōfirmare, ac instituere. Quia hoc est iustitia, ac necessitatis. *cap. fin. de offic. vicar. in 6. Azor. p. 2. l. 3. c. 44. q. 1. 4. & 5. Fillinc. tr. 41. n. 48. & 49.*

Denique laici non habent beneficia conferendi, nec instituendi, nec cōfirmandi; nec id possunt comparare præscriptione, vel consuetudine, quamvis immemorial. Possunt tamen Papæ privilegio, quod fuit aliquando nonnullis Imperatoribus ac Regibus concessum. Laici vero habent ius præsentandi ad beneficia vacantia, quod ius vocatur ius patronatus, de quo superius. Quod qui tenet ius potest acquirere, & habere femininā, & si sit hereditarium, in illam etiam transit: sicut etiam relictum his, qui sunt de familia, altem vbi feminā succedunt. *cap. cum ex eo, de elect. in 6. c. vni. de iure patronat. in 6. Azor. 10. 2. l. 6. c. 1. q. 19. c. fin. de concess. prab. cap. Ex li. seris, de iure patronat.*

CAPVT VI.

De his, quibus Beneficia sint conferenda.

NVQVAM beneficium in ligno est conferendum quā lo dignus ad sit. Indignus autē dicitur, qui vel est irregularis ex ignorantia, seu insipientia, ex obstaculo, vel infamia, vel non putatur futurus vtilis, nec aptus officio. Vnde collator ad conscientiam securitatis debet scire, eū, cui confert, esse dignū, nec satis est neire, indignū esse. Quia ex officio tenetur dignū illud conferre, Dignus autē dicitur, qui omnib. cōsideratis, putatur optime satisfactorius Ecclesiæ, quæ vtilis futurus. Porro in sit?

Secl. II de Benef. Recept sententia. 41

in cap. cum in cunctis de elect. Tria requiruntur, ut quis beneficio curato dignus censetur, nempe *etas* conueniens, *probitas* morum, ac debita *sententia*. Et ipso iure suspentur ab electione, pro illa vice, eligentes indignum, & triennio a suis beneficiis. Filiuc. *trakt. 4. c. 4. qu. 7. Lelli. l. 2. c. 34. dnb. 12. cap. Graue nimis de prebend.*

37 *Quingue in casibus licet beneficia digno conferri, praetermissio.*
Licetum est in quinque casibus praetermissio digniori, digno conferre beneficium. Primo, si Patronus laicus praesentet dignum, huic debet conferri si vero beneficium curatum, & Patronus Ecclesiasticus, tunc dignissimo est dandum, *cap. Monasterium. 6. q. 7. Tridentin. sess. 14. c. 18.* Secundo, si beneficium sua institutione dandum sit alicui ex certa familia, vel oppido, vel si Canonum decreto sit eligendus a quibus ex Clericis eiusdem Ecclesiae, tunc apostolico inter eos dandum est, non aliis etiam aptis, *cap. Nullus. cap. obitum. dist. 6. 1. Conar. Reg. peccatum p. 2. §. 7. Synod. 2. 2. q. 63. 4. 2. questio. 4. c. 3.* Tercio, si aptiores reuerendi tunc beneficiis parochialibus, eo quod pauci bene idonei ibi repertantur, tunc beneficia sine cura quamvis optima debent minus dignis conferri. Filiuc. *trakt. 4. n. 176. Lelli. l. 2. c. 34. n. 59.* Quarto si plures sunt electores, & paucorum suffragia in dignissimum inclinent, tunc si meum suffragium nihil esset dignissimo profuturum, ut non eligatur indignus, vel minus dignus: teneor, omisso dignissimo, conferre illud in digniore, vel saltem in dignum. Filiuc. *trakt. 4. n. 176. Diana p. 3. r. 5. resol. 110. Lelli. l. 2. c. 34. n. 60.* Quinto denique, resignans in fauorem alterius, satis est, ut quareat dignum, & sic fert recepta consuetudo quia cum resignans non sit distributor, si iure percutatur in fauorem resignare, potest cuiusque digno voluerit. Diana p. 2. r. 1. resol. 4. citans Reginaldum, & Malderum.

38 *Beneficia infrenda dignissima.*
Electores, praesentatores, & collatores semper tenentur, quantum in ipsis est, procurare, ut dignissimis beneficia conferantur quia primario instituta sunt ad cultum Dei, & Ecclesiae utilitatem: secundario ut sint praemia virtutis: si omittitur dignior, contra utrumque finem elinquetur. D. Th. 2. 2. qu. 63. a. 2. & 7. 185. a. 3. Navar. *ad cap. si quando, de rescript. except. 16. n. 10.* Unde in beneficiis curam animarum habentibus, vel aliam magni momenti in Ecclesia finem ouem, eligere, postulare, aut praesentare dignum; omisso digniore, qui in promptu adest, est lethale peccatum omnia qui digniorem omittit, agit in re gratia contra finem ex officio Ecclesiae debitum. Trident. *sess. 14. c. 1. Conar. ad Reg. peccatum p. 2. §. 7. Filiuc. trakt. 4. n. 178. Lelli. l. 2. c. 34. n. 64. Azor. p. 2. l. 6. c. 15. q. 1.*

39 *Papa & Reges non tenentur, digniores eligere, nisi in promptu sint.*
Qui habet ius conferendi beneficia per promotionem, ubi, ut iunt Papa, & Reges, non tenentur digniores eligere, nisi in promptu sint, sed sufficit eligere dignos, quia alioquin sepe tenentur, ut digniores quareat, quod a summo praesentare, & a Regibus duorum esset exigere. Reginald. l. 50. n. 179. apud Dian. p. 2. r. 1. resol. 40.

40 *Quid in beneficiis simplicibus.*
In beneficiis vero simplicibus, ut canonicatibus, capellanis, & aliis praeter dicta, non censetur peccatum mortale, semel aut bis praetermittere digniorem, eligendo dignum si vero passim fieret nullo delecto, ut digniores assumantur, lethale quidem esset. Quia quod semel vel iterum dignior praetermittatur in huiusmodi beneficiis, non censetur notabile, & Ecclesiae incommodum; paucorum enim meritis poterit aliorum integra sufficiens compensari (scio a doctis absolute censeri peccatum lethale nunquam esse, si in huiusmodi beneficiis, quae curam animarum non habent, dignus, relicto digniore, assumatur, de quo *secl. 2. Navarra 2. de rescript. c. 2. n. 148. Sa v. Beneficium n. 42. Azor. 2. 2. q. 63. a. 2. Angel. v. Electio. n. 20. Lelli. l. 2. c. 34. n. 66.*

Profecto in beneficiis, quae per oppositionem, & in concursu dantur, digniorem omittere, lethale est cum obligatione ad damni restitutionem, prudentium iudicio, quia tunc dignior habet ius strictum ex Trident. *sess. 24. c. 8.* & aliquorum Canonum lege: ergo si illi iniuria. Attamen debet esse talis notabiliter dignior arbitrio prudentum. Navar. *sum. c. 17. n. 74. Lelli. l. 2. c. 34. n. 75.* In aliis vero beneficiis non est agenda restitutio, quia dignior non habet ius strictum ad illud, sed largum duntaxat, consistens solum in maiore aptitudine, unde non fit ei proprie iniuria. Si autem beneficiarius idoneus non sit, tenebitur is, qui procurauit, ad restitutionem, non quidem dignos, sed Ecclesiae, quae debito ministro caruit, vel etiam damnum accepit. Quod si nullum damnum accepit, ad nihil auctor tenebitur. Conar. *ad Reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 7. Sotus l. 4. de iust. q. 6. a. 3. Filiuc. trakt. 4. n. 185 & 184. Navar. c. 17. n. 72. Lelli. l. 2. c. 34. n. 76.*

41 *In beneficiis aue dantur per concursum mortale est cum obligatione restituendi, digniorem omittere.*
Profecto in beneficiis, quae per oppositionem, & in concursu dantur, digniorem omittere, lethale est cum obligatione ad damni restitutionem, prudentium iudicio, quia tunc dignior habet ius strictum ex Trident. *sess. 24. c. 8.* & aliquorum Canonum lege: ergo si illi iniuria. Attamen debet esse talis notabiliter dignior arbitrio prudentum. Navar. *sum. c. 17. n. 74. Lelli. l. 2. c. 34. n. 75.* In aliis vero beneficiis non est agenda restitutio, quia dignior non habet ius strictum ad illud, sed largum duntaxat, consistens solum in maiore aptitudine, unde non fit ei proprie iniuria. Si autem beneficiarius idoneus non sit, tenebitur is, qui procurauit, ad restitutionem, non quidem dignos, sed Ecclesiae, quae debito ministro caruit, vel etiam damnum accepit. Quod si nullum damnum accepit, ad nihil auctor tenebitur. Conar. *ad Reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 7. Sotus l. 4. de iust. q. 6. a. 3. Filiuc. trakt. 4. n. 185 & 184. Navar. c. 17. n. 72. Lelli. l. 2. c. 34. n. 76.*

CAPVT VII.

De modis, quibus Beneficia amittantur.

42 *Beneficium amittitur per mortem naturalem, aut civilem. Et per aliterius incompatibilis affectuacionem.*
Xuris dispositione quatuor ex causis beneficium amittitur. Prima est sine delecto beneficiarii, nempe per naturalem ipsius obitum, per mortem civilem, id est, per ingressum & professionem expressam, vel tacitam in approbata Religione emissam: & per matrimonium validum, licet consummatum non sit. *cap. beneficium, de reg. in 6. Lelli. l. 2. c. 34. n. 187. Layman. l. 4. r. 2. c. 17. n. 1.* Per matrimonium vero inualidum, non priuatur ipso iure contrahens, sed priuandus est per sententiam. Secunda amittitur propter alterius beneficii incompatibilis affectuacionem. Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. Paris de resignat. l. 1. q. 6. n. 118.*

43 *Ex per unum quoque ex quatuor delictis.*
Tercio amittitur ipso iure ob crimina sequentia. Ob haeresim, nec prodest triennis possessio. Ob schisma. Ob episcopi Cardinalis percussione. Ob homicidium qualificatum, nempe per sicariu pretio conductu. Ob falsificationem litterarum Apostolicarum. Ob sodomitam saepius exercitam. Ob Reclitoris vel alius clerici Ecclesiae, in qua beneficium adeit, per se, aut per alium occisionem. Ob acceptum aliquid ab examinatore pro examine ad parochiale. Si obtinens Episcopatum, non accepit consecrationem intra tres menses a pacifica possessione, si ob mens Parochiale non fuerit promptus ad sacerdotium intra

D 3 annum

anum. Si quis duo incompatibilia primi generis simul retinere praesumpserit, abique dispensatione, amittit etiam secundum, si Praeatus, vel administrator bona ecclesiae, vel Monasterij alienet abique fortia à iure praescripta, vel Romano Pontifice inconsulto. Denique si quis vi potestione in fuerit ingressus. In his, ac similibus casibus, ubi haec iura non sunt vltro abrogata, beneficium impetrari potest tanquam vacans: sed crimen est probandum. Ipse tamen beneficiarius non tenetur sua sponte ante sententiam beneficium dimittere. Azorius p. 2. l. 7. c. 17. Lessi. l. 2. c. 34. dub. 34. Filliuc. tr. 4. n. 15. Laym. l. 4. tract. 2. cap. 17. à n. 1.

44
Et per
dici sen-
tentiam.

Quid vacare potest per iudicis sententiam: Propterea ob quinque crimina meretur quis per iudicem suo beneficio privari. Primum est, quia non residet. Cap. congre-
rente de Cler. Secundum, si sit homicida. Cap. Clerici, ne Cleri. vel. Tertium, si sit publicus concubinaris. Trident. sess. 25. m. 14. Quartum, si sit perjurus. Cap. Querela de iure iur. Quintum, si blasphemus in Deum, vel sanctos. Cap. si quis per capillum 22 q. 1.

CAPVT VIII.

De pensione.

45
Quid pen-
sio, & in
quo à ben-
ficio dispo-
nat?

PENSIO est ius certa ad tempus exigenda vel soluenda portionis ex determinato beneficio, aut à beneficiario Ecclesiasticum beneficium pos-
suo à benef. scilicet. Differt à beneficio maxime in duobus. Primum, quod pensio sit pars quaedam iuris beneficii aliam redditum alteri constituta, & designata. Secundo, quod beneficium in perpetuum multorum vltum suapte natura constituitur: quomobrem morte, vel renunciatione beneficiarii vacat, & alteri conferri debet: pensio autem ad tempus decernitur, ita vt vel renunciatione, vel morte pensionarii omnino finiatur, sicuti usufructus usufructuarij morte. Azor. p. 2. l. 8. c. 5. q. 1. Sylui. 2. 2. q. 100. n. 4. com. 1. Lessi. l. 2. c. 34. dub. 37. Filliuc. tr. 4. n. 2.

46
Duplex est
Laica &
Clericalis,
& Clericalis
est etiam
duplex.

Duplex est pensio Laica & Clericalis. Laica constituta, laico etiam competere potest, vt Clericalis, quae datur Ecclesiae, Oeconomis, Cantoribus, Patrono, Defensori. Clericalis vocatur quae solis Clericis conferitur. Hae rursus est duplex, vna simpliciter spiritualis, quae Clerico ob spirituale ministerium datur, vt concionatori, Parochi Vicario. Altera media, siue mixta, quae in Clericali statu fundatur, tamen non ob spirituale ministerium conferitur, sed ob aliam causam, eamque vel lucrosam, vt quae Clerico pauperi, vel parochi seni, oco alimentorum assignatur; vel onerosam, vt quia aliquis lite beneficiaria cedat; vel quia beneficium alteri resignat, seruata sibi aueritate Episcopi, pensione: vel quia beneficium suum cum altero teniore permutat. Bonac. de simon. d. 1. q. 4. §. 13. n. 1. & 2.

Filliuc. tr. 4. n. 5. & 6. Azor. 10. l. 8. c. 3. q. 5. Tolet. l. 5. c. 82. Laym. l. 4. tr. 2. c. 18. n. 2.

Nullus potest de iure communi pensiones imponere, nisi summus Pontifex in certis tamen casibus, consuetudine iam praescripta, & ex iusta causa Episcopi eam constituere possunt. Primum, si assignetur seni Parochi non valenti amplius deferuire, vt alatur. Secundum, si causa transactionis in lite. Tercio, si causa permutationis ob fructuum inaequalitatem. Causa vero simplicis resignationis Episcopo id non conceditur, nisi resignans esset senex, & ad praestandum officium impotens: vel nial qua rationabilis causa interveniret. In his vero casibus non potest eam constitucere nisi ad vitam eius, cui assignatur: obligatio tamē pensionis solvenda ad successores tranhit, quantum pensionarius est superites. Nuar. l. 5. consil. 2. 2. n. 4. Laym. l. 4. tr. 2. cap. 18. n. 5. Filliuc. tr. 4. n. 3. Sylui. 1. de Relig. l. 4. cap. 24. n. 37. de Pension. n. 5.

Possunt etiam legari a laice, eodem modo, quo Episcopi, si non imponere nec sepe requiritur causa iusta, hoc est, quia sit ex iustis debito, requiritur tamen semper iusta, id est, aequa, & rationabilis in ponente. Quinimo vt inferior summo praesuli valide pensiones imponat, debet semper causa iusta intervenire, id est legitima, qualem scilicet leges praescribunt, quae in Pontifice, cum sit supra legem, non requiritur tamen in eo iusta, id est, rationabilis, vt non peccet imponendo. Vnde pensio ex falsa causa concessa nulla est, si fuit iniusta, & principalis: secus si impulsiva solum & mere accessoria. Azor. 10. l. 8. c. 6. q. 2. Filliuc. tr. 4. n. 6.

Summ. Praeulius respectu hand datur exceptio pensionum non habitum ad pensiones: sed omnibus personis am veris, quam si quis possit ab illo conferri, vt forminis, infantibus, irregularibus, &c. Regulariter tamen inhabiles sunt ad pensionem obtinendam, Clericalis praeterea, quicumque sunt inhabiles vel absolute, vel durante impedimento, ad Clericalis statum: & qui habiles non sunt ad officium recitandum. A pensione vero laicali nulla persona lege posita excluditur. Flam. de confid. q. 2. & 27. n. 167. Azorius p. 1. secund. l. 8. cap. septim. quaest. 12. Gracia de benef. p. 1. c. 5. n. 134.

Pensionarii accipe obligationes. Sine causa pensionem exigens tutus est in conscientia, si pensio sit à summo Praesule imposita: si vero ab inferioribus, non potest illam exigere. Tenetur tantum paruum deipare officium recitare: quod si illud omittat, fructus suos non facit, & ad restitutionem tenetur. Debet pro rata pensionis solvere onera superni: nientia beneficii fructibus ab eo, qui potest imponere, nisi pensio sit reservata libera, & ab omni onere exempta; tunc enim tantum titularis ad illa tenebitur. Obligator denique ad restitutionem Clericalem ex constitutione Sixti V. si pensionem exigit, & pensio exaginta excedat. Filliuc. tr. 4. n. 1. & 2. Nau. 1. c. 2. §. n. 122. Gracia de benef. p. 1. c. 5. n. 14.

Ad quatuor piacula reducimur, quae in materia pensionis possunt committi, nempe ad in materia iniustitiam, iniquitatem, simoniam, & exco-
pensionem. Contra iustitiam itaque potest riu-
lati

Se& I. De Benefic. Reception. Senten. 43

mitti pec-
catum in-
iustitia.

laris peccata omnia patrare; quæ potest in so-
lutione debiti debitor; quæ quidem ad duo ca-
pitula reducuntur, nempe calumniosam nega-
tionem debiti, ac morosam illius solutionem.
Pensionarius etiam contra iustitiam delinquit;
si exigit sine iusto titulo, vel si causa non ve-
rificata ob quam data fuit pensio; vel si non
verificata narrata conditione, & id in titu-
laris prædicium: ut cum narratur, bene-
ficiam grauatam maioris valoris esse, quam
vere sit, Filliuc. tr. 4.2. n. 1. & 2.

52
Et iniqui-
tas interve-
nit.

Peccat contra æquitatē pensionarius, si, be-
neficiario omnino grauatō, vel exigens fru-
ctus colligente, integram pensionem velit
exigere, quod sit in omni casu integre refer-
rata. Delinquit etiam, si super quotidianis di-
tributionibus pensionē cōstitutiā pergat inte-
gram exigere, licet beneficiarius nullo alio
fructus ex aliquo casu percipiat, quam quos
solutioni pensionis impedit. Filliuc. tr. 4.2. n. 2.

53
Et simonia
iuste.

Simoniacē peccare potest post Pij & Sixti V.
constitutionem latam contra eos, qui putant
pensionem esse quid mere temporale, pro-
indeque circa eam non posse simoniam in-
teruenire. Sayr. de censur. capite quinto num.
15. Aragon. 2. 2. quest. 100. artic. 4. Si-
monia autem hæc in pensionibus interueniens
illicita est, quia prohibita non ē contra; per
Papam enim potest auferri; quod non esset, si
prohibita esset, quia illicita. D. u. Thom. 2.
2. q. 100. a. 4. Verum simonia hæc in pensio-
nibus commissa nullas penas inducit, quo-
ties pure committitur circa pensiones, non
circa beneficia, cum scilicet de illis paciscitur
quis sine vlla ad beneficia relatione. Nauar. c.
23. num. 111. Corduba l. prim. quest. 21. Filliuc.
tr. 4.2. n. 6. & 7. pensio autem, quæ datur ad
officium aliquod spirituale, non potest pre-
tio vendi absque vitio simoniæ, nec etiam
redimi: talis est pensio quæ datur Concio-
natori, vel adiutori episcopi. Pensio verò
illa, quæ fundatur in titulo mere temporali
potest redimi, & vendi pretio sine simonia.
Quia nec in titulo spirituali fundatur, nec ad
spiritualem functionem refertur. Bonac. de si-
mon. d. 1. quest. 4. §. 3. num. 3. & 4. Lessius l. 2.
cap. 35. dub. 12. num. 122. Viet. relect. 1. de si-
mo. num. 4. & 5. Non habens facultatem tran-
ferendi, nullatenus potest de pensione, quo-

ad ius exigendi fructus, contrahere, illā ven-
dendo, permutando, &c. Vnde qui sic transfert,
peccat cōtra iustitiā, & cōtra Religionē. At cō-
moditas, quæ ex pensione oritur, potest ven-
di, & aliter in commercium deduci. Quia
hæc commoditas non est spiritualis, eo quod
sit spirituali pensioni annexa, nam pensio
non est ex se spiritualis, sed quia annexa
spirituali: accessorium enim accessorij non
sequitur principalis naturam, sed tantum prin-
cipalis accessorium. Lessius l. 2. cap. 35. dub.
22. Nauar. de simon. conf. 6. Flam. de confid. q.
24. Qui verò potest transferre pensionem,
non potest id agere, accepto pretio sine si-
monia: Quia verè dat aliquid spirituale pro
temporali recipiendo. Vnde peccat, qui
transfert pensionem, retinens sibi, dum vi-
uit, omniam fructuum exactione: aut qui
pensionem transfert, accepta quacunque
pecunia in pretium, & ex pacto, sine pro-
se, sine pro aliis. Toler. l. 5. cap. 81. & 92.
Valent. tom. 3. d. 6. quest. 16. pun. 3. Layman:
l. 4. tr. 10. cap. 8. num. 47.

Quando denique pensio ceditur, trans-
fertur, conferturque cum confidentia vitio-
sa, interueniente pacto de exactione om-
nium, vel partis fructuum in fauorem con-
fidentis, aut alterius non cōmittitur confidentia cedeme,
simoniaca prohibita Pij, ac Sixti V. consti-
tutionibus, quia illæ solam loquuntur de delinquis-
confidentia beneficiari. Quando autem pen-
sio constituitur in caput vnius ad fauorem,
ac commodum alterius, ad illam spectat obli-
gatio vitæ Clericalis, & officij recitandi, quia
verè est pensionarius, nempe qui habet ius
pensionis, & non commodum. Filliuc. tr. 4.2. c.
9. quest. 12. & 13. Flam. de confid. q. 23. & 24.
Lessius l. 2. cap. 35. dub. 12.

Pensio debet esse moderata, ut tantum ma-
neat beneficiario, præsertim Ecclesiæ Recto-
ri, quantum necessarium sit, ut commode se
possit sustentare, officiumque misericordiæ
derata, reu-
erga pauperes, & hospitalitatis erga peregrinos
tiam parti
valeat exercere, aliaque sibi incumbenda onera
fructuum
præstare. Consuetudine autem iam fere est in-
non exco-
ductum, ut nomine pensionis ex beneficio den-
tertia reddituum pars extrahatur. Corduba l. 1.
q. 21. d. 2. Lessius l. 2. c. 34. num. 206. Laym. l. 4.
tr. 2. c. 18. num. 6. Sylui. 2. 2. q. 100. a. 4. conclus. 5.

SECTIO SECVNDA.

De Beneficio, ac Pensione Dubia.

CAPVT IX.

Circa Beneficiorum Ecclesiarum naturam, conditiones, & effectus.

DVBIUM I.

An qualibet praelatura curam animarum habens comprehendatur, sub nomine dignitatis Episcopalis, ad quam Regularis absque ulla dispensatione potest promoueri?

56
Nonnulla
præmissa
de benefi-
ciis Regu-
laribus.

REMITTO, seculares incapaces esse Regularis beneficii, iure aut quo spectato, cap. cum beneficio, de prebend. in 6. Attento autem Tridentin. sess. 14. cap. 10. Secularibus conferri posse beneficia regularia, quæ administrationem non habent si acceptando beneficium, habitum inus Religionis suscipiant, seque obligent professionem emittere. Item beneficium Regulari dandum non esse secularibus neque Religiosis alterius Ordinis ab eo, cuius est beneficium. Et si beneficium per Religiosum vnius Ordinis administratur, non posse alij eiusdem Ordinis concedi quoad beneficia vero secularia simplicia certum est, non posse Regulari assumi: ad dignitatem vero Episcopalem posse, cap. quorundam, cap. si Religiosus, cap. Nullus Religionis, de elect. in 6. Quæritur autem, an nomine dignitatis episcopalis comprehendatur quælibet praelatura curam animarum habens.

57
Compre-
henditur.

Comprehenditur communiter quia procedit in his eadem ratio ac in episcopatu. Sic Glossa ad Clement. 1. de elect. ibi. Inola n. 4. & 41. Ioan. Andr. cap. si Religiosus, & ibi Francus num. 1. notab. 2. Dominic. numer. 6. Anchar. num. 2. Abbas ad cap. quod Dei timorem n. 5. & 6. Sanch. l. 7. de elec. c. 29. n. 33. Gregor. Lopez leg. 2. tit. 7. par. 1.

58
Non com-
prehenditur.

Non comprehenditur quia Episcopatus à beneficio seculari ac Regulari abstrahit: eaque de causa in Clement. 1. de electione dicitur: per hoc autem non intendimus prohibere, quin Religiosus in Episcopum secularis Ecclesie licet possit eligi. Ergo tacite insinuat, respectu praelatæ secularis, quæ Episcopatus non sit, prohibitionem manere integram. Ita

plures Doctores relati à Panormit. ad cap. quod Dei timorem, de statu Regular. Mandolus de signatura grat. tit. dispensatio pro obtinend. benef. dicit. tom. 4. de Rel. l. 3. cap. 19. num. 27.

Variorem hanc puto esse sententiam. Nam in Episcopatu est specialis ratio propter eius dignitatem, ob quam Episcopus dicitur Monachus religiosus, ut tradit Glossa ad cap. Nullus Religiosus, de elect. in 6. et colligitur ex cap. ex multa, de voto. In dicitur igitur dispensatione.

DVBIUM II.

An Regularis possit, sine dispensatione eligi, ad præfecturam Ecclesie collegiatis, quæ curam animarum non habet?

ELigi potest quia licet nec habeat in foro interno nec externo iurisdictionem: sed solum æconomicam gubernationem, scilicet conuocare collegium, & simul cum illo de rebus ad collegium pertinentibus disponere: tamen curam habet eorum, qui sunt in collegio, eaque de causa potest sicut ad Episcopatum sine dispensatione eligi. Sic Sanchez l. 7. de elec. cap. 29. n. 72. & 71. plures afferens.

Non potest eligi quia dicenda non est praelatura, cum iurisdictione procul careat. Eligunt ita alij Doctores à Sancto ubi supra citati. pater. Palao tom. 2. d. 1. de benef. p. 3. §. 1. n. 8.

Verius existimo concessionem factam pro dignitate Episcopali Religioso ad hanc præfecturam extendi non posse. Addo, certum esse rem bene Religiosos Mendicantes non posse abique expresse dispensatione Pontificis ad Ecclesias esse vocari. Cathedralibus inferiores promoueri. Extraneas dispensationis, de postulat. Praelator.

DVBIUM III.

An ad eligendum Religiosum ad Beneficium curatum in casu necessitatis dispensatio necessaria sit?

Sic, iure antiquo Regulares eligi potuisse ad beneficium Parochialis Ecclesie non solum ad tempus & in commendam, sed in titulum, cap. quod Dei timorem, de statu Monachor. Iure autem nouo Tridentino, assumi non possunt nisi in casu necessitatis, quando

quando non inveniuntur Clerici seculares idonei: tunc enim præfici potest Regularis: sicut: e contra cum non inveniuntur Regulares apti pro regulari beneficio, præfici possunt seculares, quia necessitas caret lege. *cap. si quis forte, de iur. iur.* Quæsierim verò an dispensatio episcopi requiratur, ad eligendum Religiosum ad Ecclesiam Parochialem dum hæc virget necessitas.

64 *Episcopus*
id. Non est necessaria est quia non potest Regulari beneficium Parochiale conferri, quin simul concedatur facultas extra claustra vivendi, & fructus beneficii administrandi, de illiisque disponendi: sed ad hæc omnia necessaria est dispensatio. Ergo. Sic Gonzal. Reg. 8. Cancel. glof. 7. num. 52. Alexand. conf. 70. numer. 13. vol. 3. & alij relati a Sanchez l. 7. Decal. c. 29. num. 34.

65 *Necessaria*
non est. Non est necessaria quia si aliqua licentia necessaria esset, maxime quia Religiosus incapax est vivendi extra Monasterium, & disponendi de beneficii fructibus: sed hanc incapacitatem nullus alius tollere potest nisi Religiosi Prælatus: ergo non Episcopus, cui Religiosus non subditur. Ita Nauat. l. 3. consil. consil. 12. Couar. cap. de testament. n. 3. Sanchez innumeros referens ubi s. n. 35.

66 *Probabilis*
vis esse non
debet. Non dubito hoc probabilius esse adiciens tamen, etsi dispensatio Episcopi necessaria non sit. Prælatus proprii licentiam esse omnino necessariam, *cap. Religiosus, de elect. in 6.* Porro licentia Prælati Monasterij sufficit, nisi in aliquo Religione aliter fuerit statutum, vel constitutum, vel privilegio.

D V B I V M IV.

An ad acceptationem summi Pontificatus indigeat Religiosus Prælatus licentia?

67 *Indiget*
indem. Indiget quidem quia Pontificatus est summa Prælati: Ergo ad illius acceptationem præcipue requiritur Prælatus licentia. Nec excusari potest ex eo, quod Pontifex secum dispenset, & superiorem non habeat, quia ante acceptationem non est Pontifex, sed suo Prælato subiectus. Sic Gregor. Lopez. l. 2. s. v. *Iglesias*, tit. 7. part. 1. Mannel Regul. 99. tom. 1. q. 34. n. 5. & alij plures, quos refert Sanchez l. 7. decal. c. 29. n. 38.

68 *Non indiget.* Non indiget quia ab ipso iure est iam hæc licentia concessa: si quidem in *cap. licet, de elect. canetur*, nullum impedimentum opponi posse aduersus electum à duabus partibus Cardinalium præter hæresim. Ergo neque impedimentum omisit licentia. Ita Sanchez citatus, & plures apud ipsum Doctores.

69 *Hoc dicendum*
exi-
simo. Hoc dicendum existimo. Nam per ipsam electionem constitutus est omnis ecclesie superior, & consequenter ab obedientia exemptus. Ergo non indiget superioris licentia ad acceptandum.

D V B I V M V.

An Manualia Beneficia ita ad nutum & voluntatem conferentis renouari valeant, ut possit id, sine legitima causa valide fieri?

70 *Nonnulla*
suppono. P Ræmitto, præcipuam beneficii perpetui qualitatem esse, ut nequeat amoueri à beneficio nisi ex causis à iure expressis: e contra qualitatem manualis beneficii esse, quod amoueri valeat ad nutum, & voluntatem conferentis, *cap. cum ad Monasterium §. tales, de statu Monachorum. cap. 1. §. fin. de privileg. in 6.* Dubito autem an manualia beneficia ita ad nutum, & voluntatem conferentis renouari, ut absque ulla legitima causa id fieri possit.

71 *Non potest.* Minimè potest quia qui beneficiatum absque causa legitima remouet, malitiose procedit: sed non est credendum malitiis itura fauere. Ergo nec est credendum hanc à iure remotionem approbari. Sic Zeual. com. contra com. q. 425. sine. Tulch. lit. B. concl. 55. num. 8.

72 *Potest quis*
dem. Potest omnino quia beneficiatus possidere non potest id beneficium nisi pro tempore, quo non fuerit ab eo renouatus: solum enim pro illo tempore fuit illi concessum. Ergo facta renouatione etiam sine ulla causa, iam non habet ius possidendi. Ita Gonzal. ad Reg. cancel. 8. glof. 5. §. 6. num. 46. Sanchez l. 7. Decal. cap. 29. num. 111. Lessil. l. 2. c. 41. dub. 12. num. 98. Azor. p. 1. l. 12. c. 9. q. 8. Garcia hic, p. 1. c. 2. d. n. 87.

73 *Hoc verius*
esse puto. Existimo verius esse valere renouationem absque causa, neque possitalem beneficium aduersus remouentem conqueri. An non possessio pro tempore limitato, illo transacto, cessat. *leg. imperator. leg. statuliberi 2. ff. de legat. 2. id. decernitur.* Sed beneficii manualis possessio solum conceditur pro tempore, quo conferens non renouauerit. Ergo facta renouatione possessio cessat.

D V B I V M VI.

An renouatio Beneficii manualis possit sine legitima causa licite fieri, si Prælatus promiserit, se non renouaturum?

74 *Status quæ-*
stionis. S Vppono, validè renouari posse, quia per hanc promissionem non mutatur beneficii manualis natura, quæ est, ut pro voluntate conferentis valeat renouari. Sanchez l. 7. Decal. c. 29. n. 125. Quæsierim autem, an licite huiusmodi renouatio fiat.

75 *Non sit*
licita. Licite non fit, quia hæc promissio vepotè naturæ beneficii manualis contraria nullas vires habet; sicuti si fieret promissio non renouandi testamentum, vel precarium, nulla est talis promissio; quia est contra naturam testamenti,

testamenti, vel precarij. Sic Sanchez citatur.
Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. glos. 5. §. 6.
num. 4.

76 *Licet sit.* Felicitate quia ex illa promissione obligatur Praeatus saltem naturaliter beneficiario tamen si Religiosus sit, ergo peccat violans promissionem. Ita Navar. l. 3. *consil. tit. de Regular. conf. 20. n. 12. 13. 14.* Manuel Regular. 99. tom. 3. q. 29. a. 9.

77 *Distinguendum existimo.* Distinguentium existimo. Si fieret promissio non reuocandi absolute, tamen si causa honeste intercedit, quae alias reuocationem honestare possit: nulla est talis promissio; quia esset contraria beneficii manualis naturae. Alii promissio fieret non reuocandi abique causa legitima: licita esset, & valida talis promissio, quia est iuri conformis, unde si non obstante tali promissione, sit reuocatio, illicita esset, licet esset, non apponita promissione.

DVBIVM VII.

An beneficium manuale possit fieri per perpetuum praescriptionem, vel consuetudinem?

78 *Non potest.* Non potest quia ex actibus merè facultatis induci non potest consuetudo, leg. qui iure familiae iatis, ff. de acquirenda possess. leg. viam publicam ff. de via publ. cap. Ioannes, de Cler. coning. Ergo induci non potest consuetudo ex eo quod Praeatus nunquam reuocauerit, quia semper ei liberum fuit reuocare. Sic Abbas cap. ad nostram, n. 11. Decius num. 22. Rebuff. 17. de pacif. possessore, num. 277. Sanchez l. 7. Decal. caput. 29. num. 117.

79 *Potest quidem.* Potest quidem manuale fieri perpetuum & contra consuetudinem, & praescriptionem: quia cap. cum de beneficio, de praebend. in 6. praescriptio quadragenaria sufficit naturam beneficii immutare, & de seculari Regulari reddere: & contra, ergo etiam sufficit, de temporali perpetuum reddere. Ita Melius repet. v. Religiosus non potest consentire, & v. Beneficia manualia au possint. n. 9. Gambacur. 17. de offic. legati l. 4. c. 1. n. 19.

80 *Constituto sententias.* Placet utramque conciliare sententiam, scilicet, ut prima procedat, quoties consuetudo non est contraria manualitati: secunda verò cum consuetudo manualitati contraria inducitur. Hinc autem consuetudinem non inducit carentia reuocationis, & alias libera esset: beneficium enim manuale non petit reuocationem sed expeditam reuocandi potestatem: ergo dum conferens hanc potestatem habet, tamen si per mille annos nullam faciat reuocationem, non potest induci consuetudo manualitati contraria. Secus esset, si tentans reuocare impediretur: quia iam inducitur consuetudo manualitati contraria, nempe potestati reuocandi: debet autem hoc impedimentum ab alio, quam à beneficiario apponi; si enim solus beneficiarius per potentiam reuocationi resisteret, praescribere non posset; quia bona fide careret.

DVBIVM VIII.

An conferri possit, capellania clerico minorum Ordinum si fundator dixit, ut Presbytero conferatur?

Conferri potest, quia illa verba non actum, sed aptitudinem videntur significare quod inde colligi potest: quia ex vii. ferri. lorum verborum solum colligitur illam Capellaniam Ordinem sacerdotalem habere annexum, ac proinde sacerdotalem esse. Sed ex hac annexione non inferitur, capellanum tempore institutionis debere Presbyterum esse, sed solum debere esse in ea aetate, & dispositione, ut infra annum sacerdos fiat. Secus esset si testator per verba affirmatiua procederet, ut si diceret: *instituitur Capellanus sacerdos, qui Missas celebret, &c.* Sic Roland. à Valle. conf. 47. num. 6. vol. 1. Spino in speculo testament. glos. 4. num. 68. Quaranta sum. titular. p. 2. v. seruitiu. Capellania. Perez de Lara de capel. l. 2. casus. 5. numer. 16. & alij plures.

Non potest conferri, quia praesentandus debet habere qualitates à fundatore requisitas: at vna ex qualitatibus est, quod sit sacerdos: Ergo si hac caret, inhabilis est. Neque valet dicere, habere illam aptitudinem, quia hoc non est propriè illam habere. Ita Riccius in prax. resol. 339. Praxis Episcoporum p. 1. v. Beneficium. §. 7. col. 5. princip. 8. Barbola p. 2. de potest. Episc. alleg. 24. num. 37. & 42. Garcia p. 7. cap. 1. num. 58. qui pluribus id decisionibus comprobant.

Cum his opinor, quia aliud est, beneficium habere annexum Ordinem Sacrum, aliud Ordinem Sacrum beneficio praesupponi, & ad illud disponere quando beneficium secum trahit Ordinem Sacrum, ut qualitatem subsequentem, illum non requirit actum collationis tempore: sufficit, si aptitudine inest. At quando beneficium Ordinem praesupponit, ut dispositionem, actus Ordo habendus est, cum conferunt. Ergo cum ex fundatione habeatur, ut clericus nominandus sacerdos sit, iam sacerdotium ut dispositio ad nominationem requiritur.

DVBIVM IX.

An coadiutor teneatur, inferuire pro coadiuto ex vi coadiutoriae assumptione?

Si coadiutoria expedita est cum clauicula, quae hanc illi obligationem imponat (ut statim quod communiter expediti solet) dubium non fit, an est, obligatum esse. At si solum in coadiutoria dicatur ut possit inferuire, Quaesierim, an ex vi coadiutoriae, volente coadiuto, teneatur coadiutor inferuire.

Non teneatur, quia Pontifex ei hanc obligationem

Non tene-
tur.
86
Teneatur
plane.

gationem non imponit. Et quia si ex vi coadiutorie assignata eam obligationem contraheret, non videretur Pontifex verbo *Posses*, quod indicat liberam potestatem, sed videretur verbo *Debet* obligationem significantem. Sic Nauar. *conf. 1. de Cler. agrot. n. 3. & 4.*

Teneatur plane quia coadiutoria assumitur, ut coadiutus se possit ab obligatione assistendi excusare: at si coadiutor obligationem assistendi non haberet, coadiutus, assumptio coadiutore, non esset excusatus, neque satis sibi prouideret: ergo ut excusatus sit, sibi prouideat assumens coadiutorem, indicandus est, transferre in coadiutorem obligationem quam ipse habebat. Ita Garcia *de benefic. p. 4. c. 5. n. 53.*

87
Istius
modi.

Ex istis probabilis, volente coadiuto, obligatum esse coadiutorem ex vi coadiutorie inferre. Licet enim Pontifex non expresserit, hanc in coadiutore obligationem inesse, ex assumpta coadiutoria satis erat hæc obligatio significata. Vnde autem est Pontifex verbo *Posses*, ut significaret facultatem esse pro alio inferendi, quod præcipue in coadiutoria conceditur: obligationem tamen inferendi inde resultare indicat. Cui obligationi non obstat, quod coadiutus non habeat obligationem sustentandi coadiutorem, quia ipse coadiutor ei cessit obligationi: & loco illius concedit ei Pontifex futuram successione.

DVBIVM X.

Si absens sit vel infirmus coadiutus, potestne coadiutor choro assistere, vocemque in Capitulo habere, etiam coadiuto nolente?

88
Non potest.

Non potest, quia coadiutori prohibetur perceptio fructuum, & præbendæ administratione, nolente coadiuto: sed sub præbendæ administratione continetur assistentia in choro, capitulo, aliisque Canonice actibus: ergo. Sic Garcia *p. 4. c. 5. n. 59.*

89
Potest quidem.

Potest quidem, quia assistentia in choro, aliisque capitularibus actibus videtur à Pontifice independentem à voluntate coadiuti concessa coadiutori: siquidem loquens de iis actibus, nullam voluntatis coadiuti fecit mentionem: fecit tamen cum de regimine, & administratione præbendæ loqueretur. Ergo coadiutor, nolente coadiuto, non poterit præbendam regere, & administrare (hoc est iurisdictionem forensem, si quam habet, exercere) bene tamen poterit choro, aliisque capitularibus actibus assistere. Ita Nauar. *conf. 1. de cler. agrot. n. 5. & 6.*

90
Anterior
resolutio.

Conuenit ex qualitate voluntatis coadiuti, controuersiam esse decidendam, si enim coadiutus inique ageret, nullo impedimento ligatus, neque coadiutorem habens si non assisteret: inique etiam procedit impediens coadiutoris assistentiam: Ergo talis iniqua voluntas est repellenda. Verum in actibus capitularibus à quorum assistentia rationabili

causa ductus se posset coadiutus excusare existimo, posse coadiutoris assistentiam impedire: in hoc enim iuste videtur procedere. Hi actus sunt, qui propriam utilitatem coadiuti respiciunt, ut est perceptio fructuum præbendæ, aliæque temporales illius administratione, vel ex quibus aliquid damnum coadiuto, vel tertio euenit, ut est praua electio, & suffragium nocuum. At actibus, qui ecclesiæ utilitatem spectant, & Religionem promouent, ut est assistentia in choro, processionebus, aliisque religiosis actionibus, hand potest coadiutus impedire coadiutorem, nè assistat, si ipse assistere nolit, vel non possit.

DVBIVM XI.

Si coadiutus infirmus sit, vel aliàs legitime impeditus, habendūne est, pro præsentī, licet coadiutor non inferuat?

91
Pro præsentī
si non habendū.

Si impedimento huiusmodi affectus vult coadiutorem inferre, huc non inferuat: non est habendus pro præsentī, quia coadiutoria assignatur, ne Ecclesiæ seruitium deficiat ob infirmitatem, & impedimentum coadiuti: qui finis omnino cessat, si coadiutor deobligatus esset a seruitio, quoties coadiutus inferre impeditus esset. Sic Garcia *p. 4. c. 5. n. 54.*

92
Habendus
pro præsentī.

Pro præsentī est habendus coadiutus legitime impeditus, siue velit, ut coadiutor inferuat, siue non velit, quia egrotante, aut legitime alias impedito assistendi debentur beneficiis fructus independentes à coadiutoris assistentia ex *cap. vni. de cler. non resid. in 6.* Ergo ob omissionem coadiutoris assistentiam coadiutus illis privari non debet. Ita Gonzalez *de Regul. mens. gloss. 5. §. 9. n. 120. Nauar. conf. 1. de cler. agrot. n. 6.*

93
Hoc probabilius
videtur.

Hoc teneo probabilius. Nam si ita non esset, deterioris foret conditionis coadiutorem habens, quam qui illo careret: & privilegium illi concessum in sui iudicium cederet, cum legitime impeditus coadiutorem non habens, pro præsentī haberetur. Porro id esset contra textum in *cap. ad Apostolicam de Regular. & in cap. quod ad gratiam 6. de reg. iur. in 6.*

DVBIVM XII.

Debetur ne coadiutori proprietarij sedes?

94
Debetur
quidem.

Debetur quidem quia subrogatus sapit proprietarij naturam, in eo us locum subrogatur *leg. si enim, §. qui iniuriarum. ff. si quis cautionibus.* Sed coadiutor subrogatur in locum proprietarij: ergo frui debet prærogatiuis ei concessis. Et quidem in gratia coadiutorie habetur, ut coadiutor gaudeat omnibus præminentis, & honoribus tam extra chorum quam intra, quos proprietarius ratione Canonice, & præbendæ habet: sed ratione Canonice

Canonicatus obtinet locum honorificum in choro: ergo illum coadiutor debet obtinere. Sc. Nauar. consilii. c. 1. de cler. agrot.

95 Non debetur, sed vltima post omnes proprietarios, quia sedes honorabilior non debetur praebeato ratione praebeatae, sed ratione illius antiquae possessionis, ut constat: ergo cum coadiutor solum in praebeata subrogatur, & non in illius antiquitate, locus possessionis ei debitus non est, sed locus praebeatae: unde sedere debet, ubi sedent praebeati propriarii, non autem illos praecedere. Ita Gonzalez de regul. mens. gloss. §. 9. num. 99. Garcia p. 4. cap. 5. num. 66. Qui adducunt Rotam de rationem. Farinac. tom. 2. decis. nouissimas. decis. 657. n. 3. & decis. 456.

96 Placet haec resolutio. Equum enim non erat, ut fictus canonicus veros praecederet, & aliena dignitate fulgens eos, qui propriam haberent. Porro hoc in omnibus Hispaniae ecclesiis praxi haberi competio. Et quidem coadiutor subrogatur loco coadiutoris in praebeata, non in illius antiquitate: fuitque omnibus praerogatiuis praebeatae debitus, non illis quae antiquitatis ratione debentur.

DVBIVM XIII.

An coadiutor habeat ius ascendendi ad superiorem sedem, ita ut praecedere possit Canonicos proprietarios non inter ingressos?

97 Ius habet ascendendi. Esto coadiutori non debeatur proprietarii sedes: habet tamen ius ascendendi, quia coadiutori conceduntur omnes praerogatiuae, & honores qui conceduntur coadiutoris ratione praebeatae: sed ei ratione praebeatae conceditur, ut vltimo loco sedens, paulatim ascendat: ergo idem ius concedendum est coadiutori. Sic Rota in causa Salmant. Et Tirac. pro ut refert Garcia p. 4. cap. 5. num. 552. Afferens, illam sedem, quam obtinet coadiutor tempore obitus coadiutoris, illi esse assignandam.

98 Ius ascendendi non habet, quia nunquam est admittendum, fictam vero praeferi: & alieno iure fulgentem ei, qui proprio gaudet. Ita Gonzalez de regul. mens. gloss. §. 9. num. 99. Garcia citat. Nouissime traditur à Rota decis. 456. apud Farinac. in nouissimis.

99 Hoc sentio ex praxi annuans. Nam semper coadiutor Canonici vltimo loco sedet post omnes Canonicos proprietarios, neque durante coadiutoria locum obtinet superiorem, quia haec potestas ascendendi ad superiorem locum non ratione praebeatae in potentia conceditur, sed illius possessione, quam cum coadiutor non habeat, nequit locum superiorem obtinere: eaque de causa, mortuo coadiutore, illi vltima sedes assignatur; quia est vltimus, cui possessio praebeatae est concessa.

DVBIVM XIV.

Coadiutor studens, vel legens in vniuersitate, vel in seruitio Episcopi occupatus, vel officium Inquisitionis exercens, habeturne, pro praesentis, vi factus, ac distributiones coadiutoris lucratur, ac si personaliter residere?

Habetur quidem quia coadiutor ex qualibet harum causarum à residentia excluditur, & fructus praebeatae lucratur quidem in absentia: ergo idem est coadiutori concedendum. Et quia coadiutori conceditur tempus recreationis, quod coadiutor imperit: ergo à fortiori concedi ei debet privilegium studendi, legendi, ac seruendi Fidei Tribunali. Sic aliqui Doctores. Et probabile reputat Castro Palao t. 2. d. 1. de benef. punct. 10. n. 40.

Non habetur quia haec privilegia conceduntur iis, qui ratione beneficii obligati sunt residere: iis enim conceditur ut studentes, vel legentes in vniuersitate, vel seruientes Episcopo, aut inquisitioni, fructus suorum beneficiorum lucrari. At coadiutores non obligantur residere ex beneficio, sed ex officio, & munere coadiutoriae acceptae, & quasi ex contractu: ergo ea privilegia illis competere non possunt. Ita Garcia p. 4. c. 5. n. 139.

Hoc probabilius longè esse non dubito cum Palao citato. Coadiutor namque illa privilegia habere potest, quia habet beneficium, bilis est & percepit fructus, & ratione beneficii obligatus residere, à qua residentia ob illas causas ex privilegio excludatur. At coadiutor nec habet beneficium, nec sibi, sed alteri, scilicet coadiutoris fructus lucratur: nec ex beneficio, sed ex officio ad residentiam tenetur: ergo excludi nequit ex praefatis privilegiis. Bene tamen excludi potest ex agitudine, vel alio simili impedimento, quia non censetur ex officio & munere ad residentiam impossibilem obligari.

CAPVT X.

Circa Beneficij promotionem, & acquisitionem.

DVBIVM XV.

An per electionem ante acceptationem acquirat electus ius in Beneficio?

Non acquirit, quia praesentatio ius non tribuit praesentato, quousque Non acceperit ipse consentiat: ergo neque electio nisi ius tribuit ius electo in beneficium, donec ipse acceperit.

Seçt. II. De Beneficio Dubia. 49

acceptet. Sic Mandol. reg. 32. *questio. 15. numero 6. Zerola prax. Episc. p. i. v. ins ad rem. §. 2. & p. 2. v. electio. §. 2.*

104 *Ins acqui- rit.* Acquirat quidem quia *capit. cupientes, §. ceterum, & capit. quam sit, de elect. in sexto* Electus prius iure, quod per electionem acquirit, si infra mensem à die habite notitie sue electionis non præbuerit assensum: Ergo supponit textus ante consensum aliquod ius per electionem concedi. Ita Felin. *ad capit. cum Bertoldus, de re iudicata numero secundo & tertio Dominici. capit. quam sit, de elect. §. 1. in 6. Azotius p. 2. l. 6. cap. 19. quest. 2.*

105 *Probabilis est.* Probabiliter hanc sententiam esse reor quia electio est dimidiata beneficii collatio, quæ confirmatione, ac approbatione completur: ac proinde electio actus est spiritualis potestatis: secus verò præsentatio, & nominatio.

D V B I V M. XVI.

An valida sit præsentatio illius, qui se per litteras, aut procuratorem, instituens representat?

106 *Ins est.* Non est valida, quia præsentatus verbi gratia ad Parochiale ministerium examine prævio est admittendus, quod exigit Tridentin. *sess. 24. capit. 18.* Ergo eius præsentatio per procuratorem, vel per litteras admitti non potest. Sic B. rbola *p. tertio de potest. Episc. allegat. 72. §. 118.*

107 *Ins est.* Valida quidem est. Quia nullus sobest textus, ex quo hæc obligatio corporalis præsentationis colligatur. Ergo imponenda non est, præcipue cum sit contraria *reg. iuris, Quod per alium facit, per se ipsum facere censetur.* Antecedens probat. Nam textus in *cap. cum & plantare, & Clement. dubium, de sepult.* ubi instituendi ad beneficia curata debent prælati præsentari, non probant corporalem præsentationem requisitam esse pro præsentatione, seu nominatione patroni: sed pro institutione faciendâ. Ita Azotius *p. secunda l. sexto cap. 21. questio. sexta Abbas p. secunda consil. 76. Lambertini. de iure patronat. l. secunda questio. 11. a. secunda. Garcia p. 4. cap. 1. num. 18. & 25.*

108 *Ins est.* Existimo veritiorem hanc esse sententiam, quia esto, in Parochialibus requisitum sit examen præsentati pro forma, & in aliis beneficiis prout instituti visum fuerit: hoc examen non ad præsentationem, sed ad institutionem expostulatur, uti notavit Garcia *numero 25.* ergo ex necessitate examinis inferri non potest necessitas in præsentato se necessario personaliter Ordinario præsentandi. Profecto in Hispania, Gallia, & Flandria à Regibus præsentatos non se personaliter Pontifici instituendos præsentare, receptissimum est. Cæterum in *cap. accedens 24. de prebend. absens inestitutur de beneficio Ecclesiastico: ergo à fortiori præsentari seu nominari poterit.*

Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. V II.

D V B I V M. XVII.

In dotatione factâ Ecclesiæ adificatæ, & consecratæ acquisiturne Patronatus?

109 *Ins est.* Non acquiritur, quia rebus Sacris nulla servitus potest imponi, *leg. servitus, Non acquiritur §. vlt. ff. de servit.* Ergo Ecclesiæ ædificatæ & consecratæ nequit servitus patronatus imponi. Sic Glos. *ad cap. Pia mentis 16. quest. 7.* Felin. *ad cap. cum venerabilis, de except. num. 57.* Fauser decisio Sacre Congregationis *ses. 21. cap. 4.* quam adducit Garcia *p. 5. c. 9. num. 122.*

110 *Ins est.* Patronatus acquiritur quia absolute Ecclesiæ dotalur, & dotationem maximè necessaria. Dos autem subiecta Ecclesiæ constructionem, favore Ecclesiæ reputatur, ac si illius constructionem antecederet, quia retrahitur. Et hoc videtur definitum à Trident. *sess. 24. cap. 12. ibi: Nemo cuiusvis dignitatis Ecclesiasticæ, vel secularis quacunque ratione, nisi Ecclesiæ, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & contruxerit, seu iam erectam, qua tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis componeret dotaverit, ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, & debeat.* Ita Abbas *ad cap. quoniam de iure patron. num. 9.* Rochus de Curte *de iure patron. v. Et dotavit. quest. 2. & 3. Selua de benef. p. 1. quest. 5. num. 181.* Azor. *p. 2. l. 6. cap. 19. questio. 8.* Garcia *p. 5. cap. 9. num. 54.*

111 *Ins est.* Venior mihi hæc sententia videtur, cui non obstat Cardinalium declaratio, quæ loquitur quidem de parochia erecta ob necessitatem populi cui Ecclesiæ matrix tenetur providere: neque hæc provisio loco dotis liberalis est computanda, cum debita sit. Fauser autem, rebus Sacris nullam profanam servitutem imponi posse bene tamen Ecclesiasticam, & ex patronorum Ecclesiæ consensu. Alias probaret hæc ratio, neque ex constructione, neque ex dotatione antecedenti patronatus acquiri posse.

D V B I V M. XVIII.

An ius patronatus possit præscriptione acquiri, vel consuetudine?

112 *Ins est.* Non potest quia huius iuris vi potest spiritualis, vel saltem spiritualibus annexi incapaces sunt laici quatenus tales sunt, nisi ex speciali privilegio, vel iuris communis ob foundationem, & dotationem Ecclesiæ eis fuerit concessum. *Quanto, de iudiciis c. de iure, de iure patronat.* Sed in privilegiis, vi potest libera concedentis voluntate pendentibus non datur præscriptio: ergo nec potest dari præscriptio iuris patronatus. Sic Archidia. Abbas

Abbas, Alexand. Felin. Decius, & alij apud ipsos, ut refert Conar. reg. possessor. mala fidei. p. 2. §. 10. a. n. 2.

113
Potest
equidem.

Potest, equidem quia esto hoc ius spirituale sit, laicis conceditur ob aliquam temporalem ab ipsis præstitam, scilicet fundationem, constructionem, vel donationem Ecclesiæ, aut alia ei obsequia temporalia impensa: sed in his dari potest, à laicis præscriptio: quia non præscribitur in aliquo spirituali, sed in temporalibus: ergo. Ita Conar. citatus, num. 3. Ioan. Andr. ad cap. querelam, de elect. in 6. Azor. p. 2. cap. 19. qu. 11. Barbosa p. 3. de potest. Episc. allegat. 70. n. 19.

114
Distinguen-
dum
esse reor.

Distingendum existimo de ecclesia libera, vel de ea, quæ servituti est subiecta: de Ecclesia Collegiata, de Cathedrali, vel Parochiali. Si de Cathedrali & Collegiali loquamur, spectato iuris rigore, præscribi non potest à laico ius patronatus, quoad præsentationem rectoris, quia ille rector non per præsentationem, sed per electionem constituitur. c. nobis, de iure patronat. Sed laicus, esto Ecclesiam fundet, non acquirit ius eligendi: hoc enim ius solum competit illis, qui sunt de Collegio, cap. 1. de elect. Ergo hac in parte nulla potest esse à laico præscriptio, quo ad ius præsentandi rectorem, bene tamen alios beneficiarios, qui non per electionem, sed per præsentationem constituuntur. Idem dixerim de aliis ecclesiis, in quibus mihi probabilis apparet, aduersus Ecclesiam liberam non posse præscribi à laico ius patronatus, nisi quadragenaria præscriptione cum titulo, vel immemoriali sine titulo ob rationem prioris sententiae. Si verò loquamur de præscriptione ecclesiæ subiectæ, & quæ olim habuit patronos: communis sententia tenet, ius patronatus à laicis præscribi posse; quia non aduersus Ecclesiam, sed aduersus alium laicum præscribitur.

DVBIVM XXI.

An ius patronatus hereditarium transeat ad fideicommissarium, vel usufructuarium universalem?

115
Transit
quidem.

Transit quidem quia in fideicommissarium, & usufructuarium universalem transit hereditas: ergo transire debet ius patronatus hereditati annexum. Sic Ludovic. Roman. leg. si patroni, ff. ad Trebell. Molina de primog. cap. 24. numer. 7. Gutier. de iur. p. 3. cap. 1. §. 9. n. 15. Inclinat mens Molina t. 1. l. 2. d. 18. sine.

116
Non trans-
sit.

Minimè transit quia leg. quia perinde, §. restituta, ff. ad Trebell. restituta hereditate iura sepulchrorum apud heredem remanent. Ergo idem dicendum de iure patronatus antiquo hereditario: tum quia hoc ius patronatus antiquum & hereditarium heredem videtur sequi, non alium. Ita Conar. cap. Reynutius, de testament. §. 9. numero octavo Anton. Gomez tomo primo var. cap. quinto numero 29. Mann. Acolta ad cap. si parte, p. secunda v. Trebolianica. numero

quarto Barbosa p. tertia de potest. Episc. alleg. 71. num. 9.

Media procedam via. Si ius patronatus reale sit, hoc est, annexum alicui villæ, Media aut castro, quod castrum in fideicommissum prædictum vel usufructuarium transferatur, via, transferretur etiam ius patronatus; quia est accessorium: At si ius patronatus personale sit, quale est relictum Titio, cuique successores, nequaquam in fideicommissum vel usufructuarium transferatur, sed penes heredem, & successorem remanet; quia transferri non potest contra instituentis voluntatem. At institutor solum Titio, cuique successoribus patronatum applicuit: ergo usufructuarius exclusus manet: non enim est eius heres, nec heredis successor.

DVBIVM XX.

An si quis ius patronatus vendat contra iuris ordinem, vendat, inualide?

Si contra iuris prohibitionem quis ius patronatus hereditarium vendat, vendit. Venditio valida erit, quia nullo textu invenitur iuris iure irrita. Nam licet in concilio Tridentin. sess. 25. cap. nono. Dicatur, ut nollus ius patronatus transferre in aliquem contra Canonicas sanctiones presumat, alioquin ipso iure priuatus patronatus existat: non inde inferitur, translationem esse nullam, sed esse annullandam. Sic Suarez l. 4. de simon. c. 57. n. 13.

Non erit valida venditio quia patronatus transferri non potest in viliam, in quem Non ecclesia non consenserit; nam ex voluntate ecclesiæ hoc ius spirituale communicatur, & non aliter: at ecclesia translationem simoniacam reprobat, ac desistatur, omnesque eiusmodi pactiones irritat, & annullat. cap. quammis pactum, de pactis, cap. Præterea, de transactionibus, cap. ea qua, primo question. tertia. Ergo talis venditio nulla est, & consequenter ius patronatus non est ex illa translatum, Ita Azorius p. secunda l. sexto cap. 20. question. octavo Garcia p. quinta. cap. nono numero nono.

Probabilis credo, venditionem inualidam esse, neque posse emptorem patronatum retinere, sed manere penes vendentem, quovisque sententia declaratoria criminis simoniaci accedat.

DVBIVM

D V B I V M XXI.

Casu quo plures patroni existant alicuius Ecclesie, potestne unus alterius patronatus cedere absque Ordinarij consensu?

¹²¹ *Non potest.* **N**on potest, quia hæc iuris cessio quædam est donatio, cap. veniens, de i. sis. Sed nullus laicus al cui laico donare patronatum potest, ergo neque hoc ius cedere. Sic Hostiens. Panormit. Ioan. Andr. & alij, quos refert Lambertini. l. i. de iure patron. p. 2. q. 2. n. 12.

¹²² *Potest.* **P**otest equidem, quia hæc cessio non constituitur novus patronus, sed potius ex iis, qui antea erant, unus extinguitur, alio integre constituto quod Ecclesie regulariter damnosum non est: potius enim expedit Ecclesie vni, quam pluribus subici. Ita Lambertini, supra Azor. p. 2. l. 6. cap. 20. quæstion. 6. Praxis Episcoporum. p. 1. v. ius patronatus, §. 2. Decisio Rotæ apud Farinac. in nouissimis, p. 1. tom. 2. decis. 707. numer. 4. Barthola p. 3. de potest. Episc. allegat 7. n. 28.

¹²³ *Consensus Ordinarij in hac cessione intercedere, at non reputatur esse necessarium maxime cum ille, cui ius ceditur, notus iam sit, neque præsumi potest, Ecclesiam vexaturum; nam si Ecclesiam vexasset, cum dimidiatum patronatum haberet, non eum Ecclesia in patronatu conferret.* Est ergo hæc cessio utilis Ecclesie, vnde absque expresso Ordinarij consensu geri potest.

D V B I V M XXII.

An spiritus, irregularis, aliave inhabilitate affectus, incapax sit iuris patronatus?

¹²⁴ *Ex incapax.* **E**t incapax quia incapax est beneficij, & pensionis: ergo & iuris, quod ad illa disponit. Et quia exclusus est ab officiis publicis, & honoribus: ergo & à iure præsentandi. Sic plures Doctores, quorum, nomine pressio, meminit Castro Pal. l. 2. d. 2. de benef. par. 4. n. 24.

¹²⁵ *Incapax non est.* **N**on est incapax quia spiritus potest Ecclesiam ex propriis bonis fundare, & dotare, sed cuilibet fundatori Ecclesie absque vlla exceptione patronatus conceditur cap. Piamenis, cap. quicumque, cap. Fili, 6. q. 7. & Trid. sess. 23. c. 9. Item potest villam, aut castrum, cui est patronatus annexus, emere. Idem dixerim de irregulari, &c. Ita Roch. tr. de iure patron. v. competens, q. 2. Azor p. 2. l. 6. c. 21. quæst. 15. Palao citatur.

¹²⁶ *Capacem esse iudico.* Existimo capacem iuris patronatus esse. Nam isto, incapacem esse beneficij, & pensionis Ecclesiasticæ: non tamen id obest; quia hæc Ordinem requirunt, & solum Clerico communicantur; at ius patronatus laico communicatur, Eschb. & Menz. Theol. Mor. Tom. VII.

petit. Neque idem obest, esse inhabilem ad publica officia quia iuris patronatus exercitium non est officium publicum, sed privatum: nec semper exercendum, sed cum beneficium vacat.

D V B I V M XXIII.

Vn iura patronatus annexi uxoris bonis in dotem datus, transeant in maritum?

¹²⁷ **T**ranseant quidem quia maritus dominus sit rerum dotalium: vnde marito, & non uxori iura competunt patronatus, nam hæc iura sunt illis bonis accessoria. Sic Glor. ad leg. in rebus, v. Naturali. C. de iure dotalium Turq. post. leg. connubial. gloss. vlt. n. 5. Guv. p. 3. de iurel. c. 29. n. 3. Bacza n. 18. 19. 30. & 33. Garcia p. 5. c. 9. num. 177. Molina de primog. l. i. c. 24. n. 3.

¹²⁸ **N**on transeant quia maritus non est dominus dotis; sed vxor leg. in rebus C. de iure dotalium bi: cum eadem res & ab initio uxoris fuerint, & naturaliter in eius permanerint potestate. Ita Abbas ad c. fin. de concess. prebend. n. 8. & ibi Imola, & Butrius. Felin. cum olim n. 2. de maioratu, & obedientia lator. ad leg. Dinortio, §. si vlr. in fundo, num. 7. ff. soluto matrimonio. Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 16. & alij.

¹²⁹ **C**um his opinor. Nam etiam, Maritus sit bonorum dotalium administrator, & ipsi debeantur illorum fructus ac commoditates. At mihi hoc intelligendum est de fructibus, & commoditatibus, quæ ad sustinenda matrimonij onera possunt deferuire; nam ad hunc finem dos conceditur. Iura verò patronatus ad hunc finem nequeunt deferuire. Ergo marito non conceduntur.

D V B I V M XXIV.

An non tantum bis, sed ter, vel quater possit patronus laicus variare in presentatione cumulativa?

¹³⁰ **P**ossit institutionem factam neque patrono Ecclesiastico, neque laico permittitur. Nonnulli est variare, quia iam beneficium collatum est præsentato, & ius acquisitum, e. quod autem, de iure patron. Ante institutionem verò, patronus laicus variare potest. Ecclesiasticus verò non potest, quia Ecclesiastico datum est, qualitates, & dignitates nominatorum intelligere: non tamen laicis. Hæc autem variatio in eo sita est, vt facta præsentatione, possit patronus laicus alium nominare, non excludendo alium nominatum, sed illi alterum adiungendo. Nam si primum præsentatum excluderet, nulla esset secunda præsentatio, e. cum autem, de iure patron. Quæserim iam, an non tantum bis, sed ter, vel quater possit patronus laicus variare in præsentatione cumulativa.

131
Non po-
test.

Non potest, quia variare sententiam, & mutare consilium odiosum est ac temeritatem sapit, ut ait Baldus *leg. ius civile, ff. de inst. & iur.* ergo est restringenda variatio. Et quia facultas simpliciter data primo actu finitur *leg. dotis promissio, ff. de iure d. ium.* Quod intelligendum venit de facultate odiosa, & restringenda. At hæc facultas patronis laicis concessa, ut variare possint, est odiosa, *Clement. cum illuso de renunciati.* Non igitur nominatio ad plures est extendenda. Sic Gregor. Lopez *leg. 6. tit. 1. §. part. 5. gloss. 1.* Garcia *p. 5. capit. 9. numer. 24.* Barbosa *p. 3. de potest. Episcop. alleg. 72. numero 172.* Nauar. *cap. Placuit, de pœni dist. 6. num. 67. & 171.*

132
Potest sane.

Potest profecto, quia hæc accumulativa præsentatio utilis est Ecclesiæ, siquidem plures offeruntur, ut Ordinarius valeat ex illis eligere, quem Ecclesiæ competeret aptiorem. Ita Glossa in *Clement. plures, de iure patron. §. fin. v. Plures, & v. Præsentare.* Abbas *ad cap. Quanto de iudiciis, numero secundo Decius ibi numer. 31.* Cardinalis *ad cap. Pastoralis de iure patron. sine.* Spino *de testam. gloss. 4. numer. 7.* Azorinus *p. secunda l. 6. capit. 2. 1. quest. 13.*

133
Hec placet opinio.

Magis mihi hæc opinio placet, cum nullum ex tertia, aut quarta variatione inconueniens refundatur Ecclesiæ. Nam casu quo patronus minus dignum aliquando vice secunda aut tertia, aut quarta præsentet: non tollitur episcopo potestas primum præsentatum instituendi. Ergo nunquam hæc variatio Ecclesiæ infert nocuumtum. Porro primæ sententiæ ratio de variatione exclusiua, non de cumulatiua procedit.

D V B I V M XXV.

An Patronus, qui iuramentum, vel promissionem non variandi gessit possit variare?

134
Potest quidem.

Potest quidem, quia iuramento, vel promissioni non tollit à se patronatum. Ergo neque privilegium variandi, ei concessum. Sic Ioan. de Selua *tit. de benefic. p. 3. questio. 27.* Couar. *ad cap. Quamuis pactum, de pactis, p. secunda §. 2. numero quinto.* Alexand. *conf. 26. l. 3.*

135
Non poterit.

Minime poterit, quia iuramentum accedens actui requirenti ad sui valorem auctoritatem iudicis, seu præsentiam, ita illum firmat, ut irrevocabilem reddat, iuxta Glossam, & textum in *cap. licet mulieres de iurem. in 6.* Sed præsentatio est actus, qui absque iudicis auctoritate fieri non potest: ergo si iuramentum accedat de non variando illum, nequit variari. Ita Paul. Castrensis *l. 1. conf. 361. num. 9. & conf. 336. num. 11.* Curte *de iure patron. v. Honorificum, quest. 12. num. 37.* Gregor. Lopez *leg. 6. tit. 1. §. part. 1. v. B en lo puede de facer.* Lambertin. *de iure patron. l. 2. p. 1. quest. 7. a. 16.* Couar. *ad cap. quamuis pactum, de pactis p. 2. §. 2. num. 4.* Matienzo *leg. 3. gloss. 13. m. 7. tit. 10.*

l. 5. recopilat. Gutier. p. 3. de iuram. confirmat. cap. 13. n. 136

Exitimo verius esse ob iuramentum, vel ¹³⁶ promissionem factam de non variando, patronum impotentem variare reddi. Moner tamen non tam ratione, nullam enim efficacem inuenio, quam tot Doctorum auctoritate.

D V B I V M XXVI.

Laicus patronus præsentans indignum, priuaturne ea vice potestate eligendi?

¹³⁷ Priuatur quidem, quia *cap. cum in cunctis, §. fin. de elect.* Eligentes indignum ad beneficia curata, pro illa vice priuatur potestate eligendi, et *Authent. de sanctu Episcop. §. quis Oratoris domum, collat. 9.* dicitur patrono præsentante indignum debere Episcopum procurare, ut dignus institatur. Ergo quia pro vice illa patronus priuatur eligendi potestate. Sic Ioan. Andr. quem refert, ac sequitur Panormit. *de offic. iudic. Ordin. Gregor. Lopez leg. 5. tit. 1. §. part. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. quest. 6.*

¹³⁸ Non priuatur, quia patrono laico non competit explorare vitam, & conditiones præsentati; sed examinandum, & approbandum. Ordinarius remittit. ergo in culpa non est, quod indignum nominauerit, præsertim Trident. *sess. 7. cap. 13.* prohibente, ne vilius in beneficiis institatur, nisi fuerit prius à loci Ordinario examinatus, & idoneus repertus, ergo priuandus non est potestate eligendi, si præsentatus repudietur, quia nullo modo præsumi debet, culpam in tali præsentatione commisisse. Nam esto quilibet præsentans videatur obligatus, aptitudinem præsentati cognoscere ex *leg. si patronus.* At hoc limitari debet, nisi alteri à patrono cognitio aptitudinis præsentati commissa sit, ut fit à Trident. Ita Lessius *l. 2. de iust. c. 34. dub. 7. n. 18.*

¹³⁹ Hanc defendo sententiam. Nullibi enim inuenio patronis secularibus (imo nec ecclesiasticis) hanc penam esse impositam. Nam sententia esto in *Authent. de sanctis, Episcop. dicitur, patrono præsentante indignum, debere episcopum procurare, ut dignus institatur, intelligo de procuratore per sollicitationem, & mandatum: sollicitando inquam, & mandando patrono, ut dignum præsentet. Mecum Ioan. Andre. & alij. fauetque lex §. tit. 1. §. part. 1. ibi: Pero si el Obispo no quieria recibir el clérigo, que presentasen los patronos, para la Iglesia mostrando que no era digno ni la merecia aver de bello probar: y si lo probare, no debe ser recibido aquel, que los patronos presentaron, mas debe ser presentado otro que lo merezca. Constat ibi Gregor. Lopez. Porro *cap. cum in cunctis* loquitur de electoribus episcopi, & cum sit constitutio poenalis non debet ad patronos extendi maxime in aliis beneficiis.*

DVBIVM

D V B I V M XXVII.

*Si presentati ad beneficium non
aëque digni sint, sed unus alio
notabiliter dignior, teneatur
ne Episcopus, digniorem
institueret?*

D V B I V M XXVIII.

*Si duo sint à diversis patronis nomina-
ti, nec appareat excessus, Episcopus
potestne alium scitum institueret?*

¹⁴⁰ *Quia que-
ritur.* **P**Ono, plures esse presentatos, sine ab
vno patrono, sine à pluribus. Et quidem
si ab vno patrono plures presententur
æquè digni, liberum est Episcopo, institvere
quem maluerit, *cap. cum autem cap. quod au-
tem cap. Pastoralis de inrepatron.* At si præ-
sentati non æquè digni sint, sed unus alio no-
tabiliter dignior, quæritur, an teneatur epi-
scopus institvere digniorem.

¹⁴¹ *Quæritur.* Non tenetur, sed sufficit, si dignum insti-
tuit, quia neque iure naturæ, neque positivo
videtur obligatus ad dignioris electionem.
Non iure naturæ, si quidem ex maiori, vel
minori dignitate non competit presentatis
ius aliquod ad beneficium: alias ipse patro-
nus obligatus esset digniorem nominare. Ex
iure autem positivo non apparet hæc obliga-
tio. Nam licet in *cap. si forte dist. 63.* dicatur
Metropol. indicio præferendum esse, qui ma-
ioribus studiis, & meritis iuvatur: non de
nominatione, sed de electione ad Episcopatu-
m est sermo: ergo in nominatione nullibi
cauetur, digniorem esse præferendum. Sic
Ioan. Andr. Hostiens. Anton. Cardinal. *ad
cap. cum autem, de inrepatron.* Speculator
tit. de inrepatron. circa finem, addens, satis
esse si malus non eligatur.

¹⁴² *Quæritur sa-
tis.* Tenetur præferre digniorem, quia *cap.
pit. si forte præcipitur.* Metropolitano
præferre electionem dignioris, non ob
aliam rationem nisi quia maxime decet,
ut in æquali iure electionis præferatur
is, qui Ecclesie utilior ac convenientior
est. Cum autem hoc in nominatione
æque procedat, idem debet affirmari.
Ita Abbas *ad capit. cum autem de inre-
patron. Roch. tract. de inrepatron. v. Ho-
norificum, question. 15.* Gregor. Lopez.
leg. 5. titulo 15. part. 1. Azorius *p. se-
cunda l. sexto capit. 22. question. 14.* Bar-
bosa *p. secund de potest. Epif. allegat. 72.
num. 200.*

¹⁴³ *Idem asse-
ritur.* Probabilius existimo, stante plurium
presentatione inæquali, digniorem esse præ-
ferendum. Dignitas autem maior,
vel minor non de scientia solum, sed
& de moribus, ac dexteritate
ad Ecclesie servitium pro-
cul dubio æsti-
manda
.

Esch. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

¹⁴⁴ **P**otest equidem, quia nullo iure cogitur
Episcopus institvere alterutrum ex præ-
sentatis, cum patroni in præsentan-
do concordēs non sint. Sic Sylvestr. *v. in-
patronatus, question. 8.* Valquez *opuscul. de be-
nefic. capit. secundo §. 1. dub. 5. numero 16.*
Lessius probabile id reputat. *l. secundo cap. 34.
dub. 8. num. 33.* Azor. tenet *p. 2. l. 6. cap. 21.
q. 19. fine.*

¹⁴⁵ *Non potest.* Non potest, quia *cap. si forte dist. 63.* com-
mittitur in pari electione Metropolitanus iu-
dicio, digniorem præferre: & canetur, ne
Ordinatio fiat illius, qui non fuerit expo-
stulatus: ergo cum in electione non sit lo-
cus contemnere electos, & alium non ele-
ctum confirmare: neque etiam in nomina-
tione debet fieri. Ita Castro Palao *l. 2. d. 2. de
benef. pun. g. n. 4.*

¹⁴⁶ *Placet hæc
sententia.* Placet equidem hæc magis sententia ar-
gum. *cap. si forte firmata.* Eadem enim est in
viroque ratio, videlicet, ne populus beneficia-
tum non optatum contemnat, aut odio pro-
sequatur.

D V B I V M XXIX.

*an ob peccatum mortale reddatur quis
indignus, qui ad Beneficium
eligatur?*

¹⁴⁷ **C**ertum est, debere eligi dignum; nem-
pe qui munus suum rite præstare pos-
sit: alias electio nulla erit. Quare nullatenus
licet eligere excommunicatum excommuni-
catione maiori, suspensum, interdictum,
aut irregularem, quia hi omnes ab admini-
stratione spiritualium sunt exclusi. Quæsi-
rim autem, num ob peccatum mortale, in
quo quis vel secreto cognoscatur id esse, red-
datur indignus, & ad beneficium eliga-
tur.

¹⁴⁸ *Indignus
reddatur.* Redditur profecto, quia *cap. cum in cunct.
de elect. eligendi ad beneficium debent ha-
bere scientiam & morum gravitatem.* At
qui in peccato lethali est, morum gravita-
te caret: ergo indignus est electione. Sic
Panormit. *ad cap. si celebret, de cler. excom-
mun. minor. in sexto Caletan. 22. question.
63. a. 2.* Sotus *l. 3. de iust. q. 6. a. 2. concl. 6.* In-
nocent. *ad cap. si celebret.*

¹⁴⁹ *Non reddi-
tur indignus.* Non redditur, quia peccator occultus præ-
sumi potest, ex infirmitate peccatum perpe-
trasse, & penitentiam acturum. Ita Nauar. *in
miscel. de Orat. 34.* Azorius *p. 2. l. 6. cap. 14. num.
quest. 10.*

E 3

Dixerim

Dixerim, duplex esse peccatum, aliud notorium et aliud occultum. Peccatum notorium in casu de depositione dignum non sit, sed licet habentem illi in eligendi electione: unde et in eligens, quam acceptum electorem, graviter delinquit. Quia scilicet est causa, & quia raro praesumi potest a peccato recedens, & beneficium administraturus veliter. Sensus dixerim de peccato occulto ob rationem in secunda sententia Doctoribus indicatam.

DVBIVM XXX.

Ex vi institutionis Beneficiorum & spectata eorum natura, debentne sub gravi obligatione dignioribus conferri?

¹⁵¹ **N**on debent dignioribus conferri: Quia beneficia instituta sunt in stipendium laborantis, quibus delinquentibus non tamen ut premia laborantibus proposita: sed ex hac ratione non inferatur, beneficia danda esse dignioribus, sed sufficere, si dignis conferantur. Unde Cap. Graue nimis, de prob. dicitur, ut praetermissis indignis, idoneos assumant. Idem colligitur ex Cap. cum nobis, de elect. & ex Trident. sess. 7. c. 3. Ergo facta electione digni, etiam si dignior praetermittatur, nullum est peccatum. Aliter: praeter electorem ad Episcopatum, & beneficia curata providenda per concursum, nulli concedatur, digniorem esse eligendum: Ergo non est haec obligatio imponenda. S. c. Glof. ad Cap. licet ergo, qui praestantior, 8 q. 1. Perus. ad Cap. constitutus, & ibi Inola, & Francus, num. 4. Rochus de iure patron. v. Honorificum, quest. 15. & alij.

¹⁵² **D**ebent omnia beneficia dignioribus conferri. Quia ius Canonum non tam praecipit in beneficiis digniorem eligere, quam huius electionis praecipit in supponit. Nam in Cap. vii. de Ecclesiastica beneficia, damna Innocentius III. Mediolan. Episcopum, quod beneficium Cancellario consanguineo seu familiari donasset. Debuit (inquit) Ecclesiasticum officium & beneficium in persona magis idonea dispensare. Ergo supponit, hanc esse obligationem. Et Trident. sess. 24. c. 1. ait, mortaliter peccare eos, qui diligentem non curant Ecclesie praesentia, quos digniores, & Ecclesie magis utiles indicaverint. Et quavis hic textus de Episcopis loquitur, eam eadem ratio sit in omnibus beneficiis curam animarum habentibus, idemque intelligendum. Praeterea Cap. vii. de Ecclesiastica beneficia non de beneficio curato, sed de simplici loquitur. Unde in beneficiis his non invenio firmam excusationem: cum negari non possit, vilius esse Ecclesie, in ea praefici sanctiores, & Doctiores. Vilius autem conferendi beneficia simplici dignis, quam digniores praemanibus habentibus, in causa non est, quominus negemus, obligationem esse praefici digniores, quia hic usus, abusus debet non imitari. Ita v. Tho. 2. 2. q. 63. a. 1. & 2. q. 185. a. 3. Arag. q. 62. a. 2. ad 4. Valent. tom. 3. d. 5. q. 7. pun. 2. Razox. p. 2. l. 6. c. 5.

q. 1. 8. & 9. Conar. reg. peccatum. p. 2. §. 7. num. 4. & Palao tom. 2. d. 1. de benef. pun. 11. num. 8. Nauar. sum. c. 17. num. 73. Valq. opus. de benef. c. 2. §. 3. dub. 1. num. 50. Molina de primis l. 2. c. 5. num. 50. & alij plures, quos refert Garc. p. 7. de benef. c. 60. n. 2.

¹⁵³ **E**rgo quidem distinctione utitur inter beneficia curata, & sine cura. De beneficiis curatis affirmo, esse peccatum mortale, eligere dignum simplici. Priorem partem de beneficio curato proba ex loco Trident. allegato, & aliis rationibus pro secunda sententia adductis. Secundam vero de simplici alicui, ne cogat plures damnare Praelatos, quos communiter video beneficia simplici, & quidem pingua sibi familiaribus, & consanguineis conferre, cum tamen praemanibus aios digniores habeant; comparatione namque huius beneficii omnes videntur esse aequi digni, cum omnes aequi possint officium divinum recitare, quod est praecipuum horum beneficiorum munus. Metum Gracia p. 7. c. 6. n. 16. & 17. Vega p. 2. c. 17. casu 1. Angel. de electione. 2. 1. Gabriel in 4. dist. 15. q. 7. a. 3. dub. 1. proposit. 2. Navarra l. 2. de res. sit. c. 1. n. 17. & 18. Gutier. Canon. q. 1. l. 2. n. 12. & 28.

DVBIVM XXXI.

Si ante electionem fuit electoribus denunciatum, ut digniorem eligerent, sin minus ex tunc a tali electione appellari: cassanda est talis electio.

¹⁵⁴ **E**lectionem factam digni, omisso digniori, validam esse, ne litibus via appetatur, neque Respublica Christiana perturbetur, communis fere sententia. Quod adeo verum est, ut etiam si electores se iuramento adstringerent, ad digniorem eligendum adhuc valeret electio digni, digniori praetermissa, quia iuramentum non immutat iuris conditus dispositionem, tamen illud violantes peruri existant. Conar. alij relatis reg. peccatum p. 2. §. 7. num. 4. Gutier. canon. q. 1. l. 2. c. 1. num. 5. Sed quid si ante electionem factam esset electoribus denunciatum, ut eligant digniorem, sin minus ex tunc a tali electione appellari? an sit cassanda huiusmodi electio?

¹⁵⁵ **C**assanda quidem est, quia facta est contra appellationem pendente. Sic Abbas ad cap. constitutus, de appellat. num. 6. Decius ibi. num. 5. Lambertin. de iure patron. 2. part. 1. quest. 10. articulo 3.

¹⁵⁶ **N**on est cassanda, neque infirmata talis electio, quia appellatio illa iniusta est. Si enim facta electione digni, omisso digniori, nec licet a tali electione appellare, ne electiones, ac provisiones litibus involvantur: quomodo ante electionem factam licitum erit hanc appellationem interponere: cum eadem inconvenientia ex antecedenti appellatione, ac ex subsequenti inferantur? Ita Glof. ad cap. licet ergo, v. qui praestantior. ante fin. 8. quest. 1. Quam

Seçt.II. De Beneficio Dubia. 55

Quam glossam sequitur Imola, & Francus
Cap. constitutis 2. de appellat. Couar. reg. pec-
catum p. 1. §. 7. num. 3. Azor. p. 2. l. 6. c. 1. §. 2.
Molina de primog. l. 2. c. 5. num. 48. Gutier. ca-
non 99. l. 2. c. 1. §. 1. num. 2. alios citans.

157
Idem affir-
mo.
Affirmo his hæc censens, non obstante illa ap-
pellatione, validam, omninoque firmam
esse electionem digni, omisso dignioritate
que appellationem, vtpote iuris contrariam
penitus esse repellendam.

DVBIVM XXXII.

*Si in Beneficiis parochialibus, quæ per
concursum providentur, eligatur di-
gnus, omisso digniori: electio estne ipso
iure irrita?*

158
Non est
iure ipso
irrita.
Non est irrita ipso iure, sed irritanda
per sententiam. Quia inde sequeretur,
collationes factas ab inferioribus Epi-
scopo, & institutiones Episcopi ex præsen-
tatis à patronis Ecclesiasticis esse nullas, si for-
te non sint electi digniores: quod non vide-
tur dici posse, cum sic instituentes, & con-
ferentes in culpa non sint: vtpote quibus
non datur digniorum electio, sed aliis com-
mittitur, ipsique mandatur instituere à pa-
tronis electos. Sic Garcia p. 9. c. 2. num. 235.
Vgolin. de offic. Episcopi. §. 2. §. 2. num. 4. Certe
appellatione non obstante, mandatur electio
executioni: ergo signum est, censeri à Pon-
tificice validam, dum non infirmatur.

159
Es irrita
ipso iure.
Ipso iure est irrita. Quia Trident. sess. 24. c.
18. statuit debere beneficia, dignioribus ex
approbatis ab examinatore conferri: & sub-
dit. Prouisiones omnes, seu institutiones præ-
ter supra dicta factæ subreptitiæ esse censuan-
tur. Idem Pius V. decreuit in Bulla data 15.
Kalend. April. anno 1566. Ergo cum Vnum
ex præcipuis decreti Concilij & Pontificij cõ-
stitutionis sit dignioris electio, si hæc non
seruatur, irritum erit, & nullum quidquid
actum fuerit. Ita Gonzal. reg. 8. Cancel. gloss. 4.
num. 136. Spino de testam. gloss. 4. num. 86. Azor.
uendo conf. 9. num. 27. Rebel. p. 1. de insti. l. 3. §.
4. n. 15. & §. 5. n. 5.

160
Hanc sen-
tentiam
eligo.
Hanc eligo sententiam. Nam cum videam
in decreto Concilij, & constitutione Pij V.
statui, digniori beneficium parochiale esse
conferendum, & subdi decretum irritans, &
annullans, si secus in præmissis omnibus, &
singulis actum, aut attentatum fuerit, ipso
iure existimo esse irritam electionem, sen-
tentiamque nullatenus expectandam.

Hanc mentem probauit Rota in
decisionibus relatis à Patina-
cio in nouissimis 672.

674.

DVBIVM XXXIII.

*An eligens dignum, prætermisso di-
gniori, quem eligere tenebatur
debeat aliquid digniori
ipsi relicto re-
stituere?*

161
Status
questionis.
Certum est electorem, qui indignum ele-
git, obligatum esse restitendi Ecclesiæ
damna inde secuta. Si autem eligatur dignus
omisso digniori, nullam esse obligationem
restituendi aliquid Ecclesiæ existimo. Quia ei
nulla irrogatur iniuria, cum competens mini-
ster assignetur, cuius labor stipendio sibi da-
to adequatur. Difficultas autem subdit, an
ipsi digniori relicto aliquid eligens debeat
restituere.

162
Non debet
restituere
digniori.
Restituere non debet. Quia obligatio re-
stitutionis nasci non potest, nisi ex læsione
commutatiue iustitiæ: At nemo ante electio-
nem, vel præsentationem ius habet iustitiæ,
ut beneficiu ei conferatur. Ergo digniori præ-
termisso nulla est obligatio restituendi. Mi-
norem probo, quia beneficium est stipen-
dium ministrorum laborantium in vinea Do-
mini: datur enim ob officium inibi impen-
sum. Non tamen est præmium ministris ob
eorum dignitatem constitutum, neque sti-
pendium ob laborem, quem ante accepta-
tionem beneficii expendierint: Ergo dignio-
ribus ministris non est beneficium speciali-
te debitum. Item si beneficium digniori es-
set specialiter debitum, dignus, cui esset col-
latum, illud dimittere, tum ratione iustitiæ
acceptationis, tum ratione rei acceptæ, quam in
dignorem transferre potest. At nullus acci-
pientem hac obligatione adstringit: Ergo
nec elector illa est adstringendus. Sic Nauar.
sum. c. 17. num. 72. Sorus de insti. l. 4. §. 9. a. 3. ad
6. Couar. reg. peccatum p. 2. §. 7. n. 6. Molina de
primog. l. 2. c. 5. num. 57. Valent. to. 3. d. 5. §. 7.
pau. 2. questio. c. 6. Tolet. l. 5. c. 4. Azor. p. 2. l. 6.
c. 1. §. 2. Lessius l. 2. c. 34. dub. 5. Rebel. p. 1. l.
3. §. 4. & 5.

163
Digniori
debet re-
stituere.
Digniori prætermisso restitutio debet fie-
ri, quantum æstimari potest ius, & spes,
quam habebat beneficii consequendi, quia
communiter Doctores tradunt, omittentem
dignorem, & conferentem digno benefi-
cium, peccare peccato acceptionis perso-
narum, & contra distributiua iustitiæ:
ergo obligatur digniori damnum factum re-
parare. Tum quia aduersus obligationem pro-
prij officij delinquit, ratione cuius obligatus
erat, dignioribus beneficia in partem. Ita Ca-
ret. 2. 2. §. 62. a. 2. ad 4. Arag. ibi. a. 2. Salon §.
63. a. 4. & ibi Bannes. Syluest. v. Restitutio 3.
q. ultim. Nauarra l. 2. c. 2. n. 176. Manuel rom.
1. sum. c. 108. num. 6. Medina sum libro prim.
cap. 14. §. 32. Petr. Ledes. part. secund. 17. 8.
cap. 4. conclus. 1. Valquez opus. de benef. c.
2. §. 3. dub. 17. & alij.

164
Auctoritas
resolutio.
Ego autem probabilius existimo, nullam
esse restituendi obligationem digniori præter-
misso, cum dignus ad beneficium eligatur,
quod

quod absque praeiudicio examine, & amulatione, & concursu competitorum praestitetur, quia nullus licet dignissimus sit, habet ius ad beneficium, nisi sub conditione, quod conferens ei conferre voluerit. Ergo antecederet ad hanc voluntatem solum habet ius ex quadam decentia, & proportionem in eius dignitate fundata, quae petit, ut potius ipsi, quam aliis beneficium conferatur. In beneficiis autem, quae competitorum concursu prouidentur, longe probabilior reor, obligationem esse restituendi digniori omisso, cum digno beneficium conferatur: & obligationem esse restituendi digno, cum indignus eligatur.

DVBIVM XXXIV.

Si Antonio digno quidem Beneficium collatum est, quod Petro digniori ex obligatione erat conferendum: teneaturne Antonius Beneficium in fauorem Petri resignare?

165
Teneatur
plane

Teneatur plane, quia obligatus est, satisficere digniori damnum illatum: At hoc nulla alia satisfieri aptius potest, quam resignatione facta: Ergo illam gerere tenetur. Sic Rob. l. part. prim. de oblig. inst. l. 3. q. 6. an. 6.

166
Non teneatur

Non tenetur, quoties beneficij collatio est firma, de se perpetua. Quia digniori beneficium dandum esse, non erat certum. Et quia beneficium acquisitum, non videtur ille obligatus spoliari, quousque sententia accedat. Ita Lessius lib. secund. cap. 34. dub. 15. num. 76.

167
Idem defendo.

Meo adhuc Doctore, monens quidem, notanter me addidisse illa verba: Quoties beneficij collatio est firma, ut excluderem collationem beneficij parochialis per concursum obtentum, quam probabilius defendi, nullam esse factam digno in concursu dignioris. Quia tunc tenetur digniori cedere, sicut si indigno esset beneficium collatum. Raro tamen, vel nunquam presumere quis debet, esse minus dignum notabiliter; nam esto dotibus scientiae videat alios sibi praefari: praesumere tamen potest aliquam causam occultam adesse, ob quam elector alius illum praetulerit: & posita hac praesumptione, beneficium resignare non debet, quia in casu dubio nemo tenetur, se iure acquisito spoliaré.

DVBIVM XXXV.

Cum Pontifex in sex alternatiua concessit Ordinatio Beneficia vacantia prouidet: teneaturne ei iuri concessio derogare?

168
Nonnulla
suppono.

Suppono, non tenetur Pontifex iuri Ordinariorum derogare expresse, cum beneficia vacantia in quatuor mensibus à

iure concessis Ordinatio, prouidet. Qui Pontifex conferens beneficium notitiam habet temporis vacationis, & non obstante hac notitia, confert. Ergo intendit praenire. Ergo non est opus alia derogatione. Garcia p. 5. c. 1. num. 9. id pluribus Rotae decisionibus comprobatur. Quaestioni autem do, an idem sit dicendum, cum Ordinario est gratia alternatiua concessa, & Pontifex prouidet beneficium vacans in alternatiua mensibus? Teneaturne Pontifex iuri huic concessio derogare?

Non tenetur, quia alternatiua nihil aliud facit, quam tollere reservationem illorum sex mensium, & relinquere Ordinarii potestatem expeditam in illis mensibus prouidendi, sicuti relinquunt, cum quatuor menses concedit: sed ex concessione quatuor mensium non inferitur Pontificem arctatum esse ad derogandum, cum beneficium in illis mensibus vacans concedit. Ergo neque arctatur, cum beneficium concedit mensibus alternatiue vacans, quia concedit gratiam, ut cumulatim ipse possit praenire, & locus datur praenotioni. Sic Garcia supra num. 9. adducens plures Rotae decisiones. Riccius collectan. decis. p. 5. collect. 1595. Barbosa p. 3. de potest. Episc. alleg. 57. n. 16.

Teneatur equidem, quia nulla facta derogatione, credendum est, Pontificem intelligere beneficium vacante in mensibus sibi reuerentis: vel tamen in mensibus à iure Ordinarii concessis: non in concessis ex speciali gratia, qualis est alternatiua. Ita Mohedan. decis. 1. num. 4. de concess. praebende. Pateus decis. 492. num. 1. l. 2. Felin. ad Cap. cum ex officio, num. 36. Gonzalez ad reg. mens. §. 4. praemij, n. 20.

Profecto spectato iuris rigore, probabilior esse crediderim, non valere prouisionem Pontificis factam de beneficio vacante mensibus alternatiue, nisi expresse deroget huiusmodi gratia: Quod nisi id Pontifex exprimat non consensus est velle gratiae alternatiue derogare, quia haec concessa est Ordinariis, & ab ipsis acceptata sub onere residendi: Ergo posita residentia, iniuste illis gratia derogatur. Concedo per gratiam alternatiue tolli obstacula, & remoueri reservationem: & Ordinarios illam habentes manere expeditos ad prouidenda beneficia illis mensibus vacantia; nego tamen, inde inferri, censeri Pontificem sibi reliquisse potestatem illa iure ordinario conferendi, sed solum iure extraordinario, & facta derogatione, quia alternatiua est specialis gratia derogans communi iuri, cui non censetur Pontifex, nisi exprimat, derogare.

DVBIVM XXXVI.

An Prouisio Beneficiorum, quae iure deuoluta ad Episcopum pertinent, competat, Capitulo Sede vacante?

Licet verum sit, Capitulum Episcopo succedere in iis, quae Episcopo iure ordinario competant: at quia collatio beneficiorum ab hac regula excepta est Cap. 2. Ne sede vacante: & Cap. 1. de institution. nequit

quit Capitulum se in hac promissione intromittere. Et hoc verum habet, licet beneficium viuentis Episcopo in mense ipsius vacauerit, neque ab illo fuerit promissum, vt annotat Molina *tr. 5. de iust. d. 11. num. 11.* Porro doctrina hac non solum de propria collatione, sed etiam de electione, vel presentatione ad Episcopum spectante intelligenda est. Quia sunt fructus Episcopalis dignitatis, & prohibitio generalis est. Quæsierim verò an beneficia, quæ iure deuoluto ad Episcopum pertinent, Capitulo competant?

173 *Competunt quidem.*
Competunt quidem, quia prouidere beneficium deuolutum actus est Episcopalis iurisdictionis omnino necessarius ad rectam Diocesis administrationem: sed in iurisdictione necessaria Episcopi succedit Capitulum se de vacante, vt tradit Glos. communiter recepta in *Clement. 1. §. 1. v. Capituli, de heretis.* Ergo succedit in hac beneficiorum promissione. Sic Ioan. Andre. dominic. ad *Cap. Quamquam, de elect. in 6. Zerola in praxi p. 1. v. Capitulum, §. 5. p. 2. §. 10. Zechus de benef. cap. 5. num. 5. Molina tr. 5. d. 11. num. 12.*

174 *Non competunt.*
Minimè competunt. Quia Episcopus non arcetur aliquo speciali titulo beneficia deuoluta prouidere, quo non arcetur ad prouidenda ea, quæ iure ordinario competunt: sed quæ Episcopo iure competunt ordinario, non transeunt in capitulum; Ergo neque deuoluta possunt transire. Ita Garcia *p. 5. c. 7. num. 5. 2. plures referens Azor. p. 2. l. 3. cap. 3. §. 6. & l. 6. c. 27. q. 9.*

175 *Hoc verius est.*
Hoc verius esse reor. Nam Episcopus beneficia deuoluta non tam iure ordinario, quam iure delegationis prouidet: sed Capitulum non succedit in iis, quæ Episcopo iure delegationis, etiam à iure communi inductæ, competunt Abbas ad *Cap. cum olim, q. 5. Sanch. l. 8. de matr. d. 2. n. 10.* Ergo neque succedit in beneficiorum deuolutorum prouisione.

DVBIVM XXXVII.

Potestne Capitulum sede vacante, Beneficia permutata prouidere?

176 *Questionis status.*
Sic, prouidere non posse beneficia parochialia quæ per concursum prouidentur: nec beneficia patrimonialia: nec resignata, licet valeat resignationes admittere. Quæsierim autem, num possit beneficia permutata conferre?

177 *Potest prouidere.*
Potest profectò. Quia permutantes compellere possunt superiorem admittentem permutationem, vt sibi beneficia permutata conferat: sub illo enim onere permutatio est facta. Cum ergo Capitulum potestatem habeat collationes necessarias peragendi, *argum. Cap. cum olim, de maiorit. & obediens. & Cap. 1. de inst. in 6.* poterit hæc beneficia permutata compertantibus conferre, quod verò Ordinarius possit hanc permutationem admittere tradit Zerola in *praxi p. 2. v. Capitulum §. 7. & Rebus. praxi, tit. de deuolut. num. 9. 5.* Quia potest resignationem simplicem admittere: Ergo permutationem, quæ minus est. Et quia admissio permutationis est Episcopalis iurisdictionis

actus ad rectam Diocesis administrationem pertinens: transit ergo in Capitulum, cum non inueniatur in iure excepta. Sic Glos. in *Clem. 1. de rer. permut. immola relato. Gregor. Lopez leg. 2. tit. 6. part. 5. num. 6. Petr. de Perasio tr. de permut. benef. p. 2. q. 6. num. 2. 3. & 24. Zechus de benef. 6. 10. num. 2. Azor. p. 2. l. 3. c. 38. q. 4.*

178 *Non potest.*
Non potest, quia has permutationes admittere necessarium debet, qui habet potestatem beneficia permutata conferendi, siquidem vnusquisque permutans hac intentione, & conditione proprium beneficium resignat, vt loco illius beneficium alterius sibi conferatur. Ergo admittens permutationem, necessarium habere debet potestatem beneficia conferendi. Cum ergo Capitulum interdicta sit collatio ad Ordinarium libere spectantium, & hæc permutationis admissio interdicta erit. Putus *decis. 26. l. 2. Mantica de tacitis & ambig. conuention. l. 2. §. 1. 9. num. 12. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. q. 10. Mandos. reg. 1. cancel. q. 13. Garcia p. 11. c. 4. n. 82.*

179 *Auctoritate resolutio.*
Verius existimo, non posse Capitulum resignationes ex causa permutationis admittere. Concedo permutantes compellere posse superiorem permutationem admittentem, vt illam perficiat, beneficiaque permutata conferat: & sic facta permutationis admissione, collationem esse necessariam. Nego tamen inde inferri posse Capitulum & beneficiorum permutationes admittere, & beneficia permutata conferre. Quia necessitas huius collationis non aliunde, quam ex libera permutationis admissione provenit. Cum ergo dicitur, posse Capitulum beneficia quæ sunt necessariae collationis Episcopi, intelligendum est quando sunt necessaria necessitate absoluta, & ab aliis ipsi Episcopo imposita. Secus verò quando sunt necessaria ex suppositione: necessitate inquam ipse Episcopus sibi imponit libere admittens permutationem. Cum vero virges, admittere permutationem esse actum Episcopalis iurisdictionis, quæ in Capitulum transit: respondeo, esse quidem actum iurisdictionis Episcopalis, sed Capitulo interdictum, cum ei interdicta sit beneficiorum collatio, quam secum permutationis admissio necessario inuoluit.

DVBIVM XXXVIII.

An Vicarius generalis, cui ab Episcopo commissa est facultas Beneficia conferendi, debeat esse generalis Vicarius non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus?

180 *Nonnulla suppono.*
Vicarius tam foraneus quam generalis non habet potestatem beneficia conferendi, nisi habeat speciale mandatum: concedi enim potest Vicario generali hæc potestas nempe vt presentatos à patronis instituat, & electos confirme. *Cap. Et frequenter, de inst. Cap. fin. de officio Vicarij in 6.* Foraneo autem Vicaria hæc potestas non conceditur, imò nec concedi posse communis fert sententia, quia beneficiorum collatio est res magni momenti.

ris, sed utque examinandorum providentia requirit, ut merito fieri non debeat ab alio, quia ab eo, qui pro totius Diocesis gubernatione est constitutus. Hec mihi certa. Quasi enim vero, an Vicarius generalis hic, cui hac potestas conferenda est, debeat esse generalis Vicarius non solum in spiritualibus, sed et in temporalibus?

181
Debet esse
Vicarius in
spirituali-
bus, & te-
poralibus;

Debet esse Vicarius generalis in spiritualibus & temporalibus? quia solus ille dici debet generalis Vicarius Episcopi qui vices illius gerit in omni regimine Episcopo competenti. At cum Episcopo competat rerum temporalium ac spiritualium administratio *Cap. si quis. l. q. 3.* similis administratio debet generali Vicario competere. Sic Paulin. de of. & potest. Capituli se. de vacante q. 10. n. 31. Rebut. tit. de vicar. n. 8. Sbrocius de vicar. Episc. l. l. 2. q. 90. Az. p. 2. l. 3. c. 43. q. 7.

182
Non debet
esse in
utrisque
sed sufficit
esse in spi-
ritualibus.

Non debet necessario esse Vicarius in temporalibus & spiritualibus, sed sufficit in spiritualibus vices Episcopi gerere, ut ei hac facultas possit committi, quia vicarius pro spiritualibus tantum constituitur, absolute vicarius generalis nuncupatur, ut ex Bullis Apostolicis testantur Doctores. Ita Flam. Parit. de res. l. 8. q. 7. n. 187. Trident. audi. sess. 13. c. 2. seu illius etiam vicario in spiritualibus generali. Sbrocius de vicar. Episc. l. l. q. 25. n. 4. Sanch. l. 3. d. matr. d. 29. n. 11. Garcia p. 5. c. 8. n. 122. Barbol. p. 3. de potest. Episc. alleg. 54. num. 57. & alij.

183
Hanc sen-
tentiam
confero pro-
babilioris
esse.

Hanc sententiam consero probabilioris esse. Cui doctrinae non obstat, Vicarium pro spiritualibus & temporalibus constitutum generaliter esse, quod minus constitutus pro spiritualibus, vel temporalibus tantum generalis nuncupetur, est enim generalis, quia est pro tota Diocesi, & comparatione unius generis universalis causatum.

DVBIVM XXXIX.

Ex facultate absoluta conferendi Beneficia, quae ad Episcopum pertinent, potestne Vicarius electiones, ac praesentationes beneficiorum Episcopo competentes facere?

184
Non potest.

Non potest, quia aliud est conferre, & aliud praesentare, seu eligere, ut manifeste probat textus in *Cap. cum illis. l. 6. §. cum autem inter collationem, institutionem, & praesentationem in differentia magna esse noscatur*. Ergo sub potestate conferendi non comprehenditur potestas eligendi, & praesentandi. Sic Garcia p. 5. c. 8. n. 83. plures referens.

185
Potest
equidem.

Potest equidem, quia licet collatio, praesentatio, electio, & institutio distinguantur, neque sub verbo collationis illi provisionis modi comprehendantur, ut hoc intelligendum est in mandatis ambrosianis, quaeque restringenda sunt, de quibus loquitur textus *Cap. cum in illis* sed non in mandatis, & facultatibus ordinariis, quae latissimam habere debent significationem: quod est hac potestas: in his enim sub verbo conferendi omnes provisionis modi clari debent, ut colligitur toto tit. *De Ecclesiasticis beneficiis sine diminutione conferantur in fine, vi*

conferant, iuncta Glossa Ita Lambertini de inreparationat. part. prim. lib. 2. q. 4. artic. 4. Az. p. 2. l. 3. c. 44. q. 10.

Probabilius consero, sub hac potestate absolute conferendi beneficia potestatem eligendi, & praesentandi comprehendit. Hinc autem fit, posse Vicarium ex huiusmodi facultate beneficia commendare in illis casibus, in quibus commendae permittuntur, quia commendatio vel est propria beneficij collatio, vel quid minus illa. Azor. part. secund. l. 3. c. 44. quest. 10. Barbola parit. tertia de potest. Episc. alleg. 54. num. 64.

DVBIVM XL.

An Vicarius possit extra Diocesim potestatem sibi datam ab Episcopo conferendi Beneficia, exercere?

Non potest, quia iurisdicção Vicarij in hac parte est delegata, sed delegatus inferioris non potest a Principe nequit extra territorium delegatis iurisdictione exercere, ut tradit Barol. ad l. 1. c. de summa Trinit. num. 40. & ad leg. 1. num. 2. ff. de officio Proconsulis. Cum ergo vicarius iurisdictionem in conferendis beneficiis habeat non à Principe, seu Pontifice, sed ab Episcopo, sicut legatus à Proconsule, extra diocesim beneficia conferre non poterit. Ita Bald. ad leg. 1. nu. 1. Barbat. Cap. Noni. de offic. legati, n. 17. Anastasi. German. de indol. Cardinal. §. Tibi quoad num. 88. licet n. 89. dicat, & quum esse contrarium.

Potest, profecto sicut potest Episcopus, quia idem Episcopo conceditur iurisdictionis voluntariae exercitium extra propriam diocesim, nam ratione huius exercitij nullam Episcopo illius diocesis irrogat iniuriam. Sed eadem prorsus ratio militat in eius Vicario: neque enim exercitium Vicarij aliud est ab eo exercitio Episcopi: neque magis prejudicabile. Ergo concessa Episcopo potestate exercendi iurisdictionem voluntariam extra diocesim, & Vicario est concedenda. Ita Couar. l. 3. var. c. 20. nu. 8. Barbola p. 3. de potest. Episc. allegat. 54. nu. 64. Garcia p. 5. cap. 8. num. 126. Azor. p. 2. l. 3. cap. 44. q. 9. Sanch. l. 3. d. matr. d. 34. num. 2. Gonzalez gloss. 62. num. 3. & alij apud ipsos.

Eiusdem sententiae, immo doctrinae extendo non solum ad collationem beneficij rigorosam, sed etiam ad institutionem, & confirmationem. Nam licet necessarium sit Vicario aptitudinem praesentandi, & electi consensum cognoscere, ut legitime institutionem, & confirmationem agere valeat, c. fin. de elect. in 6. At quia haec cognitio extrajudicialis esse potest, ideo institutio, & confirmatio, sicut & collatio beneficiorum extra diocesim fieri proculdubio potest.

DVBIVM

DVBIVM XLI.

An procurator generaliter constitutus, possit possessionem Beneficij acceptati apprehendere?

190 *Potes* *pl-*
nt. **P**otes equidem, quia talis possessio ad factum pertinet, & non ad ius: Ergo mirum non est si à procuratore generale habente mandatum possit obtineri. Sic Conar. l. 3. var. cap. 16. num. 9. Valquez opusc. de benef. cap. 4. §. 4. dub. 6.

191 *Non potest.* **N**on potest, sed speciale mandatum requiritur. Quia licet possessio beneficij accepti ius non concedat in beneficio (quod quidem sub lite est) est tamen acceptationi beneficij accessoria, illius perfectio, & complementum. Ergo imitari debet naturam illius, cui accedit. Cum ergo ad acceptationem beneficij requiratur ut procurator habeat speciale mandatum, etiam in possessionem est requirendum. Ita Glor. ad Cap. si tibi absenti, de prebend. in 6. v. Hauerit Imola ad leg. 1. §. Per procuratorem ff. de acquir. posses.

192 *Inve-*
ni &
quomodo
beneficij
possessio ac-
quiratur
ad ius. **C**um his optinet si autem roges quonammodo beneficij possessio acquiratur? respondet cum Conar. citato num. 10. necessarium acquiri corporali inductione traditioneve beneficij: neque sufficere inuestituram datam à potenti tradere possessionem signo aliquo manifestatam, scilicet pileo, annulo, aut libro. Quia hæc inuestitura solum opere confirmat collationem, seu institutionem verbo factam: vel saltem dat licentiam ipsi insituro, ut beneficij vacantis possessionem apprehendat: non tamen est ipsa beneficij possessio, quæ corporalem traditionem beneficij expostulat. Cap. ut nostram. Cap. Ad hæc, §. in quadam, de offic. Archidiacon.

dispositionem præfati textus locum non habet, sed fieri potest collatio beneficij sub quolibet conditione, quæ beneficio insit, ut si dicas: confero tibi beneficium si vacat, si habilis es. Quia hæc conditio cuiuslibet collationi est annexa tamen non exprimitur: Ergo illius expressio non potest collationem vitare. Extenditur doctrina non solum ad conditionem quæ de facto beneficio insit, sed etiam ad quamlibet conditionem de præfati, aut præterito. Quia hæc conditio non facit collationem conditionalem, neque illam suspendit. *argum. leg. 3. ff. de legat. 1.* Conar. l. 3. var. cap. 16. num. 2. Valquez opusc. de benef. cap. 4. §. 4. dub. 1. num. 241. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. quest. 3. Garcia p. 8. c. 2. num. 9. Iam requiro an in electione beneficij quælibet conditio reprobetur?

194 **R**eprobatur quidem. Quia expresse id statuitur in præfato Cap. in electionibus. In electionibus (inquit) vota conditionalia reprobantur quidem. Sic Conar. citatus cum Glor. ad idem Cap. Archidiacon. Dominicus. ibid. num. 10. & 11. Francus num. 5. & alij. Adicio etiam asserentem ideo dicendum esse de conditione de præfati ac præterito, quæ beneficio non adiungit.

195 **M**inimè reprobatur electio expressione illorum, quæ beneficio insunt, etiam si in modum conditionis exprimentur eodem modo, quo insunt: neque in hac parte constituenda est differentia inter electionem & collationem. Quia eligens ad beneficium, tacite onerat eligendum omnibus conditionibus quæ iure ipsi beneficio insunt; has enim à beneficio separare non potest. Ergo quævis illas conditiones exprimat, non potest inde electio detrimentum pati. Ita Corrafi. p. 4. de benef. 3. n. 24. Lambertini de iure patron. p. 2. l. 2. q. 3. a. 9. num. 2.

196 **H**oc probabilius esse reor. Quia ex appositione harum conditionum non redditur electio conditionalis, ut de se constat: neque etiam obsecuta, & incerta; cum supponamus fieri de persona certa, & determinata, & de beneficio vacante. Ergo nullo ex capite vitari poterit.

CAPVT XI.

Circa formam, & conditiones servandas in Beneficiorum provisione

DVBIVM XLII.

An in electione Beneficij reprobetur qualibet conditio, si Beneficio insit?

193 *Nulla*
suppono. **N**ON VENIUNT Doctores provisionem beneficij gratis fieri debere putare, & absque conditione, Cap. in electionibus, de elect. in 6. ibi: In electionibus & postulationibus, ac scrutiniis ex quibus ius oritur eligendi, vota conditionalia, alternativa, vel incerta penitus reprobantur. Comparatione autem conditionis de præfati beneficio annexæ

DVBIVM XLIII.

An finito edicti tempore, ante finitum examen oppositorum, datur locus subscriptioni, vel oppositioni aliorum in Beneficio parochiali.

197 **M**inimè datur locus, ut alius ad oppositionem ab Episcopo admittatur, quia non datur terminus in edicto ponitur, ut intra illud fiat oppositio, & extra illud fieri non potest: alias termini oppositio inutilis esset. Porro ex edicti appositione obligatur ordinarius iis, qui se in illo termino scribunt, beneficium providere. Ergo contra iustitiam faciet, si alios ad provisiones admittat. Sic Franc. Leo thesam. fori Eccles. cap. 18. num. 30. genuen. prax. cap. 66. in annotat. num. 17. Quia referunt, sic sacram Congregationem declarasse.

198 **L**ocus datur, quia etsi rigore iuris prima sententia sit vera, ex æquitate ob favorem Ecclesie.

electus est introductum: ut terminus in edicto parochiali appositus ad excludendam oppositionem illius, qui ante peractum examen oppositorum comparuerit examinandus; sed non ultra illius terminum debeat ordinarius expectare: sed potius illo transacto debeat benedictionem promittere illis, qui transcripti fuerint: nisi alij ante peractum examen digniores subferbantur. Ita Gonzalez *glos. 9. §. primo numer. 115. Garcia p. 9. cap. secund. num. 206. Barbosa p. 3. de potest. Episc. allegat. 60. num. 46.* qui asserens sic à Sacra Trident. Congregatione esse decissum.

199 *Proba-*
bilius hic. Verior mihi sententia hæc. Fateor namque, spectato iuris rigore, hunc esse admittendum, qui finito edicto termino se subicit, hunc examinandum: ex consuetudine admittitque in edicto hanc rationem conditionem imbibit, dandum, inquam beneficium illis, qui in termino edicti delicti fuerint, nisi ante peractum examen alij digniores describantur.

DVBIVM XLIV.

Elapso anno designationis examinatorum Ecclesiarum parochialium, quam prescribit Concilium, & synodo non celebrata, potestne Episcopus cum Capituli consilio examinatores designare, quibuscum examen legitime celebretur?

200
Nonnulla
de exami-
natoribus
ad benefi-
cia paro-
chialia pro-
muro.

Suppono, Tridentinum *sess. 24. cap. 18.* prescribere examinatores parochialium debere magistros, seu doctores aut licenciatos in theologia aut iure Canonicos: vel alios Clericos, seu Regulares ex Ordine etiam Medicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur idonei: electos tamen in synodo Diocesana, in qua ad minus sex eligendi sunt, licet non omnes simul ad examen concurrere debent, cum tres tantum sufficiant, omnes tamen ad Sancta dei Evangelia, se quacumque humana affectione postposita fideliter munus executores. Verum si in synodo Episcopus eligat solum quatuor vel quinque electio valida non erit, quia Concilium ad minus sex eligendos esse decrevit. Garcia *p. 9. c. 2. num. 64.* asserens, ita à Sacra Congregatione fuisse decissum. Celebrata singulis annis synodo, designatio examinatorum cum celebratione novæ Synodi cessat. At si synodus annis singulis non celebretur, designatio examinatorum finito anno non expirat, sed durat quousque ista designatio in synodo succedat. Si quidem Concilium solum dixit, ut singulis annis designatio in synodo fiat. Supponens, annis singulis synodum celebrari debere. Si autem intra annum senarius numerus examinatorum non perseveret, non ideo in reliquis officium spirat. Licet enim non remaneant sex ex quibus tres eligi valeant sufficientes, quia remaneant tres eligendi. Barbosa *p. 3. de potest. Episc. alleg. 60. numero 69.* Porro si unus vel duo solum remaneant, adhuc in illis officium remanet, quia quando forma prescripta servari non potest, præcise ut dispositum est, sufficit quod eo modo, quo potest, asserue-

tur. Garcia asserens ita esse à Congregatione expositum. Iam requiro, non elapso anno designationis, & Synodo non celebrata, possit Episcopus cum consilio Capituli examinatores designare, quibuscum examen legitime celebretur?

Potest equidem. Quia Episcopo iure ordinario competit, examinatores ad beneficia designare *Cap. Ac. epimus*, & ibi Glot. *de aia. c. & qualitate*, quæ potestas per Concilium subblata non est, sed solus præscriptus modus illa utendi, scilicet in synodo Diocesana, casu quo celebretur: Ergo non celebrata synodo, poterit Episcopus examinatores designare, sicut potest quando intra annum de huiusmodi agnitione, absentia, vel obitu. Sic Barbosa *p. 3. de potest. Episc. allegat. 60. num. 50.* Garcia *p. 9. c. 2. num. 90.* Riccius *prax. decis. 418. c. 1. rel. 353.* asserens sic prædictum fuisse à Sacra Congregatione decissum.

Non potest, quia esto essent examinatores designati a potente illos designare, quia tamen designantur in synodo, quæ celebrari potest, non tunc examinatores, quales concilium ad parochiales requirit. Unde prima sententia solum est vera casu, quo Episcopo obest, vel aliud impedimentum non licet synodum congregare. Ita Cistiro Palao *tom. secund. d. 3. de benef. pun. 2. §. 3. n. 6.*

Præter sententiam ad hæreo, mei Castro venia quam video vultu esse receptam, quam à simili confirmo ex designatione Iudicum synodali, qui ad minus quatuor ex prædictis Concilij *sess. 25. c. 10.* designari debent Conciliis Provincialibus, aut Diocesanis, quando verò de facto decedunt, potest Ordinarius cum Capituli consilio alios substituere usque ad futuram Provinciale, vel Diocesanam synodum: neque ibi limitatur, ut sit intra annum designationis.

DVBIVM XLV.

Cum ad synodalem examinationem designatur in genere Canonicus Magistralis verbi gratia Doctoralis, vel Prior talis Monasterij, aut talis Collegij Rector: intelligunturne in hac assignatione, successores in illis præbendis aut officiis subrogati?

Suppono, fieri posse designationem examinatorum synodalem aut in genere ex-
Nonnulla
perimendo officium: ut si designetur Ca-
suppono
nonitus Magistralis, Doctoralis, Penitentiarius, vel Prior, Guardianus, vel Rector talis Monasterij, vel Collegij, quia qui examinatores hoc modo designantur, satis exprimeret, possidentes actu illas præbendas, vel officia esse intelligendos. Difficultas autem est, an etiam successores, & subrogati in illis præbendis, vel officiis designati intelligantur, casu quo illi obeant, aut alio accidenti non adfuerint?

Intelliguntur planè quia illa verba generalia sunt, & sufficientia successores comprehendendi. Neque talis comprehensio videtur Con-

illis dispositioni obflare. Nam licet successores in particulari approbati non valeant à synodo cum sint incogniti: approbantur tamen in genere titulo dignitatis, vel officij, sicut sub eo titulo designantur. Sic Ledel. *sum. parte secund. tr. 7. cap. prim. conclus. 7.* asserens, sic vlt. & consuetudine in Hispania receptum & à viris doctis approbatum.

106 *Non intelligitur, quia Concilium illa generalica propositione, & synodi approbatione, contentum non est. Petit enim, singulis annis examinatores designari, & supponit, de signatos mori posse: quæ non cohercent cum designatione facta ratione dignitatis. Nam si personæ ob dignitatem, & officium ad examen approbarentur, vt quid singulis annis denuo eligendi erant, & à synodo approbandi, cum ratio approbationis, & designationis eadem persequeretur. Ita Garcia p. 9. alleg. cap. 2. num. 339.*

107 *Hanc sententiam vtiorem esse reor, quam prius hoc video à Garcia pluribus Sacre Roræ decisionibus confirmatam. Igitur designatio non dignitatem & officium, sed personam debet respicere: alias enim esset contra cōmunē stylum & contra verba Concilij loquentis de iudicibus synodalibus, & idem est de examinatribus. *sef. 25 cap. 20.**

DVBIVM XLVI.

*Examen factum ab Episcopo cum tribus examinatribus synodalibus, alio non synodali concurrente, est-
ne irritum?*

108 *Reum est. Quia formæ nihil addi, aut diminui potest. *Cap. e cum dilecta de rescript. ibi Felin. numero sexuo,* sed ad formam huius examinis pertinet, quod examinatores sint in synodo approbati: Ergo admissis non approbatis deficit forma. Sic Garcia *parte 9. c. 2. numero 324.* memorie adducens quandam Sacre Congregationis declarationem, & decisionem Roræ, quibus cautur collationem factam ex v. huius examinis nullam esse.*

109 *Non est irritum, quia superabundantia examinatorum nocere non potest, sicut non vitatur testamentum si septem testibus necessariis alij iuuales adderent. Itaque adstantibus examinatribus synodalibus, quamvis cumque alij addeantur non vitatur examen. Nā Concilium solum requirit, vt examen fiat à tribus examinatribus synodalibus: Ergo illis additis, præcipit v. à Concilio asseruatur. Ita Rota in causa cuiusdam Parochialis de Villastanca 18. Decemb. anno 1581 relata à Garcia *supra*, & à Genensii *prax. c. 66. num. 18.* Quam sententiam ipse approbat.*

110 *Ego etiam eam præfero. Concurrent enim hanc eligo alij non vt examinatores legitimi, vt quidam interueniant testes & exploratores sufficienter examinandum. Ex quo manifeste inferitur, (quod Genesii annotauit) nequaquam posse Episcopum in fauorē illius, qui non fuerit à maiori parte examinatorum synodaliū approbatus, quia aliorum approbatio vel reprobatio, vt potest ab illegitimis nullius est effectus.*

Escol. & Mend. Theol. Mor. Tom. V II.

DVBIVM XLVII.

Valeat examen factum ab examinatribus synodalibus, qui iuramentum non præstiterunt, suum munus fideliter exequendi?

211 *Non valet, quia videtur hoc iuramentum ad formam provisionis spectare, Non valet. Certe Rota in Parochialis cuiusdam causa 15. Ianuar. anno 1593. coram d. Mantica hoc decidit, cum inter causas nullitatis provisionis allegat, quod examinatores iuramentum non præstiterunt. Sic Garcia p. 9. c. 2. n. 355.*

212 *Valet quidem, quia hoc iuramentum faciendum præcipitur iis, qui in synodo sunt electi, & approbati, & examinatores legitimi constituti. Ergo non pertinet ad formam examinis, sed ad rectum illius vti: sicut iuramentum, quod præstant iudices, & Tabelliones ritè sua munera exequendi. Ita Castro Palao *tom. 2. d. 3. de benef. pun. 2. §. 4. n. 7.**

213 *Verius censuerim omissionem iuramenti examen non annullare: tamen si grauitur delinquant examinatores iuramentum huiusmodi omittentes. Ad iudicio de crimine simoniæ idem dicendum, quia hæc poena ob crimen commissum imponitur, quæ indiget sententia saltem declaratoria criminis, vt l. get. Ergo non reddit nullam examen.*

DVBIVM XLVIII.

Debentne examinatores renunciare non solum qui idonei sibi visi fuerint, sed etiam qui inter ipsos digniores existant?

214 *Debent quidem, quia Episcopus tenetur ex approbatis digniorem eligere, quod non videtur fieri posse, nisi ex examinatorum relatione dignior sit quisquam. Hoc enim iudicium non Episcopo, sed examinatribus videtur commissum, si quidem ipsi indicant de aptitudine examinandorum, neque Episcopus de hæc aptitudine iudicat, nisi casu, quo examinatores pares, vel singulares fuerint: Ergo extra hunc casum iudicare non poterit Episcopus de maiori examinandorum aptitudine: quia comparatiuum iudicium positum supponit. Sic Barthol. Medina *sum. lib. prim. cap. 24. §. 32.* Ludou. Lopez *instrucl. tom. 1. primo lib. 1. cap. 127.* Nauarra *1. secund. c. 2. num. 187.* Petr. Ledel. *tr. 7. c. 1. conclus. 7. diffie. 13.**

215 *Non debent, quia Concilium profatur: Per alio examine quouscumque ab eis idonei iudicati fuerint, renuncientur. At cum non addiderit,*

F

addiderit. *Qui digniores fuerint indicati*, non est illis hoc iudicium committendum. Ita Garcia p. 9. ca. 2. a. num. 108. Genuenl. prax. cap. 66. in annotat. n. 108.

²¹⁶ Probabiliorē hanc sententiā esse iudico, *Hanc eligo* scilicet examinatoribus solum competere iudicare, quāquam examinati sint idonei, non autem qui digniores sint. Nec enim cenleo tacite eis à Concilio commissum digniores manifestare, quod eligens cognoscere debet ante electionem quis dignior sit ex approbatione, nam potest hoc cognoscere non ex iudicio examinatorum, sed ex proprio ac singulari iudicio, cum ipse examinatus fuerit. Item interrogare potest primum unum, vel alterum examinatorum, quos digniores iudicauerit.

DVBIVM XLIX.

Repertis pluribus aequè dignis, potestne Episcopus eligere, quem maluerit, in Beneficiis iure patronatus exemptis?

²¹⁷ Non potest id Episcopus, sed patrono debet omnes illos proponere, ut ipse cui maluerit conferat. Quia Episcopo solum conceditur à Concilio, ut ex approbatione digniorem eligat. Ergo si plures aequè digni reperiuntur, omnes debet Episcopus quantum est ex se eligere. Alias uno electo, iniuriā relictis irrogat, cum relicti sunt ab electione ut minus digni, cum tamen non sint, & electus eligatur ut dignior, cum tamen omnibus dignior non existat. Faneque huius modo dicendi congregatio Concilij ibi: *Ordinarium debet eligere magis idoneos, ac postea Abbatis relinquere, ut ex electis, qui maluerit, curam conferat.* Expende verbum, *Debet eligere magis idoneos*, quasi indicet, non esse in potestate Ordinarii, unum eligere, cum plures idonei reperiuntur. Sic nonnulli doctores Concilij. Congregationis authoritati haerentes.

²¹⁸ Potest Episcopus eligere ex duobus aequè idoneis, qui sibi placuerit, quia Episcopo competit electio illius, cui beneficium est conferendum, sed beneficium duobus conferri non potest, sed uni tantum. Ergo huius electio Episcopo competit. Ergo data paritate duorum penes Episcopum erit eligere, quem maluerit. Ita Garcia p. 9. ca. 2. n. 150.

²¹⁹ Hoc dicendum esse reor. Nam ille, quem eligere placet Episcopo, non eligatur ut dignior possit, hoc est, qui nullus alius dignior sit. Quod si aliquando plures aequè digni reperiuntur, & Episcopus omnes illos eligat, penes collatorem erit conferre, cui maluerit: & in hoc casu existimo locutam fuisse sacram Congregationem.

DVBIVM L.

An legitimus oppositor sit in Hispania Canonatum Magistralis, & Doctoralis &c. qui graduatus praeiudicio riguroso examine in Universitatibus Galliae, Borgiae, Aragoniae, incorporatur, & admittatur, in aliqua Universitate Regni Castellae, & Legionis?

²²⁰ Ex Bulla Sixti IV. motu proprio Leonis X. constat, in qualibet Ecclesia Catholica, Nonnulla drali Regnorū Castellae, Legionis, Graeciae, Navarrae designatas esse duas praebendas, alia Magistralis pro exercitio Canonatatus, alia Doctoralis pro iuribus Ecclesiae defendendis: ut quomodolibet vacantes providentur ab Episcopo, & Capitulo in personis graduatis gradu Doctoris, vel Magistri sine licentia in Universitatibus Regnorum Castellae, & Legionis, graduatis inquam iuxta statuta illarum Universitatum, praeiudicio riguroso examine. Quae quidem gratia ad Ecclesiam iam ex Pontificis concessionem, iam ex consuetudine extēsa videtur. Rogito itaque quis legitimus oppositor sit ad has praebendas, si graduatus praeiudicio riguroso examine in aliis Universitatibus (Aragoniae, &c. v. gr.) incorporatur & admittatur in aliqua Regni Castellae, ac Legionis Academia?

²²¹ Legitimus oppositor est, quia graduatis alibi, & in Universitatibus Regni Castellae incorporatis conceduntur privilegia, ac facultates omnes, quae graduatis in eisdem Universitatibus competunt, ut constat ex statutis Universitatum privilegia habentium ad incorporandum in se alibi graduatos. Praescribunt enim, ut incorporati eisdem privilegiis, & facultatibus fruantur, ac si praeiudicio riguroso examine ibi graduati accessissent. Sic nonnulli doctores, quorum sententiam Probabilem indicat Palao *summa secundae disput. 3. de beneficiis. puncto tertio num. secundum.*

²²² Non est legitimus oppositor, nec hanc incorporatio sufficit. Quia Sixtus IV. & Leo X. postulant gradum Universitatis Castellae & Legionis riguroso examine praeiudicio. Ergo gradus incorporationis, cum absque examine huiusmodi conferatur, insufficientis erit. Porro gradus per incorporationem constituitur graduatum per privilegium, sed Bulla Sixti, & motus Leonis veros graduatos exposcunt. Ergo graduati per incorporationem non sunt sufficientes. Nam ubi vera qualitas requiritur pro forma, non sufficit, si per aequipollens impleatur, ex leg. *Forma, Codicis de iis, qui veniunt astitis impetrantibus.* Ita Palao citatus.

²²³ Hoc verius esse iudico. Nam licet Universitatis incorporatis concedatur omnia privilegia, quae veris ac rigurose graduatis concedi debent, hoc tamen non potest, quia Universitatis

Vniuersitas. solum illis concedit privilegia ipsius vniuersitatis, non quæ aliunde proueniunt. Alias si legatum relinqueretur graduatis duntaxat præmio examine: possent incorporari illo potius contra expressam testatoris voluntatem: quod non admittitur.

DVBIVM LI.

An si quis ante electionem suum votum manifestet, quod secretum esse Pontifex imperat: irrita sit electio tota?

224
Nonnulla
supponit.

Suppono à Pontifice præscribi, vt vota ad provisionem Canonice magistralis, & Doctoralis adeo esse secreta, vt nemini sint nota. Curat enim lites, vias, & inquietudines, quæ sæpe ex manifestatione suffragiorum exoriantur, omnino inhibere. Hinc fit te non posse alicui ex eligendis maxime iudicare pro quo suffragium fers, quia aliquo modo illum pertrahis ad tuam voluntatem, & occasio est amulationis, & odij, si forte locius, cui suffragium ostensum est, in alterius electionem est inclinatus electionem est inclinatus. Quæstio verò num ob hanc suffragij manifestationem electio annulletur seu irrita sit?

225
Irrita est
electio.

Irrita est, quia est contra formam à Pontifice præscriptam. Sic Garcia p. 5. cap. 4. num. 193. adducens Sacre Congregationis declarationem. Limitat tamen num. 194. vt non procedat casu, quo in fraudem faceret, ad annullandam electionem alias validam sine eius suffragio, ob rationem Legis, Ne dolus & fraudis alicui patrocinetur, neque ex sua iniquitate commodum reportet.

226
Non est
irrita.

Non est irrita, quia culpa vnus non debet toti Capitulo illam ignorantem nocere, neque actui legitime facto, Cap. fin. de procuratoribus. Alioqui sequeretur, in potestate cuiusvis particularis esse, Capituli electionem cassam reddere, si illud eidem expediret: posset namque socio suffragium suum clam manifestare, & electione facta, dicere, se non fuisse clam suffragium. Ita Nauar. conf. 4. de elect. in v. edit. Manuel. 10. 2. 99. Regul. 9. 5. 1. 4. 9.

227
Auctoritas
resolutio.

Ego autem existimo, suffragium tuum sic manifestatum esse nullum: vt potest contra formam expressam Sixti, & motum Leonis. Neque præbendam electo ad iudicari, si vnico tantum voto reliquos excedit. Quia non excedit in voto, quod verè votum sit. Verum si, in voto secluso, electus maiorem partem habeat, firma est eius electio. Quia tua culpa suffragiis aliorum præiudicare non debes, cum aliorum suffragia præscriptam formam obseruauerint.

Escol. & Mond. Theol. Mor. Tom. VII.

DVBIVM LII.

An locum habeant sortes in electione præbende affectæ, quando oppositores paria vota habent?

Ad sortes deveniendum est eo ipso, quo oppositores paria vota habuerint. Quia Locum habet Sixtus I V. in sua Bulla nobiles sunt sortes, ignobilibus, & eos, qui sunt de gremio Ecclesie aliis exteris statuerit præferendos. At sunt vota. Leo X. expressè ad sortes tradidit esse deveniendum nulla de investigatione qualitarum mentione facta. Sic Garcia parte quinta. cap. 4. n. 208.

Non habent sortes locum, cum paria sunt vota, sed postquam qualitates illorum examinatae fuerint, & pares esse indicantur. Quia electione per sortes in officiis, & beneficiis Ecclesiasticis prohibita est ex Capite fin. de sort. & qualitarum ibi omnes. Non ergo credendum est, voluisse examina- Leonem illam admittere, si alia via electionem definiendi controversia potest, præcipue cum derogatione constitutionis Sixti, ad cuius confirmationem ipse proprium notum expedebat. Cum ergo iuxta constitutionem Sixti facta æqualitate votorum adiudicari præbenda debet ei, qui qualitates potiores habet, & hoc æquitas, ac iustitia postulat: fit planè noliuisse Pontificem hanc qualitarum examinationem tollere, sed illa supposita, & paritate in illis inter oppositores inuenta, ad sortes esse deveniendum, & non antea. Ita Casto Palao 10. 2. d. 3. de benef. pun. 3. n. 11.

Probabiliorem hanc sententiam esse crediderim. Nam si quando nullus oppositorum maiorem partem suffragiorum habet, & duo in votis pares sunt, fit secundum scrutinium, ante quàm ad sortes deveniatur: quid mirum, si cum duo tantum concurrant, & paritatem in votis habent, prius quam ad sortes deveniatur, eorum qualitates examinentur, & paritate inuenta, quasi pro ultimo remedio sortes mittantur? Confirmat hanc interpretationem usus plurium Ecclesiarum, in quibus hic casus contingit. Nunquam enim ad sortes, sed ad qualitarum examinationem recurritur, data suffragiorum paritate.

DVBIVM LIII.

An Canonicus, qui præsens non fuit eligendorum examini, possit in hac electione suffragium imperare?

Non potest, quia examen indicitur, vt de aptitudine examinandi electoribus constet: Ergo electori, qui huic examini non assistit, haud potest de aptitudine

231
Non potest.

F 2 exami

examinati constare: Ergo ne illos eligere. Examen enim est quidam quasi processus, & veritatis informatio, ut secuti electores lententiam ferant, sicut ergo Index non viso processu hand iudicare valet: neque etiam Canonici non viso examine oppositorum, eligere poterunt. Sic Rota apud Farinac. in decis. novis. decis. 551.

²³² Potest quidem, spectatis Bulla Sixti IV. & motu proprio Leonis X. Quia in Bulla Sixti & motu Leonis non cauetur, electores examini debere esse personaliter praesentes, & ex alia parte potest elector aliorum relatione oppositorum dignitatem dignoscere. Ergo eius praesentia non requiritur. Ita Garcia p. 5. cap. 4. num. 213. Gonzalez glos. 4. n. 106.

²³³ Probabilius hoc esse credo concedens quidem electores non interessentem hand posse per examen de electi aptitudine iudicare. At si ab interessentibus relationem capiat, sufficienter iudicare poterit de illius aptitudine: quod sufficit, ut secure valeat in electione procedere: sicut potest Index examinationem testium, & veritatis investigationem aliis committere, ex quorum relatione ipse informatus ad iudicandum procedit. Ad decisionem vero Rotae respondeo cum Gonzalez esse decisionem non carentem difficultate, & expeditam una solam parte informante, ac proinde non debere subsistere. Dixi vero spectatis Bulla Sixti, & motu proprio Leonis. Aliud enim dicerem, spectatis aliquam Ecclesiarum statuta, in quibus canetur, capitularem absentem ab examine nullatenus posse suffragium ferre.

DVBIVM LIII.

Quando fit devolutio praebendae ad superiorem, verbi gratia Archiepiscopum, potestne ipse illam providere, non servato eisdem qualitatibus, & oneribus, quibus cum inferior providere tenebatur?

²³⁴ Non potest, sed tenetur providere praebendam, appposito edicto, praecedenti qui publico examine, iuramento praestito, & voto secreto sicut obligatus erat Episcopus, & Capitulum, quibus ea provisio competeat. Quia quando beneficium ab inferiori ad superiorem devoluitur, devolutio fit cum eisdem qualitatibus, & oneribus, cum quibus inferior providere tenebatur. Sic Gonzalez glosa 46. n. 33.

²³⁵ Potest quidem, his qualitatibus non aservatis. Quia hae conditiones edicti, examinis, iuramenti, voti secreti, non sunt conditiones ipsis praebendis annexae: sed annexae provisioni factae à capitulo, & Episcopo: cum ergo per devolutionem ille provisionis modus cessavit, cessare debent & conditiones eidem annexae. Ita Castro Palao tom. secund. disp. 3. de benef. puncto tertio numero 20.

Cum eo opinor. Quando igitur dicitur beneficium devolui ab inferiori ad superiorem cum eisdem qualitatibus, cum quibus inferior providere tenebatur: de qualitatibus beneficio annexis est intelligendum, non de qualitatibus annexis provisioni. Quod evidenter constat in qualitate secreto votum emittendi, quae solum observari potest, cum sunt plura suffragia, non autem cum unicum est. Cum ergo devolutione facta, beneficium providendum sit à solo Archiepiscopo, nam ad totum ipsum fit devolutio, nullum secretum in suo voto servari potest.

DVBIVM LIV.

Praelectus, cui est facta devolutio, teneturne ex oppositoribus examinatis in tempore semestris ab Ordinario, electionem facere?

²³⁷ Non tenetur, quia examen publicum solum pro electione ordinaria constitutum est, non pro electione faciendae inter devoluta. Sic Garcia p. 5. c. 4. n. 224. addicens si solus esset vitus oppositorum repertus habilis in tempore obligationis esse illum eligendum. Quia ratione oppositionis ius considerabile habet iuxta decisionem Patet 253. l. 3. & consil. 5. l. 1. mandosij.

Tenetur eligere ex examinatis in tempore ob eandem rationem obligatus est eligere oppositorum repertum idoneum in tempore quando solus est. Quia quia ratione ipse oppositor ex oppositione ius habet, ut sibi beneficium concedatur: eadem ratione omnes ius considerabile asserunt, ut digniori ex illis non alteri beneficium deint. Ergo illud ius amittere non debet ob negligentiam Episcopi, & capituli, qui electionem facere debebant. Ita Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 8. & alij.

Existimo verius esse, Praelectum, ad quem fit devolutio non posse alium ab ipsis eligere. Non quia publicum examen fit pro eius electione constitutum; sed quia ex illo pro electione ordinaria facto, ius considerabile acquisierunt, ne alteri ab ipsis provisio fieret.

DVBIVM LV.

Examen pro beneficiis simplicibus estne necessarium, si persona sit nota?

²⁴⁰ Necessarium est, quia id decernit Tridentinum sess. septim. capite 13. ibi: Praelecti, seu electi, vel nominati in quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam sedis Apostolicae Nuncius ad quavis Ecclesiastica beneficia, non insistantur neque confirmantur neque

neque admittantur, etiam praetextu cuiusvis privilegij, seu consuetudinis etiam ab immemoriali tempore praescripta, nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinatae, & idonee reporti. Et nullus appellationis remedium se tueri possit, quo minus examen subire teneatur Praesentatus tamen, electus, seu nominatus ab Universitatibus seu collegiis generalium studiorum exceptis. Ex quibus verbis colligitur, institutionem faciendam non esse cuiusvis Ecclesiastici beneficii, quin ab Ordinario instituendus examinetur. Sic nonnulli Doctores.

241
Non est necessarium.
Necessarium non est, quia si beneficium sit de libera Episcopi collatione, & Episcopo persona, quae prouideri debet, nota est idoneitas: abique vilo examine illum potest eligere: nulli enim cauetur in his beneficiis simplicibus examen esse pro forma praemittendum. Si autem beneficium id de iure patronatus, idem dicendum, nisi ubi non constat instituenti de prouisi dignitate. Si vero beneficium conferendum sit approbato ad Sacros Ordines, non debet rursus examinari, Cap. Accipimus, 13 de a. e. & qualis. Quia eadem qualitates ad ordinis ac ad beneficium simplex requiruntur. Ergo non ad omnia beneficia simplicia examen est praemittendum. Ita grates Doctores, quos Palao tomo secund. disp. tertia de benefic. pun. 4. numero quarto sequitur.

242
Idea existimo asserendum. Nam Concilium citatum loquitur tantum de beneficiis iuris patronatus Ecclesiastici & per institutionem acquisitis, non de beneficiis, quae sunt de libera Episcopi, aut de iure patronatus laicorum collatione. Certè in beneficiis, quae sunt de praesentatione, de electione, seu nominatione personarum Ecclesiasticarum, si institutio ad inferiores Episcopos pertineat, debet praesentatus, electus, seu nominatus, quantumvis notorie idoneus, examinari ab Episcopo, quia de his tantum beneficiis requisitum est examen pro fama à Tridentino & sess. 7. c. 13. sess. 25. c. 9. Garcia p. 9. c. 3. n. 6. & Barbosa ad locum Concilij.

CAPVT. XII.

Circa qualitates ad Beneficia ex parte suscipientium requisitas.

DBVIVM LVI.

As Filius natus ex parentibus solatis voto simplici castitatis ligatus, censendus sit spurius?

243
Nonnulla suppono
LEGITIMVS iure Canonico irregularis, est, & inhabilis ad beneficia recipienda Cap. innotuit, Euseb. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

de elect. Illegitimi autem censentur eo ipso quo de fornicaria copula nascuntur. Sed quia hac haberi potest inter personas habiles ad matrimonium valide contrahendum: vel inter personas impeditas: duplex genus illegitimorum distinctio, iure Canonico spectato. Aliud est illegitimi naturalis id est procedentis à parentibus solutis, habilibus tamen ad matrimonium contrahendum. Aliud civilium, quique spurij vocantur. Quia si erit autem an filius natus ex solutis parentibus, sed castitatis simplici voto ligatus censendus sit spurius, an naturalis?

244
Censendus est spurius non solum quoad Ordines, & beneficia, sed etiam quoad successiones, quia ex eo in sacilegio procedit, à parentibusque ad contrahendum impeditus, item impedimento impediēte, & exigente dispensatione. Sic Sarniento l. 1. sect. c. 5. num. 5. Cernantes ad leg. 1. 1. Tauri, num. 145. inclinat Azor. p. 2. l. 2. c. 6. q. 7.

245
Non est censendus spurius, sed naturalis. Quia licet parentes voto castitatis ligati sint, tamen sunt habiles ad matrimonium valide contrahendum. At hoc est sufficiens, ut filij inde nati spurij non censentur. Ita Molina noster tr. 2. de inst. d. 167 post 4. consil. Gutier. tr. de matr. c. 1. n. 22. & 24.

246
Cum his sententiis probò sufficere, natū quem esse à parentibus, qui valide contrahere possunt, ut filij eorum non censeantur spurij. Quia do. Cap. Tanta, qui filij sint legitimi, spurius est, qui à parentibus impeditis contrahere impedimento dirimente est ortus. Igitur filius genitus à parentibus, qui solum impediēte sunt impedimento adstricti, spurius non est, sed naturalis.

DVBIVM LVII.

Si coniuges ex communi consensu votum castitatis emiserint, & illo non obstante, filium procreassent: illene est, illegitimus & spurius?

247
EX coniugibus impeditis petere, neque obligatis reddere, si filius nascatur, illegitimus erit, & spurius, quia ex coitu sacrilego procedit, & à personis alias inhabilibus ad matrimonium valide contrahendum: si de facto matrimonium tractum non esset. Causa enim hic contingere potest, cum alter illorum professionem in Religione emisit ex alterius consensu, & in illo stato filium procreauerint. Sicut tom. quinto de irreg. l. d. 50 sectio. secund. num. 5. Sanchez alijs relictis, l. 9. de matrim. disp. 38. numer. septim. Maius dubium est, si coniuges ex communi consensu votum castitatis emiserint, & illo non obstante, filium procreassent, an ille sit reputandus illegitimus, & spurius?

248
Est quidem illegitimus. Quia ex copula illicita, & irreligiosa filius genitus fuit. Sic Abbas ad Cap. charissimus de conuers. conu. ngat. Glossed Cap. Ministri. 8. c. dist. 1. illegit. est.

F 3 Illegi-

249 *Non est illegitimus* Illegitimus non est, quia esto peccaminosa sit illacopala, non tamen ob impedimentum, quo alias impediret matrimonium validè contrahere. Ergo nō impedit, quin matrimonium prolem gentam legitimā reddat. Nam si matrimonium vim habet legitimādi prolem conceptam ab iis, qui matrimonio soluti erant, & voto castitatis simpliciter illigati à fortiori vim habebit legitimādi prolem conceptam ab iis qui matrimonio iuncti sunt, licet sint voto castitatis adstricti. Ita Azor. *part. 2. l. 2. capiti. 6. q. 8.*

250 *Verius hoc* Verius hoc mihi addenti, praxi receptum esse hos filios hæredes relinqui, & absque ulla dispensatione ad Ordines, & beneficia promoveri. Ergo legitimi reputantur.

DVBIVM LVIII.

An filij expositi, quorum parentes ignorantur, sint ut legitimi reputati, ad Beneficia obtinenda?

251 *Non sunt illegitimi* Non sunt illegitimi reputandi, quia negari nō potest, plures ex his legitimos esse & ob parentum inopiam aliis alendos exponi. Ne igitur hi detrimentum patiantur omnes indicari debent legitimi esse; interpretatio enim agenda est in prolis favorem, *Cap. Ex tenore, qui filij sint legitimi, ibi: In favorem prolis potius declinamus.* Sic plures cum Menoch. *de arbitrar. casu 396.* Basil. *Legon. l. 11. de matr. c. 9. num. 4.* Salas *1. 2. tr. 8. d. uni. sect. 2. 4. num. 2. 46.* Gratian. *discept. forens. cap. 33. num. 31.* & alij relati à Garcia *p. 7. c. 2. n. 7.*

251 *Illegitimi sunt* Illegitimi sunt, quia præsumptio sumenda est ex iis, quæ frequenter contingunt. Cum ergo frequentissimum sit, hos filios expositos ex illicitis congressibus esse natos, & rard succedit, ex matrimonio ortum habere: absolute pro illegitimis sunt habendi. Ita Conar. *Clement. si furiosus, part. prim. nu. 9.* Valquez *1. 2. d. 66. cap. 8. num. 48.* Rebel. *de iust. p. 2. l. 1. q. 2. num. 15.* Præcens in *prax. Episcop. part. secund. cap. prim. num. 27.* Garcia *p. 7. c. 2. num. 8. & 10.* Salcedo in *prax. cap. 14.* & alij apud ipsos.

252 *Autoris resolutio.* Crediderim, hanc secundam sententiam solum esse veram quoad præsumptionem, nō quoad veritatem, eaque de causa quoad reputationem, & quoad effectus à iure inductos. Primam sententiam eligo. Nam ut legitimi habentur, videtur sufficere, quod aliquando, illegitimo matrimonio nati exponantur, & ne his præiudicium fiat, omnibus à iure legitimis conceditur. Adde, neque quoad præsumptionem reputandos esse filios illegitimos. Nam esto concedamus, frequentius contingere hos expositos è solutis nasci: quia tamen hæc præsumptio ex frequentibus contingentibus infamiam filiis irrogat, & in parentibus culpam supponit, credit præsumptio hæc præsumptioni, quod sint ex matrimonio generati: esto non ita frequenter contingat. Profecto cum duæ præsumptiones in vno actu concurrant, semper debet, quæ delictum

excludit, prævalere, Menochio teste *casu 89. numero 23.*

DVBIVM LIX.

An pater possit obtinere Beneficium in illa Ecclesia, in qua filius illegitimo concubitu natus (etiam dispensatus) actu beneficiatus est?

253 *Tridentinum* Tridentinum *sess. 25. capiti. 15.* decernit: *Ut pater incontinentia memoria loci* *Deo consecratis, quos maxime puritas, decem sanctitasque decet, longissimè doceatur: non liceat filius Clericorum, qui non è legitimo natus sunt matrimonio, in Ecclesia, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam distimile beneficium obtinere, neque in distis Ecclesiis quomodo ministrare, nec pensiones super finibus beneficiorum, quæ parentis eorum obtinent, vel alia obtinuerunt, habere.* Prohibito itaque est de filiis illegitimis comparatione suorum parentum, non de nepotibus aut comparatione. Pater autem non est prohibitus habere beneficium filij illegitimi. Quæstio vero, an obtinere possit beneficium in illa Ecclesia, in qua filius est actu beneficiatus?

Potest quidem, quia Concilium subiungit: *Quod si in presenti pater & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intra triennium spatium.* Di. ponit ergo Concilium de patre ac filio beneficiatis tempore Concilij, & in illo casu cogitur filius beneficium dimittere, patris beneficio permariante. At cum filius est beneficiatus, non potest cogi filius dimittere beneficium, ut pater alius obtineat. Ergo hic casus omisus fuit à Concilio, & consequenter relictus fuit dispositioni iuris communis, sed ex iure communi optime potest pater in eadem Ecclesia cum filio beneficium obtinere: Ergo post Tridentinum id ipsum poterit. Sic nonnulli, quorum mentem Castro Palao citandus non improbat, dum contrarium verius esse defendit.

253 *Non potest* Non potest, quia tacitè, & virtualiter fieret id contra Concilij dispositionem. Nam cum Concilium voluerit, ne filius & pater in eadem Ecclesia beneficiati existant, ut paterna incōtinētia memoria legissime arceatur, si pater obtinere beneficium posset, ubi filius de presēti existit, finis Concilij frustraretur. Ergo dicendum est, nequamquam possit parentem beneficium obtinere in illa Ecclesia, ubi filius eius illegitimus beneficio fuit. Ita Palao *rom. secund. d. 4. de benef. prim. 2. num. 6.* Garcia *p. 7. cap. 3. num. 31.*

Hoc dicendum reor. Neque enim filius cogendus est, tunc beneficium acquisitum relinquere: potius enim pater impediri debet ab illo acquirendo quia ipse agit de lucro captando, & filius de damno propellendo, & iure acquisito conservando.

DVBIVM

DVBIVM LX.

An stante Tridentini decreto, absque dispensatione vlla, possit quis, ad quilibet Ecclesiasticam dignitates inferiores eligi, si vigesimum secundum compleuerit annum?

DVBIVM LXI.

An Aetas viginti duorum annorum requisita sit non solum pro dignitatibus Ecclesiae Cathedralis, sed & pro Collegiata Ecclesia?

257 **S**uppono, pro summo Pontificatu nullam aetatem à iure esse designatam: pro Episcopis trigessimum annum completum requiri pro Cardinalibus (ex decreto Sixti V.) diaconis eam requiri aetatem, quae sufficiat, intra annum illo Ordine insigniri; unde sufficiet si in vigesimo secundo suae aetatis anno constituntur: pro Abbatibus, Decanis, aliisque beneficiatis curam animarum habentibus, vigesimum quintum annum inceptum expostulari. De ceteris vero dignitatibus sic Concilium *sess. 24. cap. 12.* Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici aliquot idonei, & 22. annis non minores adfiscantur. Quotio igitur est, an, stante hoc decreto, possit quis absque vlla dispensatione ad has dignitates eligi, si vigesimum secundum annum compleuerit.

258 Non potest quia hoc decretum solum corripit rigorem *Capituli vniuersi de aetate, & qualis, in 6. in quo* Episcopis permittum erat dispensare ad has dignitates, si quis vigesimum annum compleuerit: prohibetque, ne haec dispensatio concedatur, nisi vigesimo secundo anno expleto. At seclusa dispensatione, videtur ius antiquum intactum relinqui. Cum autem ex iure antiquo eadem aetas pro dignitatibus non habentibus curam, ac illam habentibus fuerit requisita, ut ex communis sententia tradit Abbas, alique Doctores *ad cap. cum in cunctis, §. inferiora.* Efficitur, ad has dignitates nullum eligi posse, dispensatione excluda, nisi vigesimum secundum annum attingit. Sic Valquez *opuscul. de benef. capit. 30 §. 2. dub. 2. num. 18.*

259 Potest quidem sine vlla dispensatione quia sine dispensatione non satis erat constans inter Doctores quae aetas requisita fuerit iure antiquo pro dignitatibus curam animarum carentibus: textus enim in *cap. cum in cunctis* solum loquitur de iis, quibus animarum cura est annexa. Et idem videtur decedendum de textu in *cap. In nouamus.* Ita Flamin. *l. 4. de resignat. quest. 11. n. 14.* Garcia *p. 7. cap. 4. num. 55.* Azor. *p. 2. l. 6. cap. 5. quest. 3.* Lessi. *l. 2. c. 34. dub. 12. conclus. 3.* Saepe Beneficium, n. 3. 1. & alij nullam de dispensatione mentionem facientes.

260 Hanc sententiam probabiliorē esse non dubio, quia Concilium nullam dispensationis memoriam gessit, sed eodem tenore, quo dixit, nullum esse eligendum an eam vigesimum quatum annum attingentem dignitates curam animarum habentes, dixit, non esse eligendum ad dignitates carentes cura animarum, nisi 22. annos habuerint.

261 **R**equisita est solum pro dignitatibus Cathedralis Ecclesiae, non pro dignitatibus Ecclesiae collegiatae, quia Concilium nullam de Collegiatis Ecclesiis mentionem fecit, bus Ecclesiae sed solum de Cathedralibus. Addiderim ex Cathedrali Emanuele Rodriguez citando, D. Christolus est rephoram Vela Archiepiscopum Burgensem contulisse cuidam scholastico aetatis 17. annorum dignitatem Ecclesiae Collegiatae de Aguilar de Campos, & licet mota, indicatum esse collationem fuisse canoniceam, & irriticam. Sic Manuel in addit. ad Bul. composui. num. 4. Zerola *prax. Episcop. p. v. Beneficia §. 1.* Riccius *prax. fori Eccles. decis. 731.* Barbosa *p. 3. de potest. Episc. alleg. 60 n. 67.*

262 Non solum requisita est haec aetas pro dignitatibus Cathedralis Ecclesiae, sed etiam pro Collegiatae dignitatibus, quia in praesentio pro his sed huius decreti dicitur, cum dignitates praesentis in Ecclesiis Cathedralibus. De eo autem in praesentio exposita clariora, & supponit quae clarescit. Illius claritatis habent. Si ergo de solis dignitatibus Ecclesiasticis Cathedralium vellet sit, est. disponere, non adderet Praesentis: sed illo verbo excludo, debebat dicere: cum dignitates in Ecclesiis Cathedralibus &c. Ita Garcia *p. 7. cap. 4. n. 58. & 6.* alliciens à Sacra Congregatione esse decusum.

263 Profecto si Concilium de solis dignitatibus Cathedralis Ecclesiae disposuit, & non de dignitatibus Collegiatae; sed illas iuris communis dispositioni reliquit: sit plane, maior aetatem pro ipsis esse requisitam, quam deus. pro Ecclesiae Cathedralis dignitatibus (quod videtur absurdum.) Nam ipeccato iure communi, *capit. cum in cunctis, de elect. & capit. In nouamus, dist. 60.* iuxta communis sententiae explicationem; vigesimus quintus annus requisitus est pro qualibet dignitate sine Cathedralis, siue Collegiatae Ecclesiae siue cum cura siue absque cura, obtinenda tamen in *capit. Permittimus, de aetate & qualis in sexa.* Concedatur Episcopis potestas dispensandi cum eis, qui viginti annos numerant in dignitatibus curam animarum non habentibus. Dicendum igitur, Concilium de omnibus dignitatibus tam Cathedralis, quam Collegiatae Ecclesiae fuisse locutum, quod indicant verba à la generalia, *Nemo ad dignitates quascunque &c.*

DV B I V M LXII.

An annus vigesimus secundus pro dignitate requisitus, debeat necessario esse completus?

264
Non debet
necessario
esse comple-
tus.

Non debet necessario esse completus, sed sufficit inceptum esse, quia vigesimus secundus annus non videtur completus requiri, ut quis dicatur esse non minor viginti duo annorum. Nam ex eo, quod in vigesimum secundum annum intret, iam non est minor, sicuti non est maior 22. si complevit vigesimum primum, & vigesimum secundum inchoavit. S. c. Henriquez sum. l. 14. cap. 8. §. 10. Sa v. Beneficium, nu. 31. Zerola prax. Episcop. p. 1. v. Beneficia, §. 1. Azor. p. 2. l. 6. capit. 5. quest. 3. Barbosa p. 2. de potest. Episc. alleg. 60. num. 66.

265
Necessario
debet com-
pletus esse.

Debet necessario completus esse nec sufficit esse inceptum, quia saepe ita decisum fuit a Sacra Congregatione, ut constat ex decisionibus relatis a Garcia p. 7. cap. 4. num. 70. Quibus in casu dubio standum est. Ita Vasquez de benef. cap. 3. §. 2. dub. 2. numer. 18 & dub. 4. num. 24. L. lib. 2. cap. 34. dub. 20. numer. 108. Mandol. tr. de a. te minor. c. 5. num. 10. Garcia ubi s. n. 67.

266
Probabili-
us hoc
mibi.

Probabilius hoc esse crediderim. Nam Concilium locutum de dignitatibus curatis dixit, Nemo promoveatur, nisi qui vigesimum quintum suae aetatis annum attigerit. At cum loqueretur de aliis dignitatibus extra curatibus, inquit, Non minores 22. annis adscitur. Quasi indicans, eos qui vigesimum secundum annum non compleverint, eligi non posse. Num. is absolutè minor est illis, qui vigesimum secundum annum completum habent, & consequenter minor vigesimo secundo anno est.

DV B I V M LXIII.

An pro Canonatu, cui est subdiaconatus annexus, sufficit quem habere vigesimum annum completum, & inceptum vigesimum primum?

267
Sufficit
quidem.

Sufficit quidem, quia in ea aetate constitutus promoveri poterit ad illum Ordinem, quem illa praebenda requirit, si qui tunc in principio anni sequentis habilis est ad illum. Ergo Concilio satisfacit, quod solum postulat, illum esse in ea aetate constitutum, ut infra annum illo Ordine valeat insigniri. Sic Lessi. l. 2. c. 34. dub. 20. num. 110. Indicat Azor. p. 2. l. 6. c. 5. §. 5.

268
Non suffi-
cit.

Non sufficit, quia licet Concilium dicat, ut sit constitutus in ea aetate, in qua intra annum possit Ordinem annexum recipere: non tollit, quominus debeat, cum actu recipit praebendam, eam habere aetatem, qua possit, qua-

libet parte illius anni sequentis annexo Ordine insigniri. Nam illa verba, ut sit in aetate, in qua infra annum a iure constitutum possit Ordinem recipere denotant, ut solo in termino illi us anni illum ordinem recipere possit. Ita Garcia p. 7. c. 4. §. 2. id quidem variis decisionibus comprobans.

Verius existimo eam aetatem ad hanc, & ad alias praebendas requiri, quae capax sit ordinis. Quod autem verba Concilij sic debeant explicari, videtur conveniri ex cap. om. in cunctis, de elect. cap. licet canon. eod. tit. in 6. ubi ad Ecclesias Parochiales, quibus est Presbyteratus annexus, requiritur annus vigesimus quartus completus, & vigesimus quintus inchoatus: tamen eas recipientes non obligentur tempore receptionis Ordine sacro esse insigniti, sed sufficit, si intra annum Ordinentur. Ergo similiter si eundem est in Canonicatibus, & Portionibus Ecclesiae Cathedralis debere recipientes esse in ea aetate constitutos, in qua per totum annum sequentem insigniri valeant Ordine illis annexo: & non sufficere, quod solum in termino anni id possint.

DV B I V M LXIV.

Si quis corporis vitio labores impediens celebrationem poterit, & minoribus Ordinibus insigniri & Beneficium simplex recipere?

Certum est, ad beneficium eam corporis requiri aptitudinem, quae irregularitatem excludat, quia irregularis sicut exclusus est ab Ordine suscipiendo, sic a beneficio erit exclusus. Potest autem beneficium conferri ei, qui post clericatum acceptum vitium corporis contraxit, ratione cuius est irregularis, dummodo eius beneficii exercitium vitium corporis non impediat quia irregularitas ex defectu corporis ordinato impediens solum susceptionem illius Ordinis impedit, ad cuius exercitium est vitiatum inhabilis. Ergo etiam illius beneficii consequutionem impedit solummodo, ad cuius exercitium inhabilis quis est factus. Suar. de cens. d. 51. sect. 2. n. 18. Azor p. 2. l. 6. cap. 14. quest. 14. Requiritur verò, an si quis corporis vitio labores impediens celebrationem, poterit minoribus Ordinibus insigniri, & beneficium simplex recipere.

Poterit equidem, quia ad Ordines minores, & ad exercitium beneficii simplicis habilis est (ut suppono) ac si nullum impedimentum haberet, & minores Ordines cum maioribus nullam videntur connexionem habere, tamen maiores minores supponant, ergo poterit quis (ob eandem causam Canonis v. g. pollicis, &c.) & irregularis ad Ordines maiores, quam ad minores inhabilis, & irregularis exultat. Sic Valentin. rom. 4. quest. 13. punct. 3. de secunda irregularitatis specie.

Minimè poterit, quia in cap. Non confidat, diff. 50.

Non pote-
ni. diff. 50. vitati corpore prohibetur divini
ministeriis applicari: sed per falceptionem
primæ tonsuræ, & cuiuslibet Ordinis mino-
ris, applicatur ordinatus divinis ministeriis.
Ergo vitatus corpore inhabilis est ad huius-
modi applicationem, & ad beneficium sim-
plex recipiendum. Ita Vgolin de irregul. c. 52.
§. 1. num. 4. & c. 64. num. 4. Tolet l. 1. cap. 57.
10. & 4. reg. l. Garcia p. 7. c. 12. n. 78. & alij.

273
Hoc quasi
certum
Hoc mihi quasi certum, mei Valentia ve-
nia, quia prima tonsura Ordinibusque mino-
ribus initiatus disponitur ad Altaris ministe-
rium, quod omnes Ordines tanquam sui
complementum respiciunt. Ergo inhabilis ad
ministerium illud, inhabilis debet censeri ad
Ordines minores recipiendos, consequenter
ad quodlibet beneficium.

D V B I V M L X V.

An defectus probitatis morum ad Be-
neficium requisita, reddat ipso iure
inhabilem, & collationem irritam?

274
Nonnulla
supra.
P Ræcipua qualitas, qua beneficiati fulge-
re debent, est morum probitas. Quia ex
ea pendet præcipuus Ecclesiæ fructus.
Quare variis textibus imperatur, de hac qua-
litate diligenter inquiri, cap. cum in cunctis, de
elect. cap. Grane nimis, de præbend. Clement. 11.
de erat. & qualis. Tridentin. sess. 24. cap. 18. Du-
bitarim itaque, an huius conditionis carentia,
quem inhabilem ipso iure, & collationem be-
neficij irritam constituit.

275
Constitut
inhabilem
ipso iure.
Constitut plane, quia si in ista gravibus cul-
pis implicetur, ut non respiciatur, irrita erit
electio, facta scilicet incapaci. Nam si litteris
quis careret, & intentionem foneret in igno-
rantia persistens: dubium non est, fore inha-
bilem ad beneficium obtinendum; quia inca-
pax esset ad officium exercendum, ad quod
beneficium ordinatur. Cum ergo morum ho-
nestas magis quam litteratura in beneficiatis
requiratur, sit ex illius carentia Clericam fieri
inhabilem beneficii recipiendi. Sic Panormit.
ad cap. Dudum 2. de elect. Ioan. Salsa tr. de
benef. p. 3. q. 2. n. 10.

276
Non confi-
nit.
Non constituit collationem ipso iure irri-
tam, nisi delictum secum trahat in pensionem,
excommunicationem, vel irregularitatem
quia peccatum mortale, & voluntas persisten-
di in illo, non impedit exercere officium be-
neficij agnatum, tametsi impediat sæpe licite
fieri, ut in Sacramentorum administratione
patet. Ita Navar. cap. si quando de rescript. ex-
cept. 17. num. 8. & tr. de Orat. m. scil. 39. Azor.
p. 2. l. 6. c. 7. q. 11.

Hoc dicendum esse reor. Nam etsi ingenuus
prostitat illiteratum incapacem esse beneficii
accipiendi, & retinendi maxima quidem dif-
ferentia est, quia illiteratus minime potest
beneficij officia præstare:

D V B I V M L X V I.

Si ille, qui tempore collationis Beneficij
illiteratus fuit, postea litteras discat,
& conferens non pœniteat, illum eli-
gisse: revalidaturne pristina colla-
tio?

277
C Ertum est, ab beneficium obtinendum,
tam scientiam requiri, quæ necessaria
est ad exercendum officium beneficio anne-
xum. Nullamque esse collationem, si quis pe-
nitens illiteratus sit. Nam cap. cum in cunctis, de
elect. §. fin. eligentes indignum ob ætatis no-
rum, scientiæ, & natalium defectum priuantur
eligendi potestate, & electio ad superiorem
deuolvitur. Ergo si quomodo est, electio nem
factam nullam esse. Azor. p. 2. l. 6. c. 6. q. 1. §. 3.
& cap. 26. quest. 11. Quæstionem vero, an si ille,
qui tempore collationis beneficij illiteratus
erat, & postea litteras ediscat, conferensque
non pœniteat de electione: revalidetur pristin-
a electio.

278
Renalida-
tur quidem, quia noua collatio ta-
cite superuenit, quæ sufficit, ut illiteratus ille
tam rite beneficio potiat. Sic Gonzalez glos.
4. numer. 49. Salcedo præf. capit. 2. circa
finem.

279
Non revalidatur,
quia ex sola taciturnitate
non potest noua collatio induci. Ita Salsa de
benef. p. 3. quest. 10. casu 3. num. 15. Sylvest.
v. Beneficium 3. quest. 19. Garcia p. 7. capit. 7.
num. 20.

280
Hanc eligo
sententiam.
Hanc eligo sententiam. Dixi autem, si pœ-
nitens illiteratus sit, nullam esse electionem.
Nam si aliquam quis habeat litteraturam, licet
non sufficientem, collatio facta valida
est, et expedit eam irritare argum. textum
in cap. quatuor 15. de arat. & qualis. & ex
Tridentin. sess. 24. cap. 3. quia aliquantulum potest
beneficij muneri satisfacere, licet non compe-
tenter. Certè nullibi habetur, collationem fa-
ctam ei, qui parum scit, fore irritam ipso iure,
sed venire irritandam. Azor. p. 2. l. 6. c. 6. q. 3. §.
& 7. Garcia p. 7. c. 7. n. 15.

D V B I V M L X V I I.

An illiteratus possit Beneficium simplex,
aliquemque Canonicatum
obtinere?

281
P Otest equidem, quia iuris decreta proce-
dunt de beneficiis curatis, & Canonicati-
bus, ubi requiritur industria, & consilium:
secus in beneficiis simplicibus, quæ huius mo-
di peritiam minime requirunt. Sic Gonzalez
glos. 4. num. 50. al. os referens.

282
Minimè potest, quia textus Probi. proxima
relati generatim de omnibus beneficiis lo-
quuntur. Ita Garcia p. 7. cap. 7. n. 20. sine & al.
communiter.

Limitationem positam à Gonzalez hand
quaquam

Hoc defen- quaquam admitto; quia caret fundamento.
da, & addo Nam præter textus generaliter de beneficiis
nonnulla. omnibus loquentes, Doctores cūcti omnia be-
 neficia comprehendere affirmant. Porro si bene-
 ficia omnino simplicia Ordinem Sacrum sub-
 diaconatus, Diaconatus seu Presbyteratus an-
 nexum habeant, ut sunt omnes Canonici
 Cathedralis Ecclesiæ; eam scientiam expostu-
 lant quæ ad hos Ordines suscipiendos requi-
 ritur; quæ autem hæc sit, tradit Tridentin.
 sess. 23. cap. 4. §. 1. & 14. §. 1. verò beneficia,
 quæ nullum Ordinem Sacrum habent anne-
 xum, nec aliud munus præter Officij recita-
 tionem, eam scientiam requirunt quæ suffi-
 ciat, ad divinum Officium recitandum. Azor.
 p. 2. l. 6. cap. 6. quest. 2. & 3. Garcia p. 7. cap. 7.
 num. 8. Quod si inquiras, quis ceniendus sit
 prorsus illiteratus? probabilius existit non esse
 solum illum, qui legere, & scribere latine nescit.
 Unde si latinam linguam legere sciat,
 quamvis solum non percipiat, crederem non
 esse prorsus illiteratum, sed capacem esse
 pensionis ecclesiasticæ, & beneficii nullum
 aliud onus præter Officij divini recitationem
 annexum habentis.

DVBIVM LXVIII.

An ex summi Prasulû dispensatione
possit Beneficium prorsus illitera-
to conferri?

284 *Non potest.* **N**on potest quia plura Sacra scripturæ
 testimonia requirunt in Ecclesiastico
 Ministro scientiam. Do illud *Osæ 4. Tu*
scientiam replestis, & ego te repellam, ne sacer-
dotio fungaris mihi & 1. Cor. 4. alibi similia te-
 stimonia extant, quæ in cap. qui Ecclesiasticis
 dist. 36. referuntur. Sic plures Doctores rela-
 ti à Gonzalez gloss. 4. n. 43.

285 *Potest em-* Potest procul dubio, causa iusta interce-
und. dente, valde & licet beneficium illiterato à
 Pontifice conferri, quia ex iure divino solum
 habetur, ut beneficiatus Officium exercens
 aptus sit ad illud exercendum: at Pontifex
 ab hac obligatione excusare potest beneficia-
 tum assignando coadiutorem: Ergo cessat
 ratio ob quam iure divino illiterato benefi-
 cium conferri nequeat. Ita Azor. p. 2. l. 6.
 cap. 6. q. 4. Palao tom. 2. d. 4. de benef. punct. 6.
 num. 11.

286 *Hoc unice* Hoc unice tenendum existimo, advertens
asserendum tamen, ratio causam adesse posse legitimam,
existimo. ut Pontifex hanc dispensationem concedat:
 certum verò est, episcopum prorsus illiterato
 beneficium conferre non posse, quia non ha-
 bet potestatem ius Canonicum immutandi.
 At recte poterit causa iusta intercedente, ei,
 qui parum scit, sed creditur brevi tempore
 profecturus beneficium impertire, quia pro
 aliquo tempore potest Episcopus in obliga-
 tione annexa beneficio dispensare, Azor. ubi s.
 Raro tamen hoc est præstandum.

DVBIVM LXIX.

Si quis Beneficium suscipiat cum animo
dubio, seu hæsitans, an suscepturus
sit Ordinem vel non: vel cum animo
conditionato Presbyterium scilicet sus-
cipiendi, nisi sibi aliquid felicitis con-
singat: peccatne cum restituendi ob-
ligatione?

Certum est, nullam esse beneficii capa-
 cem, qui prima censura initatus non sit:
 reliquos vero Ordines ad beneficia suscipi-
 enda non prærequirit. Suscipienteque Pa-
 rochiale teneri, intentionem habere intra an-
 num Presbyterium suscipiendi. Im requiritur,
 num si cum animo dubio, vel conditionato
 Presbyterium intra annum suscipiendi, quis
 beneficium parochiale assumat, peccet, & ha-
 beat restituendi obligationem.

Peccat, & restituendi obligationem habet,
 quia textus in cap. commissi absolutam inten-
 tionem assumendi Presbyteratum expostu-
 lat. At enim: ceterum si promoveri ad sacer-
 dotium non intendens Parochialem receptus
 Ecclesiam, ut fructus ex ea per annum perci-
 piat ipsam postmodum dimittit, nisi volun-
 tate mutata promotus fuerit, teneretur ad re-
 stitutionem fructuum eorumdem, cum eos rece-
 peris fraudulenter. Porro qui sub conditione
 tantum intendit, absolute non intendit ad
 Presbyteratum promoveri: ergo exus obli-
 gationi non facit. Adde, absolute recipis
 fructus absque illa conditione: ergo absolu-
 tam habere debes voluntatem, cum fructus ob
 servitium futurum saltem in tua intentione
 concedantur. Sic Sorus l. 10. de iust. q. 5.
 a. 6. Azor. p. 2. l. 6. q. 3. Gutier. l. 2. q. 9. canon.
 cap. 3. n. 22.

Nec peccat, nec restituere teneri fructus
 perceptos, quia in illo cap. commissi fructus
 imperantur restituere eum, qui recipit Pa-
 rochiale Ecclesiam non intendens ad sacer-
 dotium promoveri. At qui dubium animum
 habet, vel conditionatum, dici non potest,
 quod non intenderit promoveri ad sacerdo-
 tium, cum potius de promotione dubitaverit.
 Ergo contra illum textum non procedit. Ita
 Nauar. sum. cap. 25. n. 118. Graf. decis. aurear.
 l. 2. cap. 97. num. 55. Garcia p. 3. cap. 4. num. 48.
 & 49.

Media procedo via, si quis animum dubium
 habeat, peccat lethaliter, & tenetur fructus
 restituere, nisi deposito eo animo dubio, intra
 annum ordinetur, quia dubium habens ani-
 mum promovendi, caret animo & voluntate
 promotionis: ergo mortaliter delinquit sic
 beneficium suscipiens, & retinens: cum obli-
 gatus sit habere voluntatem ea implendi,
 quæ tali beneficio sunt annexa. At nec peccat,
 nec obligationem habet restituendi, si ani-
 mum gerat conditionatum quia voluntas
 conditionata vera voluntas est, & illa posita,
 Ordines suscipere potest, si beneficium non
 dimittat. Mecum Sanchez l. 7. de matr. d. 45.
 n. 10.

num. 10. Vega tom. 2. sum. cap. 36. casu 23.
Lopez p. 1. instr. c. 255. & Manuel l. 2. sum.
c. 30. n. 6. concl. 6.

D V B I V M L X X.

quis absque animo sacerdotij suscipi-
endi Beneficium accepit, & postea
mutavit voluntatem, & sacerdotio
initatus est: debetne fructus per-
ceptos eo tempore, quo debita inten-
tione caruit?

Non tenetur, quia leges penales exten-
dendæ non sunt ultra calum expressum. Ac Non tenetur
lex relata in cap. commissæ loquitur expressè
de eo, qui recepit beneficium absque promo-
tione: ad sacerdotium, non de eo,
qui bona intentione recepit, & mala retinet:
ergo ob retentionem obligari non debet ad re-
stitutionem faciendam. Ita Navar. de orat. c. 21.
n. 50. & sim. c. 25. n. 18. Ludo. Lopez p. 1. instr.
cap. 255. concl. 3. Mann. tom. 1. sum. c. 36. casu 23.
Sanch l. 7. de matr. d. 45. n. 11. Loll. l. 2. c. 34.
num. 34.

Probabilior hæc mihi sententia quia non
est eadem ratio in retentione, ac in prima ac-
ceptione. Nam prima acceptio ius in benefi-
cium, & in fructus tribuit; unde graviores
fraudem committit sic beneficium recipiens,
quam qui solummodo eam fraudem in reten-
tione illius gerit.

D V B I V M L X X I I.

An Recipiens Beneficium simplex absq;
animo recipiendi Ordinem Sacrum
ei annexum: obligatus sit fructus
perceptos restituere, nulla expectata
sementia?

Obligatus est, quia eadem videtur esse
ratio, ac in beneficiis curatis liqui-
dem æque fraudulenter illos fructus recipit,
ac recipit beneficij curati fructus, cum omni-
bus obligatio sumendi. Ordinem Sacrum an-
nexa sit. Sic Graf. decis. casuum conscient. l. 2.
cap. 97. num. 55. Garcia p. 3. cap. 4. num. 38. alios
referens.

Non est obligatus, quia in cap. commissæ
solum de beneficiis Parochialibus dicitur:
ergo ad simplicia penales constitutio exten-
denda non est præcipue cum minor culpa
inveniat in receptione beneficiorum sim-
plicium, quam curatorum. Ita Valquez opusc.
de benef. cap. 3. §. 3. dub. 1. Azorius p. secunda
l. sexta cap. nono question. 5. & septima Navar.
capit. 21. de orat. numer. 51. & sum. capit. 25.
numer. 118. Sanchez l. septima de matr. d. 45.
numer. 13. Salas de legib. d. nono sect. 1. num. 15.
Lelli. l. 2. c. 34. n. 132. Gutier. l. 2. canonic. 99.
cap. 5. n. 24.

Longè hoc probabilius esse credo. Nam
hæc beneficiis simplicibus Ordinem Sacrum
annexum habentibus, nempe Canonicati-
bus, dignitatibus, &c. imponitur pena pri-
ma medietatis fructuum, secunda omnium,
ac tandem ipsius beneficij. Ergo signum est
ipso iure, & nulla expectata sementia, nul-
lam esse fructus restituendi obligationem.

D V B I V M

D V B I V M L X X I.

Recepit quis Beneficium curatum animo
promovendi intra annum, sed postea
voluntate mutata, promotus non fuit:
teneturne, fructus eo anno perceptos
restituere?

Tenetur profecto quia eadem videtur es-
se ratio in retentione, ac in prima bene-
ficij acceptione. N. gari enim non potest,
illum cum fraude beneficium retinere, ad
fructus lucrandos: Debet ergo illis primari
fraus enim, & dolus nemini debent patrocina-
ti. Sic Glos. ad c. commissæ, v. non intendens,
& ibi Dominie §. ceterum, n. vni. Garcia p. 3.
c. 4. n. 5. Azor. p. 2. l. 6. c. 9. §. 2. Tolet. l. 4. c. 18.
n. 4. Sotus l. 10. de inst. §. 5. n. 6. consil. 1.

291
Debet re-
stituere.

292
Debet restituere
an debet.

293
Cum hoc
probabilius
opinor.

294
Tenetur
quidem.

295

296

297

298

299

DVBIVM LXXIII.

An sit peccatum mortale Beneficium simplex accipere animo fruendi eius fructibus aliquo tempore, & postmodum, relinquendi, transseundo ad conjugalem statum?

300
Mortale est.

Mortale est, quia recipit ille Ecclesiam, quae quidem ei beneficium non conferret, si sciret, cum hac intentione assumere. Sic Sotus l. 10. de inst. q. 5. a. 6. Tolet. l. 3. c. 8. n. 4. & l. 5. c. 5. num. 6. Nauar. miscel. de orat. 44. n. 2.

301

Non est mortale, sed di-
veniale tan-
sum.

Non est mortale, sed veniale solummodo, si voluntatem ille habeat beneficio inseruiendi, cuiusque obligationibus satisfaciendi, quia veniale tan. nullo iure naturali, neque positivo recipiens beneficium obligatur, in illo statu perseverare. Ergo grauius non delinquit, habens non perseverandi intentionem. Quod autem culpam venialem in ea intentione committat, probat ratio pro prima sententia allata: quia scilicet, aliquo modo Ecclesia decipitur: quia beneficium ad sustentandum beneficium in Clericali statu ordinatur. Ita Sanchez l. 7. de matr. d. 45. numer. 19. Lelli. l. 2. c. 3. 4. dub. 26. num. 132.

302
Nullam est
se peccatum
defensio.

Ergo autem ex duabus sententiis, hanc probabiliorē esse existimo. At crediderim adhuc probabilius, per se in tali intentione nullam adesse culpam, quia nulla potest esse culpa, nisi ubi inest alicuius praeccepti violatio: at nullam est praecceptum positum, nec naturale obligans beneficium ex susceptione beneficij ad perseverandum in Clericali statu: imo potius a iure liber transitus ad nuptias beneficiatis conceditur, modo beneficia relinquant. cap. Ioannes cap. Diversis fallaciis, de cler. coniug. Ergo nulla potest adesse culpa. Mecum Garcia p. 3. c. 4. n. 438.

DVBIVM LXXIV.

An coniugatus capax sit Beneficij ex Episcopi dispensatione?

303
Status qua-
sitionis.

Certum est, vxoratos esse beneficij incapaces, cap. secundo de cler. coniug. ibi: Providens attentius, ne deinceps clerici coniugati ad beneficia Ecclesiastica, aut Sacros Ordines, vel administrationes Ecclesiasticas admittantur, nisi forte castitatem venerit perpetuam, & quis unam, & virginem habuisse uxorem. Quasi vero, an coniugatus, ex Episcopi dispensatione capax sit beneficij obtinendi.

304
Capax est.

Capax est, quia cap. Ioannes, de cler. coniug. supponitur, coniugatum percipere posse beneficium. Deinde Episcopus dispensat cum homicida in beneficio simplici, & cum irregulari, cap. Ad audientiam, de ho-

micid. cap. Henricus, de cler. pugnante in duello Item cum deposito, cap. Salonica, dist. 63. Ergo & cum vxorato poterit dispensare. Sic plures Doctores, quos refert Sanchez l. 7. de matr. d. 42. n. 17.

Non est capax, quia Episcopis interdicitur conferre coniugatis beneficia, cap. secunda & cap. diversis, de cler. coniug. & si scienter ea contulerint, spoliandi sunt per superiorem, ergo Episcopo datum non est, cum vxorato dispensare, Ita Sanchez supra, n. 18. Garcia p. 7. cap. 5.

Hoc longe verius esse crediderim. L'ecce enim in cap. Ioannes supponatur coniugatus habere beneficium, habet quidem, vel habere id potest ex Pontificis, non ex Episcopi dispensatione. Fateor autem Episcopum dispensare cum homicida, deposito, & irregulari in beneficio simplici. At inde non probatur dispensare cum vxorato posse, quia illi non sunt omnino incapaces beneficiorum, siquidem beneficia acquisita ante delictum valent retinere: secus coniugatus, & laicus, qui omnino incapaces existunt.

DVBIVM LXXV.

An bigamus possit ex Episcopi dispensatione Ordines minores, & beneficium simplex accipere?

Ad beneficium suscipiendum necessarium est, ut eligendus bigamia careat, quia hoc irregulare facit ad Ordines, & ad beneficia recipienda, cap. primo, secundo, & tertio de bigamis, & cap. uni de bigam. in sexto. Quasi vero, num ex Episcopi possit bigamus Ordines minores, & beneficium simplex accipere.

Potest equidem, quia nullus est textus negans Episcopo huiusmodi potestatem: imo in cap. lector, dist. 34. datur facultas bigamo Lectori, ut in Lectoratu permaneat ex dispensatione: & subditur, ut possit, si necessitas vigeat, ad subdiaconatum promoveri, qui Ordo illo tempore inter Sacros Ordines non erat adscriptus. Sic Doctores plures, quos refert, ac sequitur Sanchez l. septimo de matr. d. 86. numer. 11. Auila de censur. p. septima d. septimo dub. quarto. Sayr, de censur. l. sexto cap. sexto numer. 11. Miranda Manuale Prelat. l. 2. qu. 8. a. 2. c. encl. 2. Comit. respons. mor. l. 1. q. 106. n. 5. & 6. Bonac. de conf. d. 7. q. 2. pun. 5. n. 15.

Minime potest, quia in cap. uni de bigam. in 6. bigami omni privilegio denudantur, neque Episcopo dispensatio committitur. At in lege generali nequit Episcopus dispensare, nisi ei commissum sit, ut tradunt Doctores ad cap. nisi clericus, de iudic. ergo nequit in bigamia dispensare. Ita Garcia p. 7. c. 16. num. 14. Verbo la p. 1. de potest. Episc. allegat. 49. n. 21. & 15. Genuei in praxi. c. 113. Zeuallos quest. 559. Suar. de cens. d. 49. scilicet 6. n. 4. & 5. Tolet. l. 5. c. 63. Lado. Lopez p. 2. instr. c. 22. Lambertini de iure patron. p. 1. d. 3. q. 7. a. 13. n. 4. existimo

Sect. II. De Beneficio Dubia. 73

³¹⁰ *Hic proba-
bilis esse
iur.* Existimo verum esse, minimè posse dispen-
sare Episcopum neque ad minores Ordines
neque ad beneficium simplex cum bigamo
vero, aut interpretatim, quia in Tridentin. *ses.*
23. capit. 17. permittitur coniugatis, minores
Ordines exercere, modo non sint bigami: cui
decreto non videtur posse Episcopum derogare.
Et sic decisum fuisse à Sacra Congrega-
tione Garcia refert.

DUBIUM LXXVII.

*Cum testator dixit, ut patronus ad Be-
neficium eligat semper unum ex
eius consanguineis, quem capacem
inveniet: potestne, quem maluerit,
licet propinquior non sit, eligere?*

³¹¹ *Nonnulli
suppono.* **S**CIO, iure communi omnibus alias habi-
libus vnde cumque sint, posse beneficia
conferri, *capit. ad decorem, de institut.* Tamen in Hispania Regno lege sancitum est,
ne aliis, quam oriundis siue naturalibus bene-
ficia conferantur. *leg. 14. & aliis in tertio l. prima recopil.* Et de Regno Gallie testatur
Colmas in *proem. pragmatic. sanct. §. nam Ec-
clesiarum, v. Exterorum.* Quia naturales dili-
gentius inserviunt, & ecclesiaeque dicant, non
spoliant: secus exeri. Dicendus autem est natu-
ralis, seu oriundus ex Regno Castellae, ut
capax beneficii sit, qui inibi natus est, vel sal-
tem eius pater, quia à natalicio proprio, vel
paterno oriundus quis dicitur; latrone an-
notante ad *leg. huiusmodi §. legatum, ff. de
legatis primo numero 18.* Verum praeter natu-
ralitatem sunt aliqua beneficia, quae ex eorum
fundatione, institutione, statuto, consuetudi-
ne, aut privilegio consanguineis fundatoris,
aliisve certis personis debentur. Circa quae
requirerim an cum testator dixit, ut patronus
ad beneficium eligat semper unum ex eius
consanguineis, quem capacem inveniet: pos-
sit eligere remotum, propinquiore re-
licto.

³¹² *Imper pro-
pinquiorem
eligere.* Non potest, sed tenetur semper propin-
quorem eligere, quia tunc videtur electio
non voluntati patroni, sed eius arbitrio, ac
iudicio commissa: unde eligendus ille, quem
fundator magis praefumit diligere; qui qui-
dem propinquior valde verosimilis erit. Sic
Garcia *p. sexta capit. 15. num. 17.* Gutier. *l. 15.
canon. 99. capit. 11. numero 38. & conf. 26. n. 11.*
Perez de Lara *de annuier. & capellan l. 2. c. 2.
à num. 7.*

³¹³ *Non tenet-
ur, sed pro
libito quem
maluerit.* Potest quidem nec tenetur propinquo-
rem eligere, sed pro libito quemcumque ex
propinqueis aptum esse cognoverit, quia eius
voluntati videtur electio commissa iuxta *leg.
unum ex familia, §. si de Falcidia, ff. de leg. se-
cundo.* Nam si testator dixisset, expresse, se re-
linquere capellaniam consanguineo, quem
patronus elegerit, electio commissa est patro-
ni voluntati: ergo similiter est dicendum,
cum testator dixit, ut patronus provideat
unum ex consanguineis: tacite enim dixit, ut
Esco. & Men. Theol. Mor. Tom. VII.

eligat eum, qui sibi placeat. Ita Manuel *tomo
primo sum. capit. 106. Palao l. 2. d. 4. de benef.
p. m. 9. n. 5.*

³¹⁴ *Hanc sen-
tentiam
probabilem
fuisse esse
iudico.* Prima sententia communis quidem est &
probabilior. At existimo secundam satis esse
probabilem, posteaque patronum ex vi clausu-
lae illius eligere quem ex consanguineis ma-
luerit, nec teneri eligere propinquorem.

DUBIUM LXXVIII.

*Illegitimus propinquior fundatori estne,
eligendus, legitimus relictus, si funda-
tor disposuit, ut consanguineus proxi-
mior praefatur?*

³¹⁵ *Status quo-
stionis.* **S**UPPONO, beneficium relictum pro con-
sanguineis, posse conferri illegitimo dis-
pensato alias habili. Si verò concurrant in
aquali gradu legitimus & illegitimus, nequa-
quam hunc esse admittendum, si illegitimus
verò proximior sit fundatori. Quaesierim, num
stante dispositione testatoris, quod proximior
consanguineus praefatur, sit hic eligen-
dus ad capellaniam, quolibet legitimo re-
licto.

³¹⁶ *Eligendus
est.* Eligendus est, quia proximior consangui-
neus à testatore ad beneficium est vocatus.
At illegitimus dispensatus habilis est ad be-
neficium obtinendum, si alio defectu, quo
excludatur, non laboret: ergo stante disposi-
tione testatoris legitimis reliquis est prae-
ferendus. Sic Garcia *p. 7. c. 15. num. 47.* Zuallos
9. 762. à n. 24.

³¹⁷ *Non est elia-
gendus.* Non est eligendus, si legitimi sint apti ad
beneficium obtinendum, quia legitimus re-
motior nobilior est quodlibet propinquiori
illegitimo: ergo debet praefari. Ita Peregrin.
de fideicommiss. d. 22. numero 89. Manuel.
tomo primo sum. capit. 106. n. 3. Gueter. *pract.
99. l. 2. q. 67. n. 4.*

³¹⁸ *Auctoritas
resolutoria.* Si stantibus legitimis, posset electio fieri
illegitimorum, eo quod aequae omnes sunt de
familia: non posset illegitimus concurrere
in eodem gradu proximitatis cum legitimo à
patrono eligi, quia hic solum tenetur eligere
ex consanguineis fundatoris, qui proximior
fuerit; ponimus autem, nullum legitimum
proximior esse illegitimo: ergo nullus le-
gitimus praefigendus est; qualitas enim legi-
timitatis non constituit legitimum propin-
quorem. Ergo ad electionem iuxta
testatoris dispositionem notabilior
propinquitas non est
attendenda, sed
maior.

G CAPVT

CAPVT XIII.

Circa Beneficiorum onera, & utilitates.

DVBIUM LXXIX.

An spectato iure naturali beneficii curam animarum habens, si non resideat, teneatur ante ullam sententiam fructus restituere?

319
Nonnulli
recollo circa
obligatio-
nem resi-
dentia.

DUPLEX est beneficium, coram
um, & simplex: hoc residentiam
non postulat, quia nullum officium
annexum habet præter horarum recitationem,
quæ ubilibet recitari possunt. Curatum
vero non solum iure positivo, sed naturali
divino postulat residentiam, licet contrarium
Catherinus immerito defendat. Nec excusa-
tor quis hac obligatione, licet beneficium
modici sit valoris, neque ex eo, quod coad-
iutorem habeat, quia modicus valor non tol-
lit, quin populus regimine & administra-
tione indigeat, cap. conquereute, de cleric.
non residen. Et ob coadiutoris assignationem
non eximitur Parochus à cura beneficii, sed
coadiutor ei additur in levamen. Afficiuntur
grauibus penis non residentes ex Tridentin.
sess. sexta cap. primo. Renouat in primis an-
tiquos Canones aduersus Episcopos, aliosque
curam animarum habentes promulgatos, si
non resident. Insuper aduersus Episcopos
absque causa legitima per sex menses conti-
nuos extra suam Diocesim morantes priva-
tionem ipso iure imponit quartæ partis fru-
ctuum vnius anni, quod si per alios sex men-
ses in huiusmodi persistierint absentia, al-
terius quartæ partis similem privationem repe-
rit. Crescente verò contumacia, vt seniori
Sacrorum canonum censura subiiciatur, Me-
tropolitani suffraganeos Episcopos absentes,
Metropolitani verò abentem suffraganeus
Episcopus antiquior reserens potest interdici
ingressus Ecclesiæ, eo ipso incurrenda intra
tres menses per litteras, seu nuncium Ro-
mano Pontifici denunciare teneatur: qui in
iplos absentes prout cuiusque maior, aut mi-
nor exegerit contumacia, suæ supremæ Sedis
authoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis
de Pastoribus utilioribus providere poterit,
sic ut in Domino non erit salubriter expedire.
Et sess. i. cap. primo ait. Si quis contra huius
decreti dispositionem abfuerit, præter alias
penas contra non residentes sub Paulo III.
impositas, ac mortis peccati reatum, quem
incurrit, seu pro rata temporis absentie fru-
ctus suos non facere, nec rita conscientia,
alia etiam declaratione non secuta, eos libi

detinere posse; sed teneri, aut ipso cessante,
per superior in Ecclesiasticum illos fabricæ
Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare,
prohibita quacumque conventionione, compo-
sitione, quæ pro fructibus male perceptis ap-
pellatur: ealem omnino quoad culpam,
amissionem fructuum, & penas de curatibus
inferioribus, & aliis quibuscumque, qui be-
neficium aliquod Ecclesiasticum curam ani-
marum habens, obtinent, Sacro Sancta syno-
dus declarata, & decreuit tam verò circa pen-
nam non residentibus impositam quæntum,
an seculo hoc Tridentini decreto & spectato
solum naturali iure. Episcopus, aut beneficia-
tus curam animarum habens, si non resideat,
teneatur ante ullam sententiam fructus resti-
tuere.

In conscientia tenetur, quidquid ob cau-
sam datur, ita cessante, cessat. At fructus be-
neficij propter officium datur, & in illius continen-
tiam stipendium cap. fin. de rescript. in sexto. Ergo cur.
officium non exequens, fructus lucrari non
debet: ergo ante sententiam obligatus est,
illos restituere. Neque valet dicere, te per
alium exequi officium; executio namque
alterius te laborantem non constituit: ergo
te non constituit fructus percipiendi capa-
cem, cum eos percipere debeat non ob alie-
num laborem, sed proprium. Sic Conar. l.
tertio var. cap. 13. numero nono Valquez
de benefic. cap. quarto. §. secundo dub. quarto
num. 133.

Non tenetur, iure positivo seculo, resti-
tuere fructus in absentia perceptos, quia
Tridentinum sess. sexta cap. primo statuit, cur.
his absentibus quartam partem fructuum
subtrahendam esse. Ergo si iure naturali om-
nes fructus temporis absentie corresponden-
tes restitui debent, omnes subtrahendi es-
sent, & non quarta pars tantum, quod si di-
cas, Concilium loqui de subtractione fru-
ctuum ratiè perceptorum, id non constat, ne-
que iure probari potest. Ita Panormitan. ad
cap. prim. m. de celebr. missæ. Synes. v. Cleri-
ci quatuor quæstion. 23. Sol. eodem, nu-
mero 13. Azorius p. secundæ l. septimo cap. 6.
q. 6. & alij.

Existimo hæc sententiam satis esse pro-
babilem, quia fructus beneficii concedi vi
dantur non solum ob officium præstandum, hæc in-
sed etiam ad sustentationem clerici in partem
Domini assumpti, ne contra Ratos decentiam
mendicare cogatur: alius si ob officium tan-
quam ad causam adequatam fructus conce-
derentur, cessante officio etiam absque ulla
culpa, fructus cessare deberent: dantur ergo
fructus non solum ob officium, sed etiam in
sustentationem illius, qui Dei Minister est
constitutus. Ergo quatinus cesset officium,
non cessat causa legitima hos fructus percipi-
endi.

DVBIUM

DVBIVM LXXX.

An Episcopus teneatur, aduersus Parochos non residentes remedia, quæ à iure adhibentur, eo ordine sentire, quo sunt ibi præscripta

323
Episcopo
adhibere
penas tene-
tur.

Teneatur penas à iure expressas adhibere, quo ordine Tridentinum præscripsit. Unde post citationem, seu monitionem censuris Ecclesiasticis compellendi sunt, deinde sequestratione, subtractione neque fructuum, ac tandem beneficii priuatione: nec potest episcopus hunc inuicere ordinem, cum sit à Concilio appositus, quia Concilium non liberum reliquit Episcopo, hunc ordinem inuicere, sed solum illi liberum reliquit, ut seruato hoc ordine, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem fructuum, aliaque iuris remedia, usque ad priuationem procederet. Sic Praxis Episcopalis p. secunda capit. quarto numer. 96. asserens à Sacra Rota esse decisum Barbosa p. tertia de potest. Episcop. alleg. 53. numero 109. Vgolin de offic. Episcop. capit. 15 §. quarto numer. 4.

324
Nonne,
ut in or-
dine adhi-
bent reme-
dia.

Non tenetur eo ordine procedere, sed posse ex illis remediis uti quo maluerit, vel censuris, vel subtractione fructuum, vel beneficii priuatione, quia eo decreto Concilij non cauetur illi in Ordinem esse seruandum. Ergo non est hæc obligatio Episcopo imponenda. Ita Garcia p. tertia capit. secundo numer. 139. affirmans sic esse decisum. Palao tomo secundo d. quinto de benef. punct. tertio numer. 10. Barbosa ut infra.

325
Hæc verior
ratio est.

Hanc sententiam credo esse veriorē. Ait enim Augustin. Barbosa in declarat. ad locum Concil. sess. sexta capit. primo. Arbitrio Episcopi relicta est, quæ via, & quo remedio ex his vii voluerit contra non residentes. Unde aut mutauit consilium, aut non bene pro contraria sententia ab aliquo Doctore citatur. Illud est certum, post factam monitionem sub censura, vel sub pena subtractionis fructuum, beneficii priuatione, sex menses prolabi debere, ut possit executioni mandari, ita ut post quemlibet penæ terminum sex menses transeant: alias nulla erit executio. Colligitur ex capit. Ex tunc de cleric. non residentib. et multis decisionibus probat Garcia citatus n. 154.

DVBIVM LXXXI.

In citatione personalis Clerici non residentis, estne, necessarium, expectare semestrem post terminum citationis ad executionem penæ?

326
Necessarium.

Necessarium non est, quia semestrem solum est datum, cum per edictum vocantur Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

qui se fraudulenter abscondunt, cap. Ex tunc, de cleric. non residentib. At cum personaliter citantur cap. clericos, cap. inter quatuor semestre non datur, sed solum dicitur, beneficiatos abentes, si moniti, vel expectati non redierint, & iuste impediti non sunt, suis Ecclesiis priuari debere. Sic Garcia p. 3. de potest. Episc. cap. 2. numer. 155. Glof. ad cap. quoniam, ut hic non contestatur, v. canonibus.

Necessarium est, nec statim post terminum citationis pena potest indici, quia Concilium post quamlibet monitionem terminum semestris esse expectandum, Pietas enim Ecclesiæ ea temporis interstina assignat, si forte Parochi corrigantur. Ita Barbosa p. 3. de potest. Episc. allegat. 53. n. 105.

Hanc sententiam præfero, ut benigniorem, imò ut magis verbo illi textus vel expectari accommodatam. Annoto autem necessarium non esse, citationem fieri solemnem, & iudiciali, sed sufficere, si sit simplex & extrajudicialis, quia ad huiusmodi citationem, seu monitionem spoliatio de facto sublequi potest, cap. ex parte, cap. Ex tunc, cap. qualiter, de cleric. non resid. n. 116. Garcia numer. 130. Gregor. Lopez leg. 16. tit. 16. part. 1. Abbas c. Ex parte. n. 4.

DVBIVM LXXXII.

An Cardinales Episcopi ob assensum in Romana Curia excusentur, à residentia in suis Diocesis?

Cum Episcopi solum duobus vel tribus menses per annum abstant, remittit Concilium sess. 23. cap. 1. eorum conscientie, iudicare, an ex legitima causa absint. Leuior autem causa requiritur ad hanc breuem absentiam, quam si longiori tempore continuaretur. Si verò ultra tres menses in toto anno absentia est proroganda, decernit Concilium nequaquam Episcopo licere nisi Christiana Charitas, virgens necessitas, debita obedientia, vel euident Ecclesiæ, aut Reipublice utilitas exigant, et insuper à Romano Pontifice, vel Metropolitano, vel eo absente, à suffraganeo Episcopo antiquiori residente causæ legitimæ absentie in scriptis approbentur, nisi cum absentia incident propter aliquod minus & Reipublice Officium Episcopatus adiunctum: quod quia notorium est, & interdum repentinum, hac approbatione non indigebit. Pro curatis verò, aliisque, quibus animarum cura ob beneficium commissæ est, statuit Concilium, ut quodcumque causa prius per Episcopum cognita & approbata abesse contigerit, vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquunt. Discedendi autem licentia in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus nisi ex gravi causa non obtineant. Porro causæ à Concilio designatæ legitimæ quidem ad absentiam sunt. Charitas Christiana quando

328
Hanc opi-
nionem præ-
fero.

verbi gratia Episcopi industria & presentia necessaria esset ad graves discordias sedendas, &c. *Vt gens necessitas*, quæ tam ex infirmitate, tum ex impedimento extrinseco nasci potest. *Debita audientia* illius, qui potest præcipere: *Evidens Ecclesia, vel Reipublica utilitas*. His præmissis, quaeritur in primis, an Cardinales Episcopi ob assistentiam in Romana curia excusentur ab assistentia in suis Diocesisibus.

330
Excusan-
tur Cardi-
nales.

Excusantur quidem, quia Cardinales Pontifici assistunt, illique sunt Consiliarii pro universali Ecclesiae regimine. ergo eorum in Romana curia residentia in eundem Ecclesiae cedit utilitatem. Deinde, spectato iure communi, tenentur in curia apud summum Praeulem residere, capit. *Bona. el. primo de postulat. praelat. & capit. secundo de cler. non resident.* Ita ut absque Pontificis expressa licentia nequeant à curia recedere. Ergo sufficienter à residentia in suis Diocesisibus excusantur. Sic Doctores Canonici quos refert, ac sequitur Barbosa p. tertia. de potest. Episc. allegat. §. 1. n. 12. Gonzales glossa 24. n. 228.

331
Non excu-
santur

Ex vi Cardinalatus non excusantur, quia videtur à Concilio decimum sess. 23. capit. primo ibi: *Etiā si Sancte Romana Ecclesia Cardinales sint, obligari ad personalem in Ecclesia, vel Diocesi residentiam.* Ita Cardinalis Ciceran. secunda secundae quaestio. 185. a. quinto Sotus l. 10. de iust. quaestio. tertia a. quarto Azorius p. secunda l. septima capit. quarto quaestio. septima Vasquez opus. de benef. capit. quarto §. secundo dub. secundo numero 141. Palao tomo secundo d. 5. de benef. p. n. 4. n. 6.

332
Auctoris
resolutio.

Antiquo iure nullas Cardinalis eligi poterat in Episcopum eo quod ratione Cardinalatus debet Romae assistere, quod com. pati non poterat cum assistentia Episcopatu debita. Si tamen aliquando Pontifex aliquis Episcopi Cardinalis Consilio & industria (post nonnum ius) indigeret, ad causas decidendas negotiaque gravia petraclanda, quæ æque bene expediri nequeunt per alios Cardinales non Episcopos: poterit eos à residentia exculare. Secus verò si æque bene negotia per alios valeant expediri, ut regulariter contingit. Limitarim doctrinam, nisi Episcopatus ita Romæ vicinus sit, ut Romæ assistens, Cardinalis, in illo assistere censetur, maxime si negotiis sui Episcopatus personaliter invigilaret, & non tantum per vicarium, quia his circumstantiis assistentia Romæ videtur causam legitimam absentiae exhibere. Mecum Vasquez citatus alios asserens.

DVBIUM LXXXIII.

An ad absentiam trium illorum mensium in Episcopis honestandam sufficiat, si fiat animi recreandi causa?

Sufficit quidem, quia huiusmodi animi recreatio necessaria esse videtur, ad Episcopi valetudinem conservandam, vireque addendas ad spirituale ministerium. Sic Sotus l. 10. de iust. quaestio. tertia a. quarto citans alios.

Non sufficit, quia ad animi honestam relaxationem non videtur trium mensium necessarium esse intercedendum. Ita Palao tomo secundo d. quinto de benef. punct. 4. numer. 1. Vasquez de benef. capit. 4. §. 2. a. primo dub. 3. num. 147.

Existimo, non posse certam regulam assignari. Alij enim mente vno sufficienter tempus ad recreandum animam fortiterent. Alij indigebunt, ut terminus ille prodiceretur. Praetorum id prudentiae ac conscientiae remitto: ipsi suæ necessitatis conspectu tempus necessarium eorum trium mensium infument. Ne autem alicuius scrupuli causa sim, certam mihi, hanc sententiam satis esse probabilem.

DVBIUM LXXXIV.

An parochi debeant pro absentia bimestri sibi à Concilio concessa, coram Ordinario concessa legitimam probare?

Vidimus Episcopum duobus, vel tribus mensibus per annum sine continuis, seu discretis posse absque villa approbatione superioris abesse à Diocesi. Dubito autem, an idem dicendum sit de Parochis, possint illis duobus mensibus à Concilio sibi concessis abesse ex causa, quæ sibi legitima visa fuerit: an verò teneantur, eam coram Ordinario probare? Et quidem quod possit, per unum vel duos dies abesse, imò per hebdomadam ex causa, quæ sibi iusta videatur, relicto vicario idoneo, à sede signato, universalis declarat consuetudo. Pro vno autem, vel altero die feriali absentiae, si nullus sit in Parochia infirmus, poterit abesse, nullo constituto vicario, quia non adest moralis periculum necessitatis eius presentiae. Solum ergo de absentia bimestri est controversia, num debeat fieri, quin Ordinarius causam probeat.

Debet

337
Debent
causam
Or-
dinario
probare.

Debent Parochi causam legitimam absentiae coram Ordinario probare, quia Concilium sess. 23. c. 1. ait, *quandocumque* eis (Parochis scilicet) *causa per Episcopum prius cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbatum cum debita mercedis assignatione relinquunt.* Ergo non remittitur coram arbitrio duorum mensium absentia. Sic Anton. Gomez in *expos. Bul. crucis. cap. 7. ad 4. claus. num. 21.* Vgolin. de *potest. Episcop. cap. 15. §. 5. num. 2.* Præcius *præ. Episcop. p. 2. cap. 3. numer. 26.* Lessi. l. 2. cap. 34. num. 159. Garcia p. 3. cap. 2. num. 22. Barboia p. 3. de *potest. Episc. alleg. §. 3. num. 96.* Valquez *opusc. de benef. cap. 4. §. 2. d. 1. dub. 3. num. 149.*

338
Non debent
nec sario.

Non debent, sed possunt illis duobus mensibus abesse ex causa quæ sibi legitima visa fuerit, quia ante Tridentinum parochio licitum erat abesse per bimestre ex causa, quæ sibi iusta videretur. At per Tridentinum hoc ius immutatum non est: ergo licet parochio, stante causa legitima, abesse per duorum mensium spatium, nulla petita licentia ab Ordinario causam approbatur. Minorem sic probabo. Nam Concilium dicit, eadem omnino esse seruanda in parochis, quæ in Episcopis. Cum ergo Episcopi possint per duos, vel tres menses ex causa, quæ sibi legitima, videretur, abesse: poterant & parochi per illos duos menses sibi concessos. Ita Navar. *sum. cap. 25. nu. 121.* Salcedo *præ. cap. 52.* Azor. p. 2. l. 7. cap. 4. q. 10. Sæ v. *Residentia, num. 7.* Cenedo *colle. 6. ad 6. Decretal. num. 3.* Zerola v. *primario §. 4. dub. 3.* Manuel *tom. 1. sum. c. 36. sine.* Et alij a Garcia citato relati.

339
Hanc sen-
tentiam
eius &
confirmo.

Ego autem existimo primam sententiam esse probabiliorē, & consulendam, secundam vero valde esse probabilem. Nam verba Concilij, quibus prima sententia nigitur, si recte expendantur, secundam approbant opinionem. Inquit enim: *Eadem omnino etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & penas, de curatis inferioribus, aliisque curam animarum habentibus esse intelligenda: ita tamen ut quandocumque eos causa per Episcopum cognita, & probata abesse contigerit, vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbatum cum debita mercedis assignatione relinquunt.* Ex his enim verbis solum colligitur, parochos, quoties ex causa per Episcopum cognita, & probata abfint, debere relinquere vicarium ab Ordinario approbandum: non autem ex illis colligitur in absentia bimestri obligatos esse ex causa per Episcopum cognita, & probata: imò potius contrarium ex illis verbis infero. Parochi namque le ad breue tempus absentanti licitum est, vicarium à se designatum relinquere, secus si longo tempore le absentauerit, ut optime probat P. Sanchez l. 3. de *mar. d. 31. num. 11.* Ergo parochus, qui bimestri abest (quod tempus modicum reputatur) potest vicarium designare. Ergo potest abesse ex causa, quæ non sit per Episcopum cognita, & probata. Alias si necessarium esset abesse ex causa per Episcopum cognita, & probata, vicarium designare non posset, sed ab Ordinario esset designandus. Sensus ergo verborum illorum est, ut quan-

Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

documque Parochus obligatus est, causa per Episcopum prius cognita, & probata, abesse, vicarium ab Ordinario approbandum relinquat: non tamen ibi explicatur, quando debeat abesse causa cognita, & probata ab Episcopo, sed id supponitur ex iis, quæ de Episcopis dixerat, debere, inquam, esse, quando abfint ultra bimestre. Fateor, mihi hanc magis arridere sententiam.

DVBIVM LXXXV.

An si quis absit ex legitima causa à superiore approbata, faciat suos fructus Beneficij, si in scriptis approbationem non habeat?

340
Q uia ultra menses Concilio concessos abest ex legitima causa à superiore approbata, & approbata fructu non facit suos, sed tenetur illos restituere, ac si nulla causa legitima intercedente abesset, quaesierim autem an idem sit dicendum de facultate in scriptis habenda.

341
Si quis absit ex causa legitima à superiore approbata, & non referat in scriptis approbationem, fructus in conscientia non amittit, non amittit, quia illa solemnitas non videtur ad substantiam concessionis pertinere. Sic Lessius l. 2. c. 34. dub. 29 n. 158.

342
Amittit fructus, quia non seruauit formam Concilij vtrumque expostulantis, & sufficientiam cause, & illius in scriptis approbationem. Ita Garcia p. *tertia capis. secundo numer. 26.*

343
Mihi quidem Lessij assertum (eius venia) non placet. Nam esto ad valorem concessionis, iure naturæ spectato, scriptura necessaria non sit: est tamen necessaria ad huius concessionis valorem, quia pro forma licentia in scriptis à Tridentino expostulatur.

DVBIVM LXXXVI.

Si beneficiati culpa contracta sit irregularitas, aut aliud iuris impedimentum quo promoueri ad Ordines non valeat, de quo nequit dispensationem obtinere, priuaturne Beneficio?

344
C artum est, ad beneficium Parochiale assumptum debere intra annum ad sacerdotium promoueri: & culpabiliter non suscipi-entem primari ipso iure beneficio accepto ante ullam sententiam, cap. *licet canon. de elect. in sexto.* Quid si ob irregularitatem, vel aliud impedimentum cuius dispensationem obtinere non potest, non promouetur: certe si absque illius culpa contingit benefi-

ficio privandus non est. Quæritur autem si illius culpa contractum est huiusmodi impedimentum ante vel post beneficii consecutionem num privatus beneficio sit?

³⁴⁵ *Privatus est benefici-
cio.* Privatus est, quia iam per ipsum stat, quominus valeat promoveri. Sic Glor. ad Cap. licet canon, v. Privatus. Azorius pars secund. l. 7. cap. 16. quest. 11. Bernard. Diaz. pract. cap. 53. num. 7.

³⁴⁶ *Non est privatus.* Non est privatus, quia posita irregularitate, iam legitime est impeditus, neque per ipsum stat, quominus promoveatur. Quod vero culpam commiserit in irregularitate contrahenda, per accidens est, cum non contigerit ex intentione, ut ab ordinibus suscipiendis impediretur. Ita Rebus. in praxi benefic. tit. de non promor. intra annum. num. 80. Garcia parte tertia cap. 4. num. 6. Lessi. l. secund. cap. 34. numero 10. nil distinguens an irregularis fuerit ex copula, vel non.

³⁴⁷ *Cum his opinor.* Probabilius crediderim, illum excoletum esse à promotione beneficii, dummodo non sit contracta irregularitas ex intentione, ut ab Ordinibus suscipiendis impediat. Sic enim accidenarium reputo huiusmodi impedimentum. Alias si ob culpam tuam infirmus fueris in utroque beneficii onera sustinere non valeas beneficio privandus esses: quod nemo admittit.

Debent computari naturaliter à momento in momentum, non autem dies inceptus pro completo est habendus, quia quoties a lege sit iudicium computatio per dies de momento ad momentum: itaut si primo Ianuarij die hora octava ante meridiem beneficii resignasti, debes decedere vigesima prima illius mensis die, hora ante meridiem octava, v. resignatio teneat. Sic Flam. l. 12. de resignat. q. 8. num. 26. Azorius parte secunda l. 7. cap. 28. q. 7. Sanchez l. 2. de matr. d. 24. n. 16 & 22.

Non debent naturaliter computari huiusmodi dies, quia diem inceptum pro completo computari debere, probat Lex Quæ sit de testament. ubi testamenti facti favore, de cetero, eum diem, quo testator impletur, ad testandum, sufficere esse inceptum. Ita Glor. Leg. Inceptum. ff. de moribus prope finem. Bald. in fine.

Tenendam omnino esse primam sententiam existimo. Quia Lex 3. §. Minorem de minoribus id aperte probat, & Anton. Gomez tract. de leg. 70. Tauri m. 25. Itaque si ante illum diem & horam, qua viginti dies à morte cedas, non tenebit resignatio, & beneficium per obitum non per resignationem vacabit.

D V B I V M LXXXVII.

An minori resignanti Beneficium de iure restitutio in integrum?

³⁴⁸ *Nonnulli privatis* Certum mihi, minorem 25. annis, & maiorem 14. posse propria auctoritate sine tutoris facultate beneficium resignare, sicuti potest id accipere. Quia in can. spiritualibus, & ab eis dependentibus minor 14. annis pro maiori habetur. Gloriosa communiter recepta ad Cap. Ex parte, de resus. spoliat. v. quæritur minor. Flam. l. 3. quest. septim. Azorius parte secund. l. 7. cap. 20. questio 91. Quæritur vero, an huiusmodi minori resignanti danda sit restitutio in integrum?

Danda est, non solum quando res est integra, scilicet, quando beneficium nondum est alteri collatum, sed etiam si alteri collatum sit. Quia nullibi habetur, hanc restitutionem esse exceptam: & generale est, minori graviter laeso restitutionem esse concedendam. Neque obest, quod minor in spiritualibus ut maior procedat, quominus, si laesus ibi fuerit, restitutio non concedatur. Quia agere potest ut maior in iudicio possessorio, & tamen si in eo laedatur, habet auxilium restitutionis. Sic Covarruvias l. prim. varior. capite quinto totum.

³⁴⁹ *Non est danda ei restitutio.* Non est danda ei restitutio, si ex causis à iure expressis, & approbatis, vel non, si resignatio facta est ex causis à iure approbatis, ut quia duo beneficia habebat, quorum quolibet erat sufficiens ad eum commodè sustentandum: vel in favorem consanguinei, aut amici, aut cum reservatione pensionis retinuit: vel quia

CAPVT XIV.

Circa Beneficiorum vacationem, amissionem, dimissionem, extinctionionem, erectionem, unionem.

D V B I V M LXXXVII.

Viginti dies, quibus debet resignans Beneficium supervenire à die quo resignationi à superiore approbata præstitit consensum: debentne naturaliter computari?

³⁴⁸ *Certa suppono.* CERTUM est, vacare beneficium per possidentis obitum: mors enim omnes solvit. Item per renunciationem ut in l. de renunc. in decret. in sexto. & in Clement. Quia renunciatione beneficio caditur. Omnibus præterea licere beneficiare nunciare, excepto Clerico in Sacris, si aliunde non habeat, unde commodè vivat: & infirmo nisi post resignationem approbatam vixerit viginti dies: & sano, nisi eodem tempore supervixerit. Quæritur vero qualiter dies computandi sint? num debeant naturaliter computari, ita ut incepti pro completis habeantur, an de momento ad momentum?

Sect. II. De Beneficio Dubia. 79

quia matrimonium volebat inire, aut Religionem ingredi: non potest restitui, quia in his casibus allegare nequit lesionem, cum in si illa fuerit resignatio, & beneficium restitutionis conceditur minori solummodo cum lesione fuerit affectus. At si abique vlla causa iusta resignationem fecit, resignatio nec valet, nec admittitur. Quomodo igitur auxilium restitutionis poterit implorare, cum restitutio locum non habeat, nisi ubi fuerit translatum dominium. Ita Azor. tom. 2. l. 7. c. 20. g. 9. circa finem Palao tom. secund. d. 6. de benef. par. 2. §. 3. n. 13.

355
Hoc mihi
probabiliter
Sententiam hanc probabiliorē esse crediderim. Nam si facta sit renunciatio sine causa, non valet: si ex causis à iure expressis facta sit, lesio non datur, ex qua minor possit restitutionis beneficium implorare. Quod prescribitur in leg. Omnia, Codic. de minoribus, & leg. Minoribus, Codic. de restitut. in integrum.

DVBIVM LXXXIX.

An Religioso nouitio interdicatur Beneficij resignatio?

356
Sicut
professionis.
Interdicatur Regulari nouitio resignatio non seruatis conditionibus à Trident. sess. 25. cap. 16. de Regularibus ibi enim Concilium quamlibet renunciationem, vel obligationem ante professionem & etiam etiam cum iuramento, & in fauorem causae pie annullat, nisi fiat intra duos menses proximos professioni, & cum licentia Episcopi, vel eius Vicarii, & de facto professio subsequatur, quæsierim autem, an hoc decretum locum habeat in beneficij renunciatione? num scilicet nouitio Regulari interdicatur beneficij resignatio?

357
Nouitio in
interdicatur
beneficij
resignatio.
Locum habet illud decretum in beneficiorum resignatione, adeoque nouitio interdicatur beneficij resignatio, quia eadem prorsus ratio militat in renunciatione beneficiorum, ac in bonorum temporalium resignatione: sed renunciatio bonorum temporalium facta a nouitio inualida est, non seruatis præfatis Concilij conditionibus: ergo & beneficij resignatio. Deinde Concilium generaliter loquitur, ibi: Nulla quoque renunciatio, aut obligatio. Ergo beneficij renunciationem comprehendit. Sic Maior. l. 3. de irregul. capite sexto post n. primum Flamin. de resignat. l. 3. quest. 13. num. 4. Sanchez l. 7. Decal. cap. quintus num. 17. Azorius tom. secund. l. septimo capite secund. quest. 6.

358
Non inter-
dicatur.
Locum non habet illud decretum in beneficiorum resignatione vnde nouitio non interdicatur beneficij resignatio, quia à iure antiquo recedendum non est, nisi ex iure nouo expresso: sed ius antiquum concedit nouitio beneficiorum resignationem Cap. Beneficium, de Regular. in sexto ibi: Nisi ad id nouitij accedat consensus, & Cap. Transmissa, de renunciat. Ergo ab hoc iure recedendum non est, nisi nouum expressum adsit. At nouum in Tridentino non exprimit beneficiorum resignationem: imò potius clarè

innuit de sola bonorum temporalium renunciatione loqui. Ita Garcia p. 11. cap. 9. num. 12. Barbosa part. 3. de potest. Episcopi. allegat. 99. num. 19.

359
Verius hoc esse reor. Nā cū generaliter videtur loqui Concilium, Nulla quoque renunciatio, aut obligatio, loquitur de resignatione in fauorē causae pie, adiciens, Etiam in fauorē causae pie. Ergo non de beneficiorum resignatione, quæ in fauorem causae pie non renunciantur.

DVBIVM LXXXVIII.

An possit etiam seruatis conditionibus à Concilio prescriptis admitti Religiosi nouitij Beneficij resignatio si non habeat vnde viuere possit, & si ad illius titulum fuit ordinatus?

360
Admitti
non potest.
Non potest admitti, quia in Cap. secund. sessionis 21. expressè prohibetur à Concilio huiusmodi resignatio. Manuel tom. secund. sum. cap. septim. numer. 3. Flamin. l. 3. de resign. quest. 13. num. 9. adiciens, admittendam non esse hanc renunciationem, nisi habita professionis certitudine, qualis esset, si iam nouitius proximus esset ad professionem & à Monachis admissus, ita ut moraliter loquendo professio inenitabiliter sequatur. Admitti potest hæc beneficij resignatio, facta mentione, quod ad illius titulum fuit ordinatus, quia tacite habet conditionem, ut professio sequatur, illaque non secuta, redatur nouitio beneficium, etiam si alteri, fuerit collatum, ita Thom. Sanch. l. 7. Decal. cap. 5. num. 18. addens, dummodo seruentur conditiones relatæ in Cap. sexto sessio. 25. Trident.

362
Auctoritas
resolutio.
Dixerim in primis, ante habitus Regularis suspensionem nullum posse resignare beneficium, si ad illius titulum fuit ordinatus, vel non habeat ex quo viuere valeat, quia hæc renunciatio prohibetur à Trid. sess. 21. c. 2. Barbosa p. de potest. Episcopi. alleg. 99. n. 20. Garcia p. 11. c. 9. n. 23. Deinde alsero, nouitium proximū professioni posse beneficium renunciare siue absolute coram Ordinario, siue in fauorem coram Pontifice: tamen si aliunde non habeat vnde viuat, vel ad illius titulum fuerit ordinatus, facta huius qualitatē mentione. Hoc mihi persuadet praxis harum resignationum communiter recepta. Durum enim esset priuare nouitium potestate resignandi, & cogere illum, ut permittat, professione secuta, beneficium vacare. Neque inde fit, nouitium, si aliquo casu contingenti professionem non emitat, esse beneficium priuandum, quia illa renunciatio non habet effectum, quouique emitat professionem.

DVBIVM LXXXIX.

Si quis procuratorem constituit, ad resignandum beneficium reservatus omnibus fructibus, ipse vero, reservata parte fructuum, vel pensione, resignationem fecit: tenetne, resignatio?

363
Nonnulla
suppono

Suppono resignationem fieri per procuratorem potest, quia quilibet potest per alium facere quod per se ipsum potest, nisi expresse prohibeatur. *leg. Libus, ff. de iuraprobator.* Nullibi autem quia prohibetur est resignationem per procuratorem facere, nisi in *romana Curia* commoretur, cum resignationem facit. Procurator hic potest esse laicus, nec habet à iure tempus determinatum ad consensum prestandum, consensum autem eius non debet mandatum excedere, quia nomine proprio non agit, sed alieno, & per mandatum ei potestas communicatur. *Cap. cum dilecti de rescriptis.* *Cap. cum olim, de officio iudic. delegati.* *Leg. diligenter, ff. de mandati.* Iam requiro, an si quis procuratorem constituit ad resignandum beneficium, referentis omnibus fructibus, ipse vero referat solam partem fructuum, aut pensionem, resignationis facit, teneat resignatio?

364
Resignatio
tenet.

Tener quidem, dummodo per procura-
torem non steterit, quominus resigna-
tum illa fieret conlitione, quia illa conditio,
cum difficultis sit, & Pontifici solet repelli,
non debet mandatarium arctare, sed solum-
modo illum obligare ad illam procurandam.
Sic Flamin. l. b. 9. q. 17. n. 20. Azor. p. 2. l. 7.
c. 12. q. 12.

365
Non tenet
resignatio.

Minime tener. Quia esto illa conditio difficilis sit excessiva, ac tepè conceditur, & sub illa non alter fuit procurator constitutus: Ergo illam omittere non potest. Ita plures doctores relati a Flaminio *ibidem* quorundam sententiam vtiorem esse allerit Palao *tomo secundo d. 6. de benefic. puncto 2 §. 4. n. 7.*

366
Hinc sen-
tentiam
eligo.

Hanc sententiam eligo. Nam resignatio, in qua pars fructuum, seu pensio reservatur, diversâ omnino est à resignatione cû reservatione omnium fructuum: E gò ex facultate ad resignandû reservatis omnibus fructibus, nõ potest inferri facultas ad resignandû cum reservatione partis fructuum, vel pensionis.

D V B I V M X C.

Si quis mandatum dedit ad resignandum pure, & simpliciter Beneficium coram Pontifice, & procurator resignavit reservatis fructibus, vel pensione; validane est resignatio?

367
Valida est.

Valida est, quia in eiusmodi resignatione procurator vtiliter mandantis gessit causam. Sic Azor. p. 2. l. 7. c. 2. q. 12.

Non est valida, quia beneficiarius non de-
dit mandatum procuratori ad conditionatam 368
resignationem faciendam, sed ad absolutam. Non est va-
lida sine ullo conditionis onere. Ita Castro
Palao 1° m. secund. d. 6. de benef. p. m. secund. §.
4. num. 8.

Hæc opinio mihi magis irridet. Dicit enim
me iudice, non potest procurator manda-
tum excedens, vtiliter mandantis negotium
gessisse, cum ex voluntate mandantis non pro-
cesserit.

D V B I V M X C I

*An Beneficium resignatum vacet in loco,
quo resignatio fit per
procuratorem?*

Vacat in loco, quo resignatio fit, & non
in loco, ubi mandatum desit, quia be-
neficii vacatio ita est eo, quo beneficium
domino careat: Ergo ubi caret domino, ubi
beneficium vacat. At caret domino, ubi do-
minus illud amittit: Ergo vacat ibi, ubi do-
minus exiit. Sic palcos doctores quos presbo
nomine, memorat Palcos tom. secund. d. 6. de
benefic. par. 2. §. 4. n. 12.

Non vacat in loco vbi resignatio fit à be-
neficiario, sed in loco, vbi beneficiarius man-
datum procuratori dedit, quia virtute man-
dati se beneficio priuat. Ita alij apud Palao
citantur.

Existimo communem sententiam esse amplectendam, scilicet beneficium eo loco vacare, vbi sit resignatio a procuratore. Nam cum per resignationem formaliter vacet, ibi vacare censendum est, vbi resignatio perficitur. Mandatum verò ad resignandum resignatio non est necessaria: sed et causa resignationis, & vacationis. Non ergo loco mandati, sed loco resignationis vacatio est tribuenda. Neque obstat, loco, vbi mandans existit, beneficio carere, quia caret beneficio per d. millionem, & vacationem alibi factam, id est, in loco, vbi mandatarius illud ex mandato beneficiarij resignauit.

DVBIVM XCII.

*An resignatio Beneficij ex metu co-
dente in constantem virum facta
sit ipso iure irrita?*

Praemitto, duplicem conditionem ad res-
ignationem requiri: Prima, vt libera sit
hoc est, absque metu, & fraude. Secunda,
vt sit pure, id est, absque ulla simonia libe-
re. De hac lib. 56. dante Namine. Itemus circa
primam vero est certum, resignacionem metu
cadente in constantem virum scilicet firmi-
tatis robore cedere, licet incrementum firmi-
tatis Innocent. *Cap. Ad audientiam, de his, quae vi*
Cap. Ad aures eodem tit. Cap. Redintegranda
393
Nonnulli
praemittit.

3. q. 1. Queritur autem, an sit resignatio ex cuiusmodi metu facta ipso iure nulla, an ope exceptionis?

374
Ipso iure
est irrita.
Ipso iure irrita est, quia renunciatio metu facta non impedit beneficii restitutionem, Cap. Ad audientiam. Cap. Ad auers. si ipso iure valeret, hanc restitutionem impediret; ideo enim spontanea resignatio impedit beneficii restitutionem; quia ipso iure valet, restitutionem impediret. Sic plures Doctores, quos refert Flamin. l. 3. de resignat. quest. secundum. 1. Navar. ad Cap. Accepta, de re. situi. spoliat. oppos. 5. solui. 1. asserens, huic sententiae multo tempore adhaesisse.

375
Non est ipso
iure irrita.
Non est ipso iure irrita, sed valida, rescindenda tamen actione, quod metus causa, quia ea, quae ex metu fiunt, metu iure valent. Sed nullus est textus, qui resignationem beneficii metu factam declarat esse ipso iure nullam: imo potius in Cap. Abbas dicitur, debere in irritum reuocari: Ergo resignatio beneficii ex metu facta valida est, veniat tamen rescindenda, implorato Iudicis officio vel actione, quod metus causa. Ita glossa. Butrio, Abbas, & alij, quos refert, ac sequitur Flamin. citatus num. 8. Navar. ibidem num. 7. Azorinus Garcia p. 1. c. 1. n. 143.

376
Verior mihi
est sententia
hac.
Verior mihi haec sententia. Nam valor resignationis metu facta non impedit, quin resignans possit restituere, quia esto careat titulo, & possessione beneficii: caret tamen illo ob resignationem coactus, ad cuius restitutionem propter ibi imbitam iniuriam ius habet: resignatione vero rescissa, ad beneficium restituitur. Ceterum an in hac restitutione noua collatione indigeat, alij affirmant, alij negant. Crediderim probabilius, non iam interuenire collationem maxime si alteri beneficium collatum fuisset. Navar. supra num. 15. Azor. citatus, q. 2.

D V B I V M X C I I I.

An resignatio Beneficii dolo, seu fraude facta sit ipso iure nulla?

377
Non est ipso
iure nulla.
Non est nulla ipso iure. Quia Cap. Redintegranda 3. q. 1. dolo, & violentia equiparantur. Sed violentia cadens in constantem virum ipso iure irritam non reddit resignationem: Ergo dolo non debet ipso iure irritam reddere. Sic nonnulli Doctores relati à Glossa ad Cap. suggestum, v. Decipiat, 7. quest. 1.

378
Nulla est
ipso iure.
379
Hoc de
fido.
Nulla est ipso iure, quia deceptio tollit omni modo libertatem, quam metus diminuit. Ita Glossa ibidem Azor. p. 2. l. 7. c. 26. q. 3. & 4. Crediderim probabilius esse, ipso iure irritari. Cui resolutioni non obstat, in Cap. Redintegranda dolum & violentiam equiparari. Quia equiparantur quoad redintegrationem, ita ut omnia sic dimissa redintegrari debeant, sed diverso modo. Nam ea, quae dimissa sunt ex metu, redintegrantur quoad ius, & possessionem; quia ius, & possessio amissa est. At quae dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto non de iure, quia solum de facto, & non de iure dimissa sunt.

D V B I V M X C I V.

in mutua & reciproca Beneficiorum resignationis admissio sit tacita illorum collatio?

380
P. Remitto, permutationem in praesentia esse mutua, ac reciprocam beneficio- Nonnulla rum resignationem, quae ad inuicem inter permutantes fit. Cap. uni. de rerum permutatione. in 6. & Clement. 1. eodem. tit. & tradunt omnes, quapropter permutatio non nisi inter duos fieri potest, quorum unus suum beneficium alteri cedit, ut sibi suum cedat. Queritur autem, num haec reciproca admissio Beneficiorum resignationis sit collatio illorum tacita?

381
Est quidem, quia permutatio est cessio beneficii unus in alterum sub ea conditione, ut Est tacita alteri conferatur, & ipse tibi suum beneficium cedat. Ergo quouique haec conditiones perficiantur, cessio non tenet. Ergo non est locus cessionis admissio, nisi simul admittantur conditiones illius. At illis admissis iam sunt beneficia collata. Ergo admissio resignationis ex causa permutationis est tacita beneficii collatio. Sic Gonzalez gloss. 14. num. 44. & gloss. 15. §. 2. n. 57.

382
Non est tacita collatio beneficiorum, quia beneficia compermutantibus dari non possunt, Non est itaque quouique vacent: Ergo prius per resignationem illa beneficia vacant, quam conferantur. Potest ergo resignatio admitti, quia beneficium resignatum conferatur. Ita Garcia p. 1. c. 4. a num. 85. alios Doctores referens.

383
Hoc teneo.
Hoc teneo. Admitti enim non potest resignatio, quin simul admittatur cognitio collationis illorum beneficiorum compermutantibus faciendae sed non factae. Neque amplius probat contrarium fundamentum.

D V B I V M X C V.

Si Vicario concedatur potestas admit- tendis resignationes Beneficiorum ex causa permutationis potest Vicarius ea conferre?

384
Certum est, Beneficia non posse propria auctoritate permutari. Cap. Quasi in certa praesentia. Cap. penult. de rerum permutatione. Necesse igitur ut quae in medio superioris auctoritas expostulatur: eius, inquam, qui potestatem habet in illo beneficio instituendi, & destituendi, quia permutatio est vnius beneficii depositio, & alterius acquisitio. Si vero inferior Episcopus hanc potestatem habeat vel ex consuetudine, vel ex privilegio, coram illa fieri permutatio poterit. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. q. 4. Porro Episcopi Vicarius ratione officij non habet hanc potestatem nisi quia facultatem habet beneficia conferendi, indiget ergo speciali mandato. Cap. Quasi in de rerum permutatione. Queritur autem, num si Vicarius concedat

concedatur potestas admitendi resignationes ex causa permutationis, possit beneficia compermutantibus conferre?

385 Non potest. Quia resignatio beneficii quidam potest distinctum est a beneficii collatione. Sic Re- ea beneficia dnt. praxi beneficio. ut de vicari. num. 104. B. r. conferre. B. r. p. 3. de potest. Episcop. alleg. 34. num. 68.

386 Potest quidem, quia licet sint distincta, sunt tamen omnino connexa. Cui enim beneficii a resignans ex causa permutationis, ea condicione resignas, ut compermutanti concedatur. Superior igitur hanc resignationem admittens eo ipso admittit conditionem. Ita Palao 10. d. 6. de benef. punct. 3. §. 3. num. 4.

387 Probabilior enim est hanc sententiam existimo. Nam si Vicarius illam conditionem admittere posset, si potestatem non haberet ea beneficia conferendi, vel saltem obligandi collatorem, ut conferat.

DVBIVM XCVI.

Dispensans ad unum Beneficium, potestne id cum alio simili compermutare?

388 Potest quidem. loquendo dicitur non potest, de nouo beneficio accipere, sed beneficium beneficio succedere: eaque de causa prohibito, acquirere, non prohibetur compermutare, ut pluribus exornat. Tiraquel. de virog. retractu. §. 31. gloss. 1. num. 18. & Molina de primog. l. 4. c. 5. num. 47. sic Franciscus ad Cap. Non potest §. illud. n. 6. & 7. de prebend. l. 6. Andre Gamber. ad Cap. Quasi, de ver. permutat. l. 6. n. 79.

389 Minus potest. Quia dispensatio est odiosa, neque trahenda ad alia praeter concessa, Cap. Non potest de prebend. in 6. Cap. Ordinarij de offio. Ordinarij in 6. Clementi. Si plures de prebend. Ita Rota decis. 1. de filiis presbyterorum. num. 6. & 7. Gonzalez glossa 14 n. 56. Fanez Azor p. 2. l. 7. c. 29. q. 14.

390 Hoc dicendum existimo non solum ex stylo Curiae sed etiam de rigore iuris. Quia si odiosa dispensatio trahenda non est ad alia praeter concessa: quia dispensatus est ad habendum beneficium, quod dimittit, non poterit loco illius aliud ex vi dispensationis subrogare.

DVBIVM XCVII.

An in resignatione ad permutationem coram Pontifice, facienda sit mentio beneficiorum obtentorum de rigore iuris?

391 Etiam est in permutationibus seruandas esse conditiones pro resignationibus requisitas, quia permutatio est propria beneficii resignatio. Solum de illa condicione, quia in resignationibus coram Pontifice exposcatur, nempe quod fiat mentio obtentorum beneficiorum, quae ferim, tum de rigore iuris sit facienda, an solum de stylo Curiae?

392 Mentio facienda non est ex intrinseco rigore sed solum ex Curiae stylo, quia Canones & iura decernunt, mentionem obtentorum faciendam esse in impetratione beneficiorum, & illorum dispensatione: quia res odiosa est, & ambigua. At permutatio non est propria beneficii acquisitio, cum non addatur beneficium beneficium; sed est noui beneficii in locum prioris subrogatio: Ergo non est in hac permutatione mentio obtentorum faciendam. Sic Frederic. Gemeni. de permut. q. 18. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. q. 27. De stylo autem Curiae Garcia p. 1. l. 4. num. 89. Recul. prax. l. 1. de permutatione. n. 3. & 35.

Non solum ex Curiae stylo, sed etiam de iuris rigore hanc mentio facienda est, quia vere, ac proprie in permutatione beneficium impetratur, tamen si ex titulo permutationis. Et quia forte qui dignus est, & idoneus ad unum beneficium, non erit ad aliud, vel ad plura, si cum pluribus permutatur. Ita Garcia. p. 1. l. 4. num. 89.

Huic adhuc. Nam absolute collatio beneficii debita non est compermutantibus, nisi supposita resignatione, quam conferens non tenetur semper admittere. Secus vero est in institutione ob praesentationem, quia institutio absolute est debita, eo quod instituentis consensus ad praesentationem non requiratur.

DVBIVM XCVIII.

An matrimonium per verba de praesenti inducat, ipso iure vacationem Beneficii?

393 Certum est, matrimonij contractum per verba de praesenti inducere beneficiorum obtentorum vacationem. Cap. 1. & 2. de Cler. coniug. Quia statim est cum beneficio incompatibilis. Quae ferim vero, an ipso iure inducat?

394 Non inducit ipso iure vacationem beneficii, sed iudicis sententia desideratur, quia nullus est textus, ex quo haec vacatio clare colligatur. Nam Cap. 1. de Cler. coniug. dicitur, sic co- trahentes diuisione Ecclesiastica compellendos esse, ad beneficia relinquenda, & retinendas uxores. Et Cap. Quod a 10. 3. de Cler. coniug. dicitur, debere beneficio primari, & paulo inferius, esse beneficiis spoliandos. Et in Cap. diuersis fallacis §. videm titolo cauetur, esse beneficiis spoliandos. Verum est textus esset qui vacationem eam induceret, subintelligendus esset, posita iudicis declaratione: cum satis receptum sit, leges inducentes iuris quae sit priuationem non obligare in conscientia, quousque sententia declaratoria accedat. Sic Alexand. Carrerius l. 3. de sponsal. capite tertio Manuel tom. prim. summa capite 224. num. 1. & videtur tenere Glossa in Cap. Coniugatus de conuers. coniugatus. v. Ad sacros Ordines.

Inducit

397 *Ipsa iure vacationem inducit.* Inducit ipso iure ab que vlla iudicis declaratione beneficij vacationem, quia hæc privatio beneficij non inducitur ob delictum, cum nullum sit sed inducitur ob statum assumptum incompatible: quorum beneficia nequeunt retineri. Ego necessaria non est iudicis declaratio. Item contrahens matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquere, eam que proderet ita habet: vacat ergo ipso iure beneficium. Ita Mascard. de probationibus conclus. 182. num. 1. & 2. Navar. summa cap. 15. numer. 120. Sanchez l. 7. de matrim. d. 42. nu. 4. Gonz. l. 2. glof. 15. num. 43. Lessius l. 2. cap. 3. dub. 2. l. 1. num. 112. Garcia p. 1. c. 8. num. 1. Barbosa p. 3. de potest. Episcop. allegat. 54. num. 7. 202. Azorius p. 1. l. 13. cap. 18. q. 8. & p. 1. l. 7. c. 16. quæstio. 1.

398 *Hanc com. nonem* Tenentiam esse communem sententiam omnino non dubito. Cui contraria allegata non obstant. Nam, vt bene explicat Glossa *super a. es. p. prima.* Cap. 1. de Cler. coniug. Sic contrahentes compelluntur quoad factum, & possessionem beneficia relinquere, eo quod sint illorum iniusti retentores, vt clare constat ex Cap. Diversi de Cler. coniug. ibi: *Detinere contendunt.* Ex quo inferri non potest, ut aliquid in illis habeat: imò potius ex *v. spoliandos*, quo vti- tur, constat, omni iure privatos esse.

DVBIVM XCIX

Ex matrimonio, quod nullum est vacante Beneficio?

399 *Vacat om. mino.* Non solum ex matrimonio legitimum, sed etiam ex inualido, seu nullo beneficia vacant, quia in Cap. Cum, qui, de prebend. in sexto obtentione irrita & nulla beneficij incompatibilis vacat primò habitum. Non enim dicit, (inquit textus) vt iustus melioris conditionis, quam prius existat: vel quod inuasor eo, qui iuste ingreditur, privilegio gaudeat potiori. Ergo matrimonio inualide contracto, beneficia vacabunt efficacius, quam per validum matrimonium. Alias melioris conditionis esset status, quam prudens, & iustus matrimonij inuasor, quam iustus, & legitimus. Hæc sententia ferè ab omnibus Doctoribus approbatur, cum matrimonium est nullum ob impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis. Nam cum ex se contrahens habilis non sit ad contrahendum, quantum in se est tenet contrahere: Debet ergo ob hanc attentionem, beneficio privari. Gonzalez glof. 15. num. 44. & glof. 57. numer. 44. Garcia p. 1. c. 8. num. 4. Farinac. q. 138. à num. 209. & alij innumeri apud ipsos.

400 *Non va- dant.* Matrimonio nullo, & irritò, ex quacumque causa nullum sit, beneficia iure ipso non vacant quia nulli hæc privatio inducta est ob matrimonium attentatum, sed ob matrimonium leg. immo: de hoc enim matrimonij textus loquuntur, hinc privationem inducentes, vt videre est in tit. de cler. coniug. & constat ex ratione quam subiungunt ad hanc privationem, nempe dum obsequis vacare non possit, qui vxori, & voluptatibus

carnis addictus est. Quæ ratio locum habere non potest in contractu nullo, cum contrahens vxori, voluptatibusque addictus non sit: Ergo per matrimonium nullum hæc privatio beneficij non inducitur. Ita Sanchez l. 7. de matrim. disp. 34. num. 3. Lessius lib. secund. cap. 34. dub. 2. l. 1. n. 113. & alij plures apud Sanctium.

Cum his opinor, quia hæc privatio induci potest vel in pœnam delicti commissi, vel ob tacitam renunciationem, vel ob assumptionem status incompatibilis. Sed ex nullo horum induci ur. Non primum, quia nulla est pœna quæ præter iure quæsitò absque iudicis declaratione. Non secundum, quia renunciatione expressa non vacat beneficium quousque à superiore acceptetur: ergo vacare non poterit renuntiatione tacita, tacitum enim efficacius esse non potest, quam expressum. Non tertium, quia posita matrimonij nullitate non est assumptus status incompatibilis, sed solum est tentatum assumi.

DVBIVM C.

An novitium Religiosus debeat vocari ad electionem ratione Beneficij competentem?

401 *Nonnulla supponit.* Certum est, ante professionem nec beneficia, nec pensiones vacare, Cap. Be. Nonnulla *nesium, de Regular. in 6.* esto novitatus prorogetur. Quia solummodo certum est, vacare professione tacita, vel expressa. Poterit vero Episcopus, cui beneficium novitij subicitur, contra novitium tanquam contra illegitimè absentem procedere vique ad beneficij privationem: quod intelli ge de beneficiis residentiam expostulantibus. Hinc constat, beneficij fructus, qui percipi in absentia possunt, novitium acquirere. Solum est dubium de illo fructu beneficij, qui est electio qua ratione novitio competere possit. Ponamus novitium Canonicum alicuius Ecclesiæ esse, faciendamque esse à Canonicis electionem Prælati, vel beneficij alicuius, aut prebendæ: debetne novitius, vel admittendus ad electionem, si iure Canonicius ei electio competat?

403 *Vocandus est ad electionem.* Vocandus est, & admittendus, si loco electionis proximus commoretur. Quia electio celebrari debet vocatis iis, qui potestatem habent eligendi, si proximi loco electionis existant: At canonicus novitius potestatem habet eligendi, cum canonicatu retineat. Ergo vocari debet si loco electionis proximus inveniatur. Sic Archidiaconus. cap. Beneficij de Regular. in 6. numero primo & ibi Probos addit ad *Ad nachum*, cum prim. Bertachin. de gabellis. parte septima num. 56. Mandos. in casibus annalibus numero 66 casu 197. Glossa ad cap. Beneficij m. inserens, non debet esse deterioris conditionis eum qui ad bonum aspirat, & Religiosam vitam probat: præcipue cum inquietudini, & distracti-
one

quæ ex iis electionibus nasci poterant, (si frequentes sint) occurrere posset designando procuratorem iuxta textum in *Cap. Quia propter, de elect. & cap. si quis, eodem titulo in sexto.*

404
Non est
vocandum.

Non est vocandus necessarium, quia si electione iuris ob statum assumptum reputatur longissime absens. *argum. textus in cap. Quia propter, de procuratoribus in 6. ubi ingressus Religiosis, & longa peregrinatio æquiparatur, & Glor. v. Ingressi, inquit, Etiam non proficiendo, sed solum probationis causa. Sed longe distans vocari non debet: Ergo nec novitius vocandus necessarium est. Ita Glor. ad Cap. Beneficium v. conferendum, sine Tiraquel. de retractu l. 1. glos. §. 1. glof. 8. nu. 37. Azorius parte secund. l. 12. c. 3. g. 1. Sanchez alios referens l. 7. de cal. c. 4. nu. 10. Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. c. 16. nu. 16.*

405
Auctoris
resolutio.

Ego autem existimo, novitium, cui specialiter iure, & singulari, electio, seu nominatio competit, vocandum esse, seu eius consentium petendum. Quia ius eligendi, seu nominandi, quod ante ingressum habebat, retinet, nec in Monasterium transit: & ex altero capite poterit ius illud absque Religionis dispendio executioni mandare: siquidem non tenetur ad hanc electionem à Monasterio exire. Sanchez l. 7. de cal. cap. 4. nu. 12. Suarez tom. 3. de Relig. l. 5. cap. 16. nu. 16. Si vero novitio iure alienius patronatus & electio, vel nominatio non competat, sed iure Ecclesie, vel collegij, probabiliter existimo non esse necessarium vocandum, licet non longè existat, quia illa iuris fictione ob Regularem statum longissime reputatur abesse.

DVBIVM C I.

*An crimen lese Maiestatis humanae
prius ipso Beneficio
delinquentem?*

406
Iure ipso
prius.

Iure ipso prius, quia textus in *Cap. si quis laicus 2. q. 5.* ita præscribit. Videtur enim indignus vel momento temporis beneficium possidere qui tam infame piaculum perpetravit. Sic Gonzalez glos. 15. numer. 72. Rebus, *prax. titul. de modis amittendi beneficia, nu. 32. Barbosa parte 3. de pios. Episc. allegat. 57. nu. 223.*

407
Non prius
iure ipso
iure.

Non prius ipso iure. Quia huius pœnæ nullum est firmum fundamentum. Nam textus in *cap. si quis laicus*, solum dicit Episcopum, Presbyterum, aut Diaconum, qui & Domini sui Regnum peruersit, & dolose tractauerit, & in mortem ipsius aliquo machinamento infidatus fuerit, degradari debere, quod verbum sententiam requirit. Ita Castro Palao. tom. 2. d. 6. de benef. pu. 3. §. 8. n. 3.

408
Probabiliter
hoc
esse reor.

Probabiliter hoc esse reor. Scio nomen, Bernardum Diaz. *prax. capite 119.* primam tenere sententiam ex synod. Toletan. 16. At synodus illa solum dicit, debere sic delinquentem à conventu Catholicorum excommunicationis sententia repelli, honore simul, ac loco repulsum, omnibusque rebus exutum

quibus non denotatur vacatio ipso iure, sed per sententiam. Addidem cum Iulio Claro l. 5. *recept. sentent. §. lese Maiestatis, & §. 9. 30.* Satis difficile, esse, a qualiter propriè crimen, lese Maiestatis Clericus possit committere, cum sit extra iurisdictionem Principis temporalis

DVBIVM CII.

An homicidium inducat ipso iure Beneficij priuationem?

Inducit priuationem beneficij, quia inducit irregularitatem, necessarium est priuationem inducere: nec enim cum irregularitate stat, posse beneficium conferri. Sic nonnulli Doctores.

Non inducit. Quia licet irregularitas inducat, irregularitas tamen non priuat beneficium iam obtento, sed inhabilis ad alia obtinenda efficiatur. Unde, ut beneficij obtentus Clericus homicida priuetur, necessaria est sententia, etiam si homicidium qualificatum sit. Ita Conar. *Clement. si furiosus*, p. 2. §. 3. nu. 6. Garcia p. 1. c. 10. nu. 40. Clarus §. *Homicidium*, nu. 21. Bernard. Diaz. *prax. c. 94. nu. 1.* Gutier. l. 2. *canon. q. c. 5. numero 6.* Azor. p. 2. l. 7. cap. 17. g. 1. Gonzalez glos. 15. numero 79. & 80. Suarez de *conf. d. 44. sect. 4.*

Certe textus hanc pœnam indicantes potius indicant, ferendam, quam latam esse. *cap. Hæretici cum non ab homine, de indicis. cap. clericus ne nos contemnat, clericus, vel Monachi. cap. Ex litteris, de excess. sicut quoniam, Prelatorum.* Sed est limitanda conclusio in occisione Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesie, eius limitis, ob quam beneficia ipso iure vacant. *cap. Facit, de pœnis in 6. Et in occisione, vel percussione Episcopi. clement. 1. §. A fendo, de pœnis.* Et in occisione, vel mutilatione per se, vel per alium facta Rectoris, vel alterius Clerici eiusdem Ecclesie, in qua occisor, vel mutilator beneficium habet. *cap. quibusdam 12. de pœnis.* Et in homicidio per assassinum, qui enim pretio conductus Christianum occidit, vel de eo sic occidendo mandatum dedit, licet mors non fuerit secuta, & qui assassinum receperit, vel occultauerit, ipso iure beneficio priuatus existit. *cap. 1. de homicidio in 6. denique in occidente, vel vulnerante, vel quoniam modo offendente litigantes in Romana curia, eorumque indices, aduocatos, procuratores, vel notarios: cuius beneficia ipso iure vacant, ex constituto. Alexandri V l. quæ incipit, in crimine sedis.*

DVBIVM CIII.

An periurium inducat ipso iure Beneficij priuationem?

Inducit equidem, quia periurij crimen gravissimum est piaculum in laico, in Clerico autem execrabile, dignum quidem priuatione beneficij ipso iure ex parte vindictur. Sic Rebus, *de pacific. pœses. nu. 269. alius 223.* Rupert. rubric. de *recept. p. n. 1.*

Non

413 Non inducit, quamvis grauiſſimum ſit, quia nullo textu cautum expreſſe eſt. Ita Gloſ. ad Cap. Querelam, de iur. Decius, Abbas, Felinus, ad caput ſecund. de reſcript. Covar. ad Cap. Quamvis pactum parte prim. §. 7. numero 3. Suar. de Relig. tom. ſecund. tr. 5. l. 3. cap. ultim. n. 6. l. 7. 2. l. 1. Azor. part. 2. l. 7. c. 18. verſ. quarto Garcia p. u. c. 10. n. 167. Cum hiſ ſentio addens, nec ob quodlibet periculum beneficij priuatio imponi debere, ſed ob periculum in iudicio. Garcia, numero 168. Bernard Diaz praſt. cap. 92. ſine Equidem in iis, quae ad ius poſituum pertinent, non tam delicti grauitas, quam diſpoſitio iuris ipſius ſpectatur.

extinguantur. Eſto autem quod vniendi po- teſtas maior ſit, quam conferendi: quia tamen eſt neceſſitatis & non voluntatis, ideo poteſt Capitulo, ſede vacante competere, tamenſi poteſtas conferendi non competat. Moneo tamen, hanc vniendi poteſtatem Capitulo competere, dummodo ſibi beneficia non vniat. Nam ſi ſede plena, non poteſt Capitulum in ſui fauorem praebere conſentium ad vniorem, quia eſſet proprium factum authoritate, & quaſi in propria cauſa ius dicere Clement. ſi vna, de reb. Eccleſ. non alienand. Minus poterit ea ſibi beneficia vniere Garcia parte 12. capite 2. n. 68. Barbosa ibi. num. 5.

DVBIVM CII.

An capitulum ſede vacante habeat, poteſtatem Beneficia vniendi?

415 **C**ertum eſt, Episcopum omnia beneficia ſue dioceſis non exēpta vniere poſſe: & omnia beneficia ad ſe ē Apoſtolica modo deuoluta non ſunt ob propriam negligentiam: ſi autem deuoluta fuerint ob praedeceſſorum negligentiam, ignorantiam, vel abſentiam, poteſt. Quaeſierim autem, an Capitulum ſede vacante hanc habeat poteſtatem?

416 Non habet. Quia non poteſt intri Episcopali derogare: derogaret vero beneficiorum vniōe: ſiquidem, illa facta, Episcopum, qui facultatem habet, duo beneficia conferendi vnum tantum conferre poſſet: aliud enim per vniōem extinguitur. Et quia Capitulum non habet poteſtatem beneficia conferendi pertinentia ad Episcopum: Ergo nec habebit vniendi poteſtatem quae maior eſt, ſic Pavin. de offi. & poteſt. Capituli. p. 2. q. 3. n. 17. Anton. Euehuſ inſtitution. l. 1. tit. 9. num. 87. Azor. p. 2. l. 3. c. 38. q. 9.

417 Habet quidem, quia hac poteſtas eſt iurisdictionis non voluntariae, ſed neceſſariae, eo quod neceſſitate vigente, extra vel ex neceſſitate Eccleſiae vel euidenti ipſius vtilitate. At Capitulum ſede vacante, ſuccedit Episcopum in iis, quae pertinent ad iurisdictionem neceſſariam: imo ex aliquorum ſententia, ſuccedit in iis, quae ad iurisdictionem ſine voluntariae ſue neceſſariam pertinent. Ergo vniendi ei competit poteſtas. Ita Rebuſ. tit. de v. i. l. 6. n. 36. Hojeda de incompatibil. benef. p. 2. c. 3. n. 7. Azor. ſibi contrarius p. 2. l. 6. Garcia p. 12. c. 2. n. 67. Sanch. l. 7. Decal. c. 29. num. 155. Barbosa p. 3. de poteſt. Episcop. alleg. 66. n. 5.

418 Hoc longe probabilius. Cum hiſ ſentio probabilis longe. Nam vniō beneficiorum nullum Episcopum inſert praedictum, eſt enim exercitium ipſius Episcopalis iurisdictionis: & licet cauſa ſit, ne Episcopum poſt vniōem niſi vnum beneficiū conferre, cum vniōe ſecluſa, duo conferre poſſet, non ideo perit ius aliquod Episcopale: quod in eo conſiſtit, vt valeat omnia beneficia ſibi ſubiecta providere, dum beneficij naturam retinent: quae poteſtas non immutatur ex eo, quod haec, vel illa beneficia Eſcob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

DVBIVM CIII.

Poteſtne Vicarius Episcopali Beneficia vniere?

419 **E**X vi vicariatus minimē id poteſt. Quia neque habet poteſtatem beneficij conferendi, quod minus eſt, Sanch. l. 3. decal. c. 29. n. 153. & alij cōmunit, quaeſito eſt, an id poſſit, data ei ab Episcopum generali clauſula ad conferenda beneficia, & gerendo omnia, quae ſpecialiter requirunt mandatum?

Conceditur ei poteſtas beneficij vniendi. Quia conferre voluntatis eſt, vniere vero neceſſitatis. Sic Gambacorta l. 5. tit. de poteſt. legat. Robr. 1. num. 115. & alij.

Minimē conceditur, quia ſub poteſtate conferendi non comprehenditur vniendi poteſtas, cum ſit omnino diſtincta. Neque etiam comprehenditur ex vi illius clauſulae generalis. Nam haec ſolū extenditur ad ſimilia, non autem ad maiora, argumen. Cap. Qui ad agendum, de procurat. in ſexto. Ita Rebuſ. tit. de forma vicariat. nu. 102. Sbrocius de vicario Episcopali. ſecund. quaſtio. 115. a numer. ſecund. uſque ad 8. Garcia p. 12. capite ſecund. 69. Sanchez num. 154. Barbosa p. 3. de poteſt. Episcop. alleg. 66. n. 7. & alij apud ipſos.

Hoc tenendum omnino eſt. Negari enim non poteſt, vniōem beneficiorum diſſimilem eſſe collationi, & eſſe quid maius: vtpote quod nequit fieri ſine conſenſu capituli, & quae beneficij naturam immutat. Ergo in poteſtate conferendi beneficia cum illa clauſula generali, poteſtas vniendi non inferitur.

DVBIVM CIV.

Legatus à latere poteſtne, Beneficia prouincia ſibi demandata vniere?

420 **N**on poteſt in Cap. ſin. de confirmat. vtili, vel inutili. vbi vniō facta à legato à latere reprobat. Et quia poteſtas haec ſoli Episcopum iure communi conceſſa eſſe videtur: legatus vero ius commune nequit derogare. ſic Innocentius Capite ſin. de confirmat. Hoſtienſ. ibi. num. prim. H Ioanni

Ioan. Andr. num. 2. Anton. num. ult. Feder. conf. 195. per totum. Marian. Socin. senior dicitur hanc post questionem late disputatam ad Cap. sicut unire, de excessib. praelat. a. 3. q. 3. a. n. 9.

424 Potest profecto, quia Legatus à latere in provincia sibi demandata est Ordinarius, & eandem cum Episcopo obtinet potestatem. Cum ergo Episcopus hanc potestatem habeat legatus eandem habere debet. Unde sicut Episcopus facere potest unionem cum aliis beneficiis tum Monasteriis & locis Religioforum. Cap. consultationibus, quamvis Monasterium sit exemptum: tum fabricae Ecclesiae etiam Cathedralis, quia est locus pius & religiosus: idem Legatus à latere poterit. Ita Abbas ad Cap. Sicut unire, de excessib. praelator. n. 5. Gambat. de officio & potest. Legati. l. 5. num. 4. Rebus. prax. benef. de unionibus, a. numero 24. Sanchez l. 7. de cal. cap. 29. num. 158. Garcia p. 12. capite secund. num. 65. Azorius p. 2. l. 5. cap. 29. quaest. 14. Riccius prax. fore Eccles. decis. 492. Barbosa p. 3. de potest. Episcopo alleg. 66. n. 4. & alij apud ipsos.

425 Hec sententia verior omnino. Nam in cap. fin. de confirmat. vili, vel inu. non reprobat unio à Legato facta: non enim ibi legatus beneficia univit, sed contulit. Reprobatur autem, quod ex collatione sibi facta collatorij praeferendebant in exceptionis in temporalibus & spiritualibus ab Episcopo: quia (ut inquit ibi textus) iura, quae diocesanis debentur per collationes Legati, & confirmationes Apostolicas nec minuantur, nec laeduntur. Abnegat verò soli Episcopo hanc univendi potestatem competere. Nam licet in Cap. sicut unire solius Episcopi mentio fiat, sub illo nomine quilibet iurisdictionem Episcopalem habens comprehenditur Episcopo confirmato, quamvis consecratus non sit. Sanchez l. 7. de cal. c. 29. n. 147. Poterit beneficiorum unio in commune non derogat, sed potius in commune hanc concedens facultatem exequitur.

428 Fruuntur equidem, quia in Cap. sicut unire, ea de causa unio illa ab Abbate facta praecipitur infirmari, quia fuit facta absque consensu Episcopi, cui beneficium subieciatur, ergo à contrario si ex consensu Episcopi unio facta esset, valida foret. Ita Manuel. tomo tertio qq. Regul. q. 80. a. 1. Garcia p. 12. capite secund. num. 72. Sanchez l. 7. de cal. capite 29. n. 160. & plures apud ipsos.

429 Probabiliorem hanc sententiam esse defendo, quia his Praelatis competunt ea quae Hec nulli sunt a Episcopalis iurisdictionis, haecque potestas univendi beneficia ad iurisdictionem bilis. Episcopalem pertinet: siquidem competit Episcopo non consecrato, sed confirmato solum.

430 Ceterum condiciones subiectionis necessarias, ut unio beneficiorum geri possit. Causa ad unionem requisita est necessaria, vel utilitas Ecclesiae. Cuius cognitionem debet Praelatus praemittere ad unionem. Debent vocari hi, quorum interest, alias nulla erit. Vocandus item Patronus siue ecclesiasticus, siue laicus, collator, seu elector. Rector beneficii vocandus non est, neque defensor, si unio facienda sit tempore vacationis. Accedere debet consensus capituli Cathedralis Ecclesiae in unione ab Episcopo facta, non autem in facta à legato. Exprimi debet valor beneficii univendi, & eius cui est facienda unio. Non denique requiritur tractatus expostulatus in rerum ecclesiae alienatione. Qualiter verò beneficia spectato iure nono Tridentini possint uniri, competes, si textus sessio. septima c. 4. 6. 7. & sessio 14. capite septim. & sessio 24. cap. quint. & sessio 23. cap. 18. & rursum sessio. 24. cap. 13. & 15. & sessio. 25. capite 9. attente perlegeris: quorum expositionem apud P. Ferdinand. de Castro tomo secund. distinct. 6. de benefic. punct. 9. §. servio à n. 1. ad 21. repetes.

PENSIO.

CAPVT XV.

Circa Pensionis impositionem.

DVBIVM CVI.

An pensio spiritualis sit Beneficium?

430 Idem sessio. 1. pensionem dividi in spirituales & temporales. Poterit Nonnulla spiritualis statum Clericalem in pensionario requirit: secus temporalis, spiritualis expostulat spirituale officium ex constitutione Pij V. nempe officij Beatae Virginis recitationem; temporalis nullum spirituale ministerium expostulat. Hinc fit, portionem extractam ex aliquo

ELSCOB

Theol. Mor

Tom. VII. V

EL. IV

DVBIVM CV.

Abbates, & alij Praelati iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, fruuntur ne Beneficia univendi potestate?

426 Status questionis. Tante privilegio, consuetudine immemoriali, aut quadragenaria cum titulo, fere omnes Doctores conveniunt unire beneficia posse, quia haec potestas cum sit iurisdictionis, praescribi consuetudine potest. Quæstio verò est, an secluso privilegio, vel immemoriali consuetudine, huiusmodi potestate fruantur?

427 Non fruuntur, quia in Cap. sicut unire, ubi unio facta ab Abbate de beneficio sibi subiecto, Episcopo committitur, ut confirmet, si velit. Sic plures Doctores relati à Sanchez, & Garcia locis statim allegandis.

Sect. II. De Beneficio Dubia: 87

quo beneficio esse pensionem spirituales si Clerico, quatenus talis est, concedatur: temporalem vero, si laico ob ministerium temporale exercitum, vel exercendam fuerit concessa. Certum est pensionem spirituales beneficium non esse, cum non sit spirituale percipiendi fructus, sed temporale: quale est concessum Hispanis Regibus, qui tertiam partem fructuum ex omnibus fere beneficiis recipiunt ob servitium Ecclesie praestitum in haereticorum extirpatione, aliorumque infidelium: & quale conceditur famulis, ac ministris Ecclesie servientibus in pulsatione organi, canto, ostij apertione, &c. Quæserim vero, num pensio spiritualis Ecclesiastica sit beneficium?

411
Esi benefi-
cium.
Beneficium est, quia beneficium Ecclesiasticum definitur: ius spirituale percipiendi fructus: sed pensio concessa in titulum est ius spirituale fructus percipiendi. Ergo est beneficium. Quod autem non sit ius perpetuum, sed temporale non videtur sufficiens esse, ad diversitatem speciem concedendam. Sic Gambarus de officio legati, l. 6. n. 309. Paul. Roman. de pens. capite sexto num. 34. & cap. 7. num. 16. Andr. barbari. Cap. Ad audiam 2. de rescriptis.

432
Beneficium
appellatio-
nem.
Non est beneficium, nec sub illius venit appellatio, quia decidi videtur in Trident. sessio 21. c. secund. ubi pro ordinibus suscipiendis diversimode loquitur de habente beneficium, ac de pensionem accipiente. Et quia beneficium est ius spirituale perpetuum percipiendi fructus ob spirituale ministerium: beneficium enim datur propter officium. At pensio non est hoc modo ius spirituale perpetuum. Ergo beneficium non est. Ita Azorius p. 2. l. 3. c. 5. q. 2. & l. 8. cap. 5. q. 4. & 5. Tolet. l. 5. cap. 82. num. 2. Gonzalez ad reg. mens. gloss. 5. §. 5. Garcia p. 1. cap. 5. num. 3. & alij antiquiores.

433
Hoc tenen-
dum existi-
mo.
Tenendum omnino pensionem beneficium non esse. Nam ius non est spirituale perpetuum eo modo, quo per beneficium acquiritur. Quia id ius pensionarij vita finitur, neque in ea datur successio: scus in beneficio, quod morte beneficiarij non extinguitur, sed vacat, ut per alios valeat possideri. Et quia spiritualitas iuris pensionis & beneficij est diversa: Beneficium enim semper fundatur in spirituali officio, & ministerio; at spiritualitas pensionis non in officio, sed in persone qualitate fundatur. Non enim pensio concessa in titulum datur ob officium spirituale, tamen illius detur obligatio ex lege: sed datur in subsidium, & alimentum vite.

sumendus velle absque causa beneficia gravare. Azorius part. secund. lib. 8. de an. cap. quinto quest. 8. Garcia parte prim. cap. 5. num. 280. At quando certo constat, Pontificem libera sua voluntate ductum, voluisse beneficia gravare, onus pensionis imponendo, quæserim, an pensio sit valida?

435
Valida non
est.
Valida non est nec obtinens potest retinere, quia Pontifex non est Dominus beneficiorum, neque illorum fructuum: alias sine culpa posset in quemcumque visum de illis disponere; sed est illorum administrator, & dispensator. 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, & Ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. At dispensator, & distributor ius non habet dispensandi, ac distribuendi, nisi quatenus visum fuerit ei, cuius est dispensator. Christus autem Dominus cuius Pontifex dispensator est, non consentit in distributione Ecclesiasticorum bonorum, quæ Ecclesie nocua sit, qualis est pensio beneficiis absque causa imposita: Ergo invalidè Pontifex illam imponit, & invalidè pensionarius accipit. Sic Victoria relect. de simon. numero 50. & 51. Aragon. 2. 2. quest. 63. d. 2. Gambarus de officio legati. l. 10. numero 386. Rodriguez sum. roma 2. cap. 21. Vega parte secund. sum. capite 65. casu 6. Petr. Ledel. parte 2 sum. 17. 7. c. 1. & tr. 12. conclus. 21. Tolet. l. 5. cap. 83. numero 1. Lessius l. 2. c. 3. num. 204. Valquez opuscul. de benef. capite 2. §. 3. dub. 11. numero 68. & alij plures.

436
Valida est.
Valida quidem est, & licitè à pensionario accipi potest, quia negari non potest Ecclesiasticorum bonorum dominium penes Ecclesiam residere, & consequenter penes Pontificem tanquam illius Caput, & superiorem: Ergo si Pontifex hæc bona alienet, validè alienat tamen ipse, & successores revocare id possunt, & debeant. Et quidem esto Pontifex Ecclesiasticorum bonorum dominus non sit, sed solum dispensator, & distributor: si tamen inter Clericos illa bona dispenset, valida est talis dispensatio etiam sine causa, quia non est in substantia contra voluntatem Ecclesie, & Christi: siquidem non est dispensatio extra Ecclesiam; sed solum in modo & voluntate dispensationis est contra Christi, & Ecclesie voluntatē. Ita Cordub. l. 1. qq. q. 21. pun. 21. Az. p. 2. l. 8. c. 5. q. 8. Garcia p. 1. c. 5. n. 275. multos citans Gigas de pensio. q. 6. a. n. 6. & q. 10. Flam. de resignat. l. 6. q. 2. n. 131. & 155. Säch. l. 7. Decal. c. 29. n. 97. Palao 10. 2. d. 1. de benef. p. 11. §. 2. n. 3.

437
Auctoritas
resolutio.
Probabilius mihi est, pensionem à summo Præfule sine causa impositam validam esse, & securè à pensionario accipi: licet tamen esse impositā, & à Pontifice revocari debere, profectò esse illicitam, & renocandam probo, quia generale est, quamlibet actionem sine legitimo fine factam illicitam esse: Tum quia contra rationē est, bona Ecclesie dispensare extra fines, ad quæ fuerit relicta; sed fuerit relicta pro bono Ecclesie in augmentum fidei, & divini cultus, ut de se constat. Ergo distributio, quæ in bonum Ecclesie non cedit, qualis est pensionis impositio sine causa, illicita est, & revocanda.

D V B I U M C V I I.

An pensio à Pontifice imposita sine causa legitima sit valida?

434
Nonnulla
suppono.
Certum mihi, si Pontifex putavit, legitimam causam adesse, cum tamen non sit nullam esse concessionem, quia est contra Pontificis voluntatem, qui nunquam est præscob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

DV BIVM CVIII.

Episcopus in illis casibus quibus ei datum est pensionem imponere, potestne eam imponere in Beneficiis, quae sunt iuris patronatus absque patroni consensu?

438
Status
questionis.

Secundum probabilior sententiam (de quo alibi) non potest Episcopus pensionem beneficio imponere, sed solum beneficiario, excepta causa pacis, & concordiae. Quæritur autem, an in illis casibus quibus ei datum est pensionem imponere, possit imponere eam in beneficiis, quae sunt iuris patronatus, sine patroni consensu?

439
Potest quidem.

Potest quidem, quia nullo iure cauetur, esse necessariam huius iuris patronatus derogationem: & casu, quo necessaria sit, quod non possit Episcopus illam præstare. Verum necessaria non est, quia patrono nullum ex tali pensionis impositione præiudicium videtur accedere, siquidem ei relinquatur libera beneficii promissio, fructus vero beneficii patrono non competunt, nisi in necessitate, quæ cum non imminet, considerabilis non est, & dato, quod immineret ipse pensionario esset præferendus, utpote qui prius in beneficio ius obtinuit, argum. leg. Potior. & leg. Qui balneum, ff. Qui potior in pignore habentur. At concessio, aliquod fieri patrono præiudicium pensionis impositione, unde probabitur, Episcopum carere faciendi tale præiudicium potestate? Sic Gigas quest. 2. 3. Gambar. de offic. legati, l. 6. numer. 64. Lessi. l. secund. cap. 34. numer. 207. Azorius p. 2. l. 8. §. 8. quest. 2.

440
Non potest

Non potest sine consensu patroni maxime laici. Quia negari non potest, grane fieri præiudicium patrono gravando eius beneficium pensionem, etiam si ad solum beneficiarii vitam gravatum sit. Nam tali gravamine posito, beneficium, quod antea appetibile admodum erat, vix est, qui id velit suscipere. At Episcopus hoc præiudicium patrono nequit inferre: quia hoc ius regulariter ex fundatione, & dotatione provenit, & Episcopus ultimis voluntatibus præiudicare non valet; tum quia hoc ius patronatus à Pontifice est approbatum, ac confirmatum: & iuri à Pontifice concessio Episcopus derogare nequit. Ita R. buf. prax. p. 3. signat. num. 28. & 48. Rochas de iure patron. vers. Honorificum, q. 3. Zechus de benef. & pension. cap. 11. num. 7. v. debet. Barbosa p. 3. de potest. Episcop. allegat. 63. numer. 21. Garcia consentit ex parte p. 1. cap. 5. num. 359. quatenus dicit, non posse imponi pensionem, quæ ad successorem transeat, in beneficio, quod est dicere, non posse imponi pensionem beneficio, sed beneficiario.

441
Cum his opinor.

Cum his opinor, sciens addidisse quandam Garciam limitationem nempe, nisi magna adesset ecclesie utilitas; tunc enim vo-

cato patrono, & renuente poterit Episcopus pensionem imponere. Crediderim autem raro, vel nunquam adesse posse Ecclesie eam necessitatem, ut non possit contentis Pontificis postulari, saltem ut pensio ad successores beneficii extendatur.

DV BIVM CIX

Validane est Pensio Ecclesiastica data laico?

Certum laico concedi posse pensionem temporalem ob ministerium temporale Ecclesie exhibitum, vel exhibendum: & præmissis, sæpe concedi non ab alio, quam à Pontifice, cuius est, fructus beneficii à beneficio distinguere, & profanos efficere. At de Ecclesiastica pensione est questio, an valida sit laico concessa, qui facta concessione clericus effici videtur?

Valida est, quia pensio non est beneficium sed ius quoddam temporale à beneficio ipso separatim: Ergo absque eo quod laicus Clericus efficiatur, ei potest concedi. Sic Gigas de pension. q. 28. Graf. decis. 3. nu. 8. de præbend. Gonzalez reg. 8. cancellar. glossa 5. paragrapho quinto numero 25. & plures relati à Garcia parte prim. capite quinto numero 7.

Non est valida, si pensionarius Clericus non sit. Quia ita habet stylus curiae. Et quia pensio loco beneficii assignatur, & ideo pensionarius tenetur Deiparæ Officium recitare. Ita Nanan. consil. 3. de finem. num. 6. Lessius l. 2. cap. 34. num. 203. Azorius p. 2. l. 8. capite septim. quest. 3. Garcia parte 1. cap. 5. numero 10. pluribus Rotæ decisionibus comprobans. Tuschus litt. B. concl. 56. numero 5. & 6. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 50. §. 6. n. 2.

Hoc vnicè tenendum postquam id Pius V. constit. 71. & Sixtus V. constit. 31. fuit hoc vnicè declaratum. Igitur abnegò, pensionem Ecclesiasticam esse ius temporale: ius enim spirituale proculdubio est. Quia in statu spirituali fundatur, qualis est Clericatus. Et quia ex Pij V. constitutione Officium spirituale habet annexum.

DV BIVM CX.

Sufficitne septem annorum ætas, ut quis Ecclesiastica Pensione donari valeat?

Dixi, Ecclesiastica pensio, nā profana nā certam requirit ætatem. De Ecclesiastica igitur quæritur, nā ad ea fructuum septennium sufficiat?

Sufficit, sanè, quia hæc ætas sufficit, ad Clericalem tonsuram recipiendam, quæ Sufficit est dispositio ad pensionem requisita Capite Nullus, & ibi Glossa, verb. Infans.

Infanti, de temp. ordin. in 6. Neque obstat Concil. Trident. sessio. secund. cap. sexto precipiens, nullam ante decimum quartum annum posse beneficium obtinere, quia non videtur, decretum id ad pensionem esse extendendum, siquidem pensio non est beneficium propriè, & in rigore, & correctio iuris vitanda est, quoad fieri possit. Cum autem ex iure communi septennium esset sufficiens, ut constat ex Cap. Nullus, & ex Cap. Si eo tempore, & Concilium solum de beneficio fecit memoriam, non est, cur ad pensionem debeat extendi. Stephan. Gratian. tomo tertio, discept. forens. cap. 397. numer. 17. Lessius l. secund. cap. 34. dub. 38. num. 203. Zechus de benef. & pension. cap. 11. numer. septim. Riccius pr. de. decif. 430. numer. secund.

448
Non sufficit.

Non sufficit, nec capax & Ecclesiasticæ pensionis quis ante decimum quartum ætatis annum, sicut nec beneficij, quia sic fert stylus curiæ eadem requirunt qualitates pro obtinente pensionem, ac pro obtinente beneficium. At stylus Curie legem constituit. Cap. Quam gravi, de crim. falsi. Et quia pensio loco beneficij saltem simplicis substituitur: At subrogatum qualitates habere debet eius, cuius loco subrogatur: unde incapax beneficij, & pensionis incapax esse censetur. Ita Sanch. l. 2. Decal. cap. 28. num. 36. Sà v. Beneficium, num. 30. Garcia p. 1. c. 5. num. 129. Barbosa p. 3. de poss. Episcop. allegat. 60. num. 78.

449
Hanc sententiam probabiliorē esse censet.

Probabilius hoc esse censeo. Nam ita Sacra Concilij congregationem declarasse Doctores citati testantur. Et quidem, esto Conciliū non expresserit pensionem sub nomine beneficij, illam in supra dicto textu comprehendit, cum sit dispositio Conciliaris in favorem Religionis, & in rerum Ecclesiasticarum dignam administrationem constituta: ac proinde extendenda, ut comprehendat pensionem quæ pars beneficij est.

DVBIVM CXI.

An illegitimus sit Clericalis Pensionis capax, absque dispensatione speciali, licet ad Clericatum sit dispensatus?

450
Capax est siue specialis dispensatione.

Capax pensionis est dispensatione ad Clericatum, licet specialiter ad pensionem non dispensetur, quia hæc irregularitas est comparatione Ordinis, & beneficij, non pensionis. Sic Cambarus lib. sexto de offic. legati, num. 284. Zerola prax. Episcop. parte 2. ver. Ordo, q. 4. Gonzalez glos. 5. §. 5. a numero quarto pluribus Rotæ decisionibus id probans. Maior. de illegim. l. 1. c. 20. num. 3.

451
Incapax est pensionis.

Illegitimus Clericus quocum dispensatum non est specialiter ad beneficium, incapax est pensionis. Quia iuxta stylum curiæ habitum in dataria, & cancellaria Pontificis Escoib. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

incapax beneficij, incapax est pensionis. Ita Lessius l. 2. cap. 34. num. 203. Nauar. conf. 11. n. 2. de temporibus ordinis. & conf. 5. de filiis Presbyterorum. & conf. 63. num. 5. de simon. Zechus de benef. & pension. c. 11. num. 7. Garcia p. 1. c. 5. num. 119. Sanch. l. 7. de matr. d. 44. num. 9. & l. 2. Decal. c. 28. n. 36.

Probabilius hoc esse credo. Licet enim prima sententia stando rationi probabilitate non careat, at in executione illegitimo pensio non dabitur iuxta Curie stylum, nisi fuerit ad beneficium dispensatus.

452
Probabilius hoc esse credo.

DVBIVM CXII.

An irregularis sit Pensionis accipiende capax?

453
Nominis suppono.

Sic, reservationem pensionis factam excommunicato, vel suspenso nullam esse, quia ob excommunicationem, vel suspensionem incapax beneficij est: Ergo & pensionis. Azor. p. 2. l. 8. c. 7. q. 2. generaliter de qualibet Censura loquutus. Quærimus verò, an idem dicendum sit de irregulari?

454
Capax non est.

Capax non est. Quia irregularis incapax est cuiusvis beneficij etiam simplicis, ergo & pensionis, quæ beneficij simplicis naturam est. Sapit. Sic Nauar. conf. 63. de simon. n. 5. Flamin. l. 4. de resignat. q. 3. n. 37. Lessius l. 2. cap. 34. n. 203. Vgolin. de irregul. c. 6. §. 1. n. 3. Zerola p. 2. prax. Episc. v. Irregular. §. 8. & v. Pensio, §. 6. Sayc. de censur. l. 6. c. 2. n. 22. Molina de inst. tr. 3. d. 78. n. 2.

455
Capax est.

Capax est, quia probabilis admodum sententia est, homicidam voluntarium (& à fortiori quemlibet irregularem) non esse pensionis incapacem, tamen si incapax beneficij sit, uti sacra Concilij Congregatione cap. 7. Trident. sess. 14. teste Suario de censur. d. 44. sess. 4. n. 39. Ita hic doctor Sapientissimus. Sà v. Homicidium, n. 20. Garcia p. 1. c. 5. n. 136. Palao 10. 2. d. 1. de benef. pun. 11. §. 3. n. 8.

456
Hanc eligo sententiam.

Existimo probabiliter sustineri posse irregularem esse accipiende pensionis capacem. Nam in iis, quæ ex iure positio pendet Cardinalium Sacre Congregationis declarationibus standum. Mihi quæ hæc sententia placet.

DVBIVM CXIII.

An illegitimus dispensatus ad Beneficium obtinendum, censetur, ad pensionem dispensatus?

457
Non censetur.

Non censetur dispensatus ad pensionem, quia dispensatio est stricti iuris: ergo non debet ultra proprietatem verborum extendi. At sub proprietate verbi Beneficij pensio non comprehenditur: Ergo dispensatus ab beneficiū non intelligitur ad pensionem dispensatus. Porro in dispensatione

H 2

est validum argumentum de maiori ad minus, pari, vel simili, ut probat textus in *Cap. ultim. de translat. Pralat.* ubi concessa facultas alicui, ut ad Ecclesiam maiorem transeat, non extenditur ad Ecclesiam minorem, vel aequalem. Ergo dispensatio ad beneficium, etiam maior sit, ad pensionem non extenditur. Sic Gigas q. 18. & 19. Mandosi. de etate minori, q. 2. 3. num. 2. Rebuff. tit. de dispensat. ad plura, n. 65.

458
Dispensatus
conferatur.

Dispensatus absolute ad beneficium, censetur dispensatus ad pensionem, quia per talem dispensationem tollitur inhabilitatis fundamentum: inhabilitas autem ad pensionem in inhabilitate ad beneficium fundatur, eo quod iuxta Curiae stylium inhabilis ad beneficium est inhabilis ad pensionem: Ergo sublata per dispensationem inhabilitas ad beneficium, tollitur ad pensionem inhabilitas. Ita Azorius parte secunda l. 8. capite 7. q. 6. & 8. Garcia p. 1. c. 5. n. 150.

459
Hoc verius
esse putatur,
ad
dignam
limitationem.

Hoc verius esse crediderim, modo dispensatio ad beneficium fuerit absoluta. Nam si esset punitiva, ad unum tantum beneficium determinata, cum dispensatio, illo accepto finitur, (uti probat Garcia numero 153.) non poterit pensionem obtinere. Imo, si tale beneficium renunciet, existimari non posse ex vi prioris dispensationis pensionem in illo habere. Quia pensio non est pars beneficii, sed ins quoddam a beneficio separatum. Unde sub dispensatione concessa obtinendi illud beneficium cuius, non potest comprehendere potestas obtinendi in illo pensionem. Mecum Garcia citat. n. 156.

DVBIVM CXIV.

An dispensatus ab Episcopo ad beneficium absolute, possit quancumque pensionem obtinere?

460
Non poterit.

Non poterit quancumque pensionem obtinere, sed eam solummodo, quam potest Episcopus imponere. Quia pro sola illa videtur dispensatio extendi. Sic Quintana de iuris Ecclesiasticis l. 1. c. 6. num. 6. Zechus de pension. c. 11. num. 9. Gigas de pension. q. 7. Azorius parte secunda l. 8. cap. septim. quest. 6. & 8.

461
Poterit
quidem.

Sic dispensatus, quancumque pensionem poterit obtinere, quia per dispensationem absolute datam ad beneficium, sublata est fundamentum inhabilitatis ad pensionem. Hae enim ad pensionem inhabilitas ex inhabilitate ad beneficium nascitur. Igitur cessante hac inhabilitate quomodocumque cesset, cessat ad pensionem inhabilitas. Ita Garcia p. 1. c. 5. n. 159. & alij.

462
Hoc verius.

Probabilius hoc esse reor. Neque enim obstat, Episcopum non posse ex qualibet causa pensionem imponere quominus dispensans ad beneficium non censetur dispensare ad pensionem, quam ipse nequit imponere, quia haec est dispensatio indirecta, & conlequens priorem dispensationem.

DVBIVM CXV.

Si temporis successu minuantur centum pro Rectore, & mille pro Episcopo, quae libera debent manere, pensione soluta: tenetur beneficiarius integram solvere pensionem, si tempore reservationis, & gratia integra centum pro Rectore, & mille pro Episcopo remanebant?

Tenetur integram solvere pensionem, quia gratia Pontificis non debet a futuro eventu pendere, qui singulis annis variationem recipere potest: sed ex tempore data est regulanda: Ergo diminutio successu temporis contingens non potest obstat facere reservationi pensionis. Sic Garcia p. 1. cap. 5. num. 398. Quam doctrinam adeo extendit, ut alserat, non posse beneficiarium petere pensionis reductionem, si ex funeralibus, ingressu Ecclesiae, aliisque emolumentis contingentibus congruam habet, tamen haec congrua centum in Rectore, & mille in Episcopo non attingat.

Non tenetur pensionem solvere integram, quia centum illa pro Rectore, & Non tenetur mille pro Episcopo assignata ad sustentationem Parochi & Episcopi aequae ad hunc effectum necessariae sunt successu temporis, ac tempore gratiae. Ergo, Ita Rota in una Zamoren. execut. decimar. 2. Maii, an. 1591. coram D. Seraphino, Castro Palao 10. 2. d. de benef. p. 1. l. 1. §. 4. n. 5.

Ego crediderim probabilius, illa centum, vel mille ducata, quae deducta pensione remanere debent, non esse aliter computanda successu temporis, quam in principio computabantur: & cum in principio computarentur ex fructibus certis beneficii, successu temporis sic debent computari. Profecto gratia Pontificis quoad praesentem valorem non pendet a futuro eventu, sed a conditione, cum de praesenti constare possit, remaneantne centum pro Rectore, & mille pro Episcopo. At quoad eius durationem & conseruationem illa gratia pendet ex eventu futuro. Quia annectitur praefatae conditioni, ut remaneant centum pro Rectore, ac mille pro Episcopo: Qua conditione deficiente pensio saltem pro illa parte non subsistit.

DVBIVM CXVI.

Si Beneficiarius qui pensioni consensit, intendit ab onere soluendi Pensionem se excusare, quia non sibi remanent centum libera: ipse competit, onus id probandi?

Non competit Beneficiario onus id probandi, sed pensionatio, quia beneficiarius habet suam intentionem fuisse bene-

467
Non pensionario, sed beneficiario competet.
fciario, sed datam, ne beneficium sibi collatum grauetur penſio dummodo beneficium illam valeat ſuſtinere. Ergo quouſque hic probet, beneficium illam ſuſtinere poſſe, ei non debetur; conditionalis enim diſpoſitio non habet effectum, niſi purificata conditione. Neque obſtat, Beneficiarium in penſione conſenſiſſe. Quia ſemper conſentitur conſentire ſub conditione, quod beneficium illam capere poſſit. Sic Rota in quadam ſalmantina, caſu 2. & 3. apud Farinac. tom. 1. nouiſ. deciſ. 547.

Competit beneficiario onus probandi, beneficium capere non poſſe penſionem, & non pensionario: alias non poterit ab illius ſolutione excuſari. Quia Pontifex penſionem beneficio imponens, & beneficiarius ei conſentens præſumuntur, actum facere iuri conformem: Ergo præſumuntur eam penſionem imponere, quam beneficium attenta iuris diſpoſitione capere valet. Ergo pro valore penſionis ſtat præſumptio. Ergo qui illam impugnare velit, debet probare præſumptionem falli. Ita Caſtro Palao tomo ſecundo d. 1. de benef. puncto 11. paragraſo quarti. numero ſexto.

468
Placet mihi doctrina.
Hæc mihi placet doctrina. Cui non obſtat reor, conceſſam fuiſſe penſionem ſub conditione, quod beneficium illam valeret ſuſtinere, vt dicamus, pensionarium obligatum eſſe probare contrariū. Quia eo ipſo, quo beneficiarius cōſentit, & ex eius volūtatē litteræ fuere expeditæ, probatū habet pensionarius beneficium penſione ſuſtinere poſſe: ne dicamus actum à Pontifice vanū, & inutile fieri. Non enim illa conditio, *Dummodo centū remaneant pro Reſtore* ſuſpendit penſionis collationem quouſque à pensionario probetur. Alias nullus pensionarius, exigere poſſet penſionem, quouſque probaret, eam à beneficio poſſe ſuſtineri: quod eſt contra communem ſtylum, & praxim, quæ quidam à puncto collationis ſupponit, beneficium illam poſſe ſuſtinere, præcipue conſenſu beneficiarii accedente.

DVBIVM CXVII.

Cum de Beneficiarij conſenſu penſio imponenda ſit: Beneficio vacante conſtituendæne eſt, Beneficij deſenſor, qui loco beneficiarij futuri Penſioni conſentiat?

469
Nulla inſpono.
Certum mihi, Beneficiarij requiri conſenſum pro forma: eſſeque invalidam penſionem, quoties de beneficiarij conſenſu non conſtat. Quia non præſumitur Pontifex velle penſionem imponere aliter, quam ipſe imponendam præſcripſit. Eſt autem à pontifice præſcriptum, vt nulla penſio imponatur niſi de conſenſu illius Beneficiarij, qui penſionem ſoluere debet: qui ſi fuerit in Curia perſonaliter, præſtet conſenſum, & ſoluit iuramentum; ſin minus per procuratorem, ad id ſpecialiter conſtitutum. Reg.

41. aliàs 43. Cancellar. Ergo abſque huiſmodi conſenſu vel illius expreſſa derogatione, nulla eſt penſionis impoſitio. Ergo Beneficiarij conſenſus pro forma habetur. Azorius parte ſecund. leg. octauo cap. 8. quaſtio ſexta. Hinc fit, Episcopum, & legatum in iis caſibus, in quibus penſiones imponere valent, nequaquam eas poſſe imponere abſque conſenſu illius, qui ſoluere eas debet. Quia nequeunt præſcripto iuri derogare. Garcia parte prim. capite quinto numer. 320. Iam requiro, an ſi vacanti beneficio penſio imponatur, conſtituendus ſit deſenſor aliquis beneficij, qui in penſionem loco beneficiarij conſentiat?

Non eſt conſtituendus in penſione Eccleſiaſtica, Quia assignare Beneficij deſenſorem eſt requiſitum pro rerum Eccleſiaſticarum alienatione: At referuatio penſionis Eccleſiaſticae non eſt alienatio. Ergo non eſt conſtituendus deſenſor beneficij. Sic Garcia p. 1. capite quinto numero 320. Addens pro deſenſione penſionis profanae eſſe assignandum. Quia referuatio penſionis huiſce alienatio eſt.

Conſtituendus eſt deſenſor beneficij, qui loco Beneficiarij penſioni Eccleſiaſticae conſentiat. Quia eſto non ſit penſio proprie alienatio, cuique naturam imitatur. Et quia aliquis eſt obligandus ad penſionis ſolutionem, qui non poteſt eſſe alius, niſi qui fuerit beneficij deſenſor, ac fructuum cultos: Ergo ex illius conſenſu penſio eſt imponenda iuxta præſcriptam Regulam Cancellar. Ita Ferdinand. de Caſtro tom. ſecund. d. 1. de benef. puncto 11. paragraſo quinto numero ſecund.

Hanc ſententiã amiſiſſimi Doctores probabiliorē eſſe crediderim. Quia Reg. illa abſolutè habet, vt oblique conſenſu illius, qui ſoluere debet penſionem nullatenus litteræ penſionis expediantur. Ergo ſupponit ſemper debere ad eſſe aliquem obligatum ad penſionis ſolutionem, & ex illius conſenſu litteras expediri. Neque Regula diſtinguit, an penſio imponatur in beneficio vacante, an non vacante ea grauetur.

DVBIVM CXVIII.

Si beneficio reſignato Penſionem imponas, credens liberum eſſe, validane eſt Penſionis impoſitio?

Si bona fide quis credat, beneficium alia penſione grauatam non eſſe, cum tamen grauatam alia ſit, ſecunda penſionis impoſitio valida erit, quia capax eſt, (vt ſuppono) beneficium vtriuſque oneris, & bona illa fides firmat actionem. Sic nouiſſimi Doctores, quos præſo nomine memorat Palao t. 2. d. 1. de benef. punct. 11. §. 3. n. 6.

Secunda penſionis impoſitio non erit valida quia ſi ſciet Pontifex, beneficium illud grauatam eſſe penſione, ſortē penſioni denno impoſita, non conſentiret. Ita Palao ibid.

H 4 Gamba

Gambardus de officio legati l. 6. n. 126. Azorius p. 2. l. 3. c. 9. q. 3.

475 *Hic proba- bilis esse reor.* Probabilis hoc esse existimo. Nam iuxta Curiae styli Pontifex vel pensionem secundam non admitteret, maxime in tanta quantitate: vel saltem difficillime consentiret. Ergo praesumendum est, ex errore praebere consensum, ac proinde eam impositionem esse nullam.

DVBIVM CXIX.

Cum de Pensione est facienda mentio, debetne eius valorem exprimere?

476 *Debes qui- d. m.* Debes quidem, quia in Reg. Cancellar. de exprimendo valore beneficiorum, dicitur, exprimendum esse valorem aliorum quorumcumque beneficiorum: sed sub dictione generali cuiuscumque beneficij pensio intelligitur, ut multis allegatis, docet Sanchez l. 2. Decret. num. 2. 3. & 9. Certè eadem ratio videtur esse de pensione, ac de beneficio: cum loco beneficij succedat. Sic Garcia p. 1. cap. 5. num. 101.

477 *No debet.* Non debes necessario valorem pensionis exprimere, excepto casu quo in beneficio pensione gravato novam pensionem velles constituere, quia praefata Reg. Cancell. expresse loquitur de impetratione beneficiorum: ergo non est extendenda ad pensionis impetrationem. Verùm si illa Regula extenderetur ad pensionem, in cuiuscumque impetratione esset mentio facienda de pensione, & eius valore: sicut facienda est in impetratione cuiuscumque beneficij: sed, ut ipse Garcia tenet, in impetratione pensionis onerosae non est necessario facienda mentio de obrentis: ergo signum est supra dictam Regulam ad pensiones non extendi. Ita Gigas de pensio. quest. 67. concl. 6. Rota in una Abulen. beneficij de Mobilian, 30. Octobris 1595. quam decisionem refert Garcia p. 1. c. 3. n. 299.

478 *Verior hac est mihi opinio.* Verior hac mihi opinio. Est enim aliquando sub dictione quorumcumque beneficiorum pensiones veniunt: minimè obstat, quia hoc est in materia fauorabili, non in odiosa; & casu quo aliunde non limitetur, ut in praesenti, limitatur ex dictione aliorum quae similia replicat, non dissimilia, & impropria, quales sunt pensiones comparatione beneficiorum ex leg. si fugiui in unum. Glof. fin. communiter approbata. C. de servis fugitiuis. Dixi, Excepto casu, quo in beneficio pensione gravato velles novam pensionem constituere. Quia tunc valor pensionis est exprimendus, ne contingat beneficium ultra vires gravari.

CAPVT XVI.

Circa Beneficij, & Pensionarij in Pensionis materia obligationem.

DVBIVM CXX.

Succedens in beneficio gravato Pensione teneturne solvere Pensionem decursam antecessoris tempore non solutam?

479 *Certa solutio.* CERTUM est, Beneficium sub gravi culpa tenet pensionem sub beneficio impostam solvere, quia pensio est portio extracta à beneficio pensionario applicata: & in literis pensionis sub gravissima excommunicationis ipso facto incurrendae poena, & privationis beneficij: solutio eius imperatur, quod verum est non solum de Beneficiario primo consentiente pensioni, sed de quocumque illius successore. Unde beneficio vacante Ecclesia fructus percipiens, tenetur pensionem solvere. Dubito tamen, an succedens in beneficio pensionem gravato, teneatur solvere pensionem decursam tempore antecessoris non solutam.

480 *Non tenetur.* Non tenetur, quia successor in beneficio nullos fructus illius temporis percipit, neque habet beneficium ab antecessore, sed à Pontifice. Cur ergo obligandus est ad pensionis solutionem. Certè pensio fructibus illo tempore perceptis erat annexa, & quae de causa beneficij illos percipiens, conveniri poterat: ergo non successor in beneficio. Sic Seccialop. de pensio. qu. 1. Gambardus de officio legati l. 6. q. 11. n. 441.

481 *Tenetur quidem.* Tenetur quidem, quia aequum non est, pensionarium privati iure sibi debito: & successor in beneficio suscipit onus beneficio quidem annexum, & consequenter suscipit pensionis solvenda obligationem. Neque valet dicere, pensionem esse onus beneficij non ut cumque, sed sibi illis fructibus, qui tempore decursae pensionis fuerint percepti, quia pensio non annexatur determinatè his, vel illis fructibus: sed quibuscumque fructibus beneficij; dum soluta non est. Ita Gigas de pensio. q. 39. Azor. p. 2. l. 3. c. 8. q. 14. Garcia p. 1. c. 5. n. 191.

482 *Autem solutio.* Ceterum mea ex horum mente resolutio est, si Beneficiarius, vel eius haeres conveniri possunt pro pensionis decursae solutione, esse resolutam. conveniendos priusquam successor conveniatur, quia illi sunt directè obligati, maxime si fructus aliquos beneficij retinent: tunc enim hypothecaria actione conveniri queant. Neque aequum est, ante horum excorsionem ad successorem decurrere, qui nullos fructus beneficij percepit, & solum videtur obligatus.

Secl. II. De Beneficio Dubia. 93

obligatus ad solutionem in subsidium: ut patet in Rotæ decisionibus comprobatur. *Cap. 1. par. 1. cap. 5. num. 199.* Attamen facta extinctione beneficii, vel heredis, assertio possit pensionarium pro solutione pensionis ad successorem beneficii recurrere. Constat id in beneficiario consumente vno anno fructus integros beneficii, & pensionem non soluente, quia ex fructibus aliorum annorum soluere debet, qui quidem fructus loco fructuum illius anni subrogantur. Haud aliter in presenti, fructus beneficii collecti tempore antecessoris obligati sunt pensionis solutioni. At quia non extant, subrogantur eorum loco fructus reliquorum annorum ex eodem beneficio percepti.

DVBIVM CXXI.

Si Beneficiarius nullos fructus, vel diminutos collegit casu aliquo fortuito belli, inundationis, vel sterilitatis: potestne Pensionem imminuere, vel non soluere?

⁴⁸³ *Non potest.* **M**inimè potest, quia pensio non est annexa determinate fructibus beneficii cuiuslibet anni. alias neque successor beneficii obligabitur soluere pensiones decursas antecessoris tempore: neque beneficiarius, qui iuxta aliquarum Ecclesiarum consuetudinem nullos fructus primo anno percipit, teneretur pensionem soluere: quod est contra communem stylium: ergo quod vno vel altero anno fructus non colligantur, haud se ille excusare potest à solutione, si annis reliquis sufficientes fructus colligit. Certe si multiplicatis fructibus pensio non augetur, ergo neque ipsis imminuitur debet imminui. Sic Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 3. *Gigas de pension. q. 62. n. 10.*

⁴⁸⁴ *Potest quia.* Potest quidem, quia sub illa conditione constituta censetur pensio. Et quia annua pensio est onus reale fructibus annuis annexum, & pereunte principali, perire debet accessorium, in quo fundatur. Secus vero est cum fructus colligantur: tunc enim ecclesia manet obligata ad pensionis solutionem cui obligationi si beneficiarius fructus consumens non satisfecit, successor in beneficio tenetur satisfacere. Ita Palao 2. 2. d. 1. de benef. p. 1. §. 6. n. 5.

⁴⁸⁵ *Auctoris resolutio.* ego autem iuxta Doctoris huius mentem affirmo, si fructus non sint adeo imminuti, quin in beneficio parochiali, v. g. Rectori remaneant centum, soluta pensione: & in aliis beneficiis quantitas, quæ iuxta litteras Pontificias remanere debet: beneficiarium, excusari non posse à pensionis solutione, quia illa diminutio fructuum pensionis impositioni non obstat. At si fructus ita imminuantur, ut nulli, vel in quantitate minori, quam ex iure debetur, soluta pensione, remaneant: crediderim, illum posse pensionem diminui pro quantitate ei debita, vel in solutam relinquere. Monacho tamen Ordinarii auctoritate hanc dimi-

nutionem pensionis, vel illius negationem fieri debere, & non propria auctoritate, quia non est ita certum, collectione fructuum aliorum annorum non computari huius anni imminutionem: & consequenter non est certum, beneficiarium excusatum esse ab integra pensionis solutione: ergo in casu dubio non debet propria auctoritate duci, & pensionarium iure certo acquisito priuari.

DVBIVM CXXII.

Ab Antonio Beneficiario anticipatè solutionibus pensionem trium sequentium annorum receperit, & pensionem in Petrum transfers ex potestate Pontificia, quam habes transferendi: Petrusne potest, ab Antonio beneficiario pensionis solutionem exigere?

⁴⁸⁶ *Non potest.* **N**on potest, quia nullum ius transtulisti in Petrum, nisi quod possidebas: subrogatur enim tui loco: At tu ob anticipatas solutiones potestate carebas exigendi pensionem à beneficiario illis annis sequentibus: ergo Petrus hac carere debet potestate, subrogatus enim naturam, & conditionem sortitur eius, in cuius locum subrogatur. *leg. Filia sua, §. Titia, ff. de condit. & demonstrat. §. Fuerat, instit. de action. Gonzalez exornante glof. §. §. 9. n. 99. Sic Gigas de pension. q. 38. num. 5.*

⁴⁸⁷ *Potest.* Potest equidem, quia tu non transfers in Petrum pensionem, quam habes, sed tua pensione extincta, nouam Petrus obtinet similem proorsus ei, quam tu obtinebas. Non enim in pensionibus datur vacatio, sed extinctio: ergo solutio tibi facta non potest beneficiarium ab onere soluendi Petro suam pensionem releuare. Sibi enim imputare debet, quod anticipare soluit. Ita Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 5.

⁴⁸⁸ *Non tenet.* Hoc teneo, & confirmo exemplo Prælati locantis fructus alicuius prædij & recipientis pensionem anticipatam aliquorum annorum: qui si interim relabitur, non relabitur locatarius à soluenda pensione successor, tametsi iam antecessori soluisset.

DVBIVM CXXIII.

An pensionarius agere possit hypothecaria actione siue aduersus Beneficiarium siue aduersus heredem: id est, aduersus quemcumque Beneficii grauari possessorum?

⁴⁸⁹ *Non potest.* **N**on potest, quia non videntur fructus beneficii tacita hypotheca pensionario obligari. Et quia pensio saepe constituitur non in alimentum pensionarij, sed in remunerationem ob seruitia Ecclesie facta, vel ob resignationem beneficii possessi, aut iuris ad illud.

illud. Et quia pensio est portio separata à beneficii fructibus; ergo fructus beneficii non possunt solutioni pensionis hypothecari. Sic Paulus Castrensis. *conf. 338. vol. 1. Felin. cap. Ad audientiam. 2. de re script.*

⁴⁹⁰ *Potest qui-*
dem. Potest quidem, quia pensio imponitur super beneficii fructus, ita ut ex eis solvenda sit. At quoties certa rei onus imponitur, illa res censetur tacita hypotheca obligata pro illo onere, *leg. Codicillus. §. instituto, ff. de legat. 2.* & notavit Bartol. *ad leg. Lucius. ff. de aliment. & cibariis. legat. & leg. Fundum. ff. de legat. 2.* Ita Gigas de pensio. *q. 31. à n. 17. Azor. p. 2. l. 8. c. 13. q. 1. Ludon. Roman. conf. 338.*

⁴⁹¹ *Hoc verius*
esse credo. Veriorem hanc sententiam esse putamus. Non enim obstat, pensionem non esse alimentum, quo minus fructus beneficii eius solutioni non hypothecentur; sufficit namque, quod super illis fuerit constituta. Neque valet dicere, quod sit portio à beneficii fructibus detracta: quia esto ab illis separata sit, est tamen ex illi solvenda. Dicitur autem separata; quia alteri à beneficiario separatur, & applicatur.

DVBIVM CXXIV.

An penes, quae beneficiario non solvendi pensionem praefixo tempore imponitur, incurrat eo ipso quo pensionem non solvit?

⁴⁹² *Status qua-*
stionis. **D**uplici poena beneficiarius cogitur ad pensionem tempore praefixo solvendam: nempe excommunicatione, & privatione beneficii, & cum potestate concessa pensionario regrediendi, vel accedendi ad ipsum. Quaesitum vero, an haec poena à beneficiario incurrantur eo ipso, quo pensionem tempore praefixo non solvit.

⁴⁹³ *Incurrit eo*
ipso. Incurrit eo ipso quo non solvit praefixo tempore, quia Pontifex ait: *Volentes, & eadem auctoritate statuentes, quod ille vel quicumque alius successor, qui in diebus festiuitatibus (Natalis Domini, & S. Ioannis Baptiste) vel saltem intra triginta horas illarum singulas immediate sequentes pensionem praedictam per eum tunc debitam non persolverit cum effectu, lapsis diebus eisdem, sententiam excommunicationis incurrat.* Ergo transacto termino absque ulla alia declaratione, contrahit ille excommunicationem. Sic Azor. *p. 2. l. 8. cap. 9. q. 5.*

⁴⁹⁴ *Non eo ipso*
incurrit. Non incurrit eo ipso, quo non solvit praefixo illo tempore, sed cum pensionarius declaraverit, se ita velle, quia cum in eius favorem lata sit illa excommunicatio, & privatio beneficii eius voluntati attemperatur. Ita Nauar. *sum. cap. 21. num. 103. Cassiodor. decis. 234. de locato & dec. 2. de pensione. Philart. de offic. sacerdot. p. 1. l. 3. c. 7. Garcia p. 1. c. 5. p. 581. Suarius t. 5. de censur. d. 20. sect. 2. n. 10. Tolet. l. 1. c. 9. & alij.*

⁴⁹⁵ *A illius*
sententia. Existimo, dum pensionarius talem voluntatem non exprimit, censeri esse permissam dilationis & recepto stylo, ac consuetudine. Haec autem declaratio voluntatis pensionarii

intendit, ut beneficiarius non solvens excommunicatione ligetur, debet esse iudica, & ei solemni notificatione facta, atque ad a iudice procedente, quia ita fert stylos, Suario, Garcia, Cassiodoro, & Nauarro attestantibus. Neque sufficit fieri per procuratorem absque speciali mandato. Heres tamen pensionarii pro solutione pensionis hanc declarationem facere non potest, quia potestas declarandi non transit ad heredes, sed vita pensionarii finitur. Gonzales *glos. 56. num. 53. citato Cassiodoro dec. 2. de pensi. n. 6.*

DVBIVM CXXV.

Declaratio pensionarii circa excommunicationem à beneficiario incurrendam, potest fieri, quin executione reali, vel personali prius compellatur Beneficiarius solvere?

⁴⁹⁶ **N**on potest fieri pensionarii declaratio ante realem, vel personalem executionem, quia Tridentinum *ses. 25. cap. 3. executio-* canet excommunicationem imponi nisi in subsidium praedictae executionis, & quando aliter effectus nequit obtineri. Itaque inibi praescribitur forma, qua non servata nulla est censura impositio. Sic Franc. Leo thes. *fori Eccles. p. 3. cap. 38. num. 22. Sayr. de censur. l. 1. cap. 9. nu. 33. Lazarus de memorialib. sess. 4. quæst. 8. num. 7. Rota apud Garciam p. 1. c. 5. num. 587.*

⁴⁹⁷ *Fieri potest.* Fieri potest, quia est excommunicatio illa lata quasi per legem, & ex consensu beneficiarii; cum solutioni pensionis sub illius censura poena consentit: neque tunc praecurrit executionem realem esse prius faciendam. Ergo absque illa excommunicari, & declarari potest. Ita Garcia *p. 1. cap. 5. num. 587. al-* tere, sic Sacram Congregationem declarasse.

⁴⁹⁸ *Verum* Verum hoc vnicuique esse reor ex stylo ac praxi satis recepta. Ut autem dilucidius appareat clausulam Sacrae Congregationis accipere: quando litteris Apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non tenetur executor in ferenda sententia excommunicationis, servare decretum Tridentini *ses. 25. c. 3. nec huiusmodi facultas censuræ data in subdisting.*

DVBIVM CXXVI.

Excusaturne Beneficiarius non solvens Pensionem ab excommunicatione incurrendam, aliisque poenis, si cedat bonis, assignata sibi congrua sustentatione iuxta textum in Ca. Odoardus?

⁴⁹⁹ **N**on excusatur, quia licet in eo Odoardus, *de solutionib. id praescribi videtur, Non ex-* cusetur.

500

Exco-
muni-
quidem.

501
Auctor-
refutatio

in literis pensionis beneficiarius cessit huius capitis beneficio. Et quia pensio ante omnia deducenda est ex beneficii fructibus. Sic Conarr. l. secund. var. capit. prim. numero tertio Gaciar. de iuram confirmat. p. prim. c. 17. n. 31. Garcia p. 1. c. 5. n. 236.

Excusant profecto, si absque gravi iactura sui status, & dignitatis Clericalis, pensionem solvere non possent, presumi enim nequit huic naturali, & strictae obligationi cessisse: esset namque iniqua cessio. Ita Suar. qum. 5. de censur. d. 20. sect. 2. n. 13.

Placet Suarj sententia. Addiderim verò, si cum aliqua levi diminutione status potest ille solutionem gerere, debere procul dubio. Et in hoc sensu intelligendum est, illum Beneficio capit. Odoardus renunciasse, quapropter esto Ordinarius nequeat, facta tali renunciatione admittere bonorum cessionem, & congruam sustentationem beneficiario assignare: ac potest ad auditorem Camerae accedere, ut illam admittat, qui quidem eam admittere debet, non obstante renunciatione, & ei signare sustentationem magis strictam, quam regulariter aliis non renunciantibus capit. Odoardus assignatur. Suarus mecum. Adicit autem, si impetret à Pontifice diploma, ut beneficio dicti capit. Odoardus ut possit, provt de iure conceditur, debere in re scripto apponi clausulam derogatoriam cuiuscomque obligationis cameralis, alias nullius effectus esse.

D V B I V M C X X V I I.

An possit pensionarius de fructibus perceptu libere testari?

502
Certa sup-
mo.

Certum est, primam & præcipuam pensionarij obligationem esse Officium parvum B. Virginis recitare. Deinde contribuere ad subsidium & exculatum, ad decimam Papalem & collectionem, ad seminarj contributionem, ad reparationem Ecclesiae, aliaque onera beneficiis imposita, quia cum pensio ex fructibus beneficij debeatur, & omnia hæc onera beneficiorum annectantur fructibus, consequens est, ut pensioni etiam annexa sint. Ab hac verò obligatione excipitur pensio ex gratia Pontificis ab iis oneribus libera; solet enim Pontifex sic pensionem alieni concedere, quæstio autem est, an ultra præfatas obligationes, de iure communi habeat pensionarius, de fructibus pensionis non possit testari.

Testari non potest de pensionis fructibus, sicut Beneficiarius nequit de fructibus beneficij, quia cum pensio sit quædam portio ex fructibus Beneficij detracta, eisdem regulis metiri debet. Sic Nanarru. de redditib. questio. prima responsio 32. numero secundo & tertio de spoliis octavo numero octavo. Sarmiento de redditib. p. tertia capit. quinto numero septimo Redoan. de spoliis Ecclesiast. §. ex his, & de reb. Ecclesie Rub. 3. §. 2. Molina l. 1. tract. 2. d. 145. Garcia p. 1. c. 5. n. 161.

Potest de pensionis fructibus libere testari, quia solum beneficiarius videtur hæc obligatio imposita, & non pro omnibus eorum bonis: sed pro illis tantum, quæ ratione ac iure ecclesie acquirunt. Solum enim hæc sunt, quæ in Ecclesie usum converti debent, vel successori in Beneficio reservari. capit. cum vos, de offic. Ordinar. capit. Presenti, eodem tit. in sexto. At pensionarius neque est Beneficiarius, neque fructus percipit iure Ecclesie: sed iure renunciationis, gratitudinis, aut similis, sibi in alimentum, & subsidium vitæ concessos: ergo potest de illis liberi disponere. Ita Gigas questio 52. Conar. capit. cum. in officiis, de testam. numer. sexto Menoch. de arbitrar. casu 172. numero octavo. Quintanaduenas l. secundo Ecclesiast. numero septimo Burlat. cons. 178. numero 27. & seq. Zerola praxi Episcop. p. secunda v. Pensionarius, §. 25.

Profecto dubius hæsi, quam sententiam eligerem legens Azorij mei p. secund. l. octavo Pherius capit. tertio questio. octava & 16. distinctio- questio. nem. Ait enim, spectato iure communi, pensionarius libere disponere posse de pensionis fructibus, neque sub spolio clericorum contineri, quia esto sint fructus ex Beneficio: sunt tamen à Beneficio separati, & pensionario applicati, non iure Ecclesie sed alio titulo. At spectatis constitutionibus Pontificis Pauli I I I. Iulij I I I. & Pij V. nequaquam pensionarium posse de illis pro libito disponere: sed dum vivit, debere residuum sustentationis in usus pios expendere: & in morte non posse de ipsis testari, sed Camerae Apostolicæ esse applicatos. Cæterum re attentè perspecta, secundæ sententiæ omnino adhaereo, quia constitutiones Pauli & Iulij præfatæ non loquuntur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per Beneficiarium titulo negotiationis, vel aliunde contra Sacros Canones. Constitutio verò Pij nil aliud gerit, quam exceptionem ponere aliquorum bonorum, ne sub spolio Camerae Apostolicæ debito comprehendantur. et licet subdat Pontifex redditus, ac proventus beneficij & pensionis excludentes valorem 30. ducatorum sabdi: non inde inferitur, redditus, ac proventus beneficij & pensionis excedentes valorem 30. ducatorum comprehendendi, sed solum inferitur id relinqui iuris communis dispositioni. At cum ex iure communi solum constet, redditus, & proventus Beneficij sub Clericorum spolio comprehendendi: sit planè, redditus ac proventus pensionis liberos esse ab huiusmodi onere: ac proinde posse pensionarium de fructibus pensionis, dum vivit, & in obitu disponere, neque sub spolio Camerae Apostolicæ contineri, tam iure antiquo, quam novo spectato.

CAPVT

CAPVT XVII.

Circa translationem ac extinctionem Pensionis.

DV B I V M CXXVIII.

An Pensio translata eadem sit in translatione ac erat in transferente?

PENSIO (quæ quidem ex usu ac stylo Romanæ Curie transferri solet) eadem est per translationem in eo, ad quem transfertur, ac erat in illo, qui transiit, quia transferens pensionem, cedit iuri, quod habet, ut in translatione sit: ergo non est aliud ius in translatione ab eo, quod erat in transferente. Alias non esset translatio, sed novæ pensionis constitutio. Sic Svar. tom. 3. l. 4. cap. 3. num. 6. Rota in vna Carpen. pens. 29. Maij 1602. & in alia Segobien. 20. Maij, 1598. relatis à Garcia p. 1. c. 5. num. 256.

Non est eadem, sed per translationem novæ pensio constituitur, & extinguitur antiqua, quia in pensionibus non datur vacatio, non enim sunt iura realia, & perpetua, sed temporalia, & personalia; unde mutatis personis, ipsa iura mutantur. Alias si idem ius in translatione esset, ac erat in transferente, hoc obeunte, ius translationis deperiret, quia transferens solum habebat ius pensionis pro sua vita, & consequenter non posset ultra vitam propriam ius translationis concedere. Ergo per translationem non transfertur ius idem, sed aliud in conditionibus simile. Et ob hanc similitudinem dicitur, fieri eiusdem pensionis translationem, licet pensio translata sit distincta. Ita Gigas de pens. quest. 74. nu. 1. c. q. 38. num. 8. Azorius p. 2. l. 8. cap. 10. qu. 5. Gratian. discept. forens. cap. 113. num. 77. Garcia p. 1. capit. 5. num. 255. Flamin. l. 6. de resignat. q. 4. num. 7.

Veriorem hanc doctrinam esse crediderim, concedens quidem, pensionarium cedere iuri, quod habet, ut in translatione resideat aliud ius simile, non vero idem quod ille habebat.

DV B I V M CXXIX.

An Filius illegitimus capax sit, ut in eam patris Pensio transferatur?

Capax non est, quia successio in beneficiis à iure reprobatur, præcipue à Clemente VII. anno 530. in constitut. quæ in ordine est 36. ibi enim prohibetur sine illegi-

gitimus beneficium quodcumque patris habere: ergo prohibetur succedere in pensionibus, quæ loco beneficij incedunt, & sub hac prohibitionem favorabili debent comprehendendi. Sic Mandol. tract. de resignat. grat. Garcia p. 7. c. 3. n. 36.

Capax est, potestque pater pensionarius habens facultatem pensionem transferendi, eam in filium suum illegitimum transferre, quia hæc facultas cum sit Principis privilegium, est late interpretanda. Et quia à iure solum est reprobata successio filij in beneficio parentis quæ prohibitio extendi non debet ad pensionem, cum sit odiosa ac penalibus, & quæ habiles alias à beneficiis excludit. Ita Gigas de pens. quest. 86. num. 5. Barbosa p. 3. de potest. Episc. allegat. 65. num. 57. Flamin. de resign. l. 6. q. 4. n. 21. Gonzalez ad Reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 5. n. 22.

Cum his probabilibus admodum opinor. Imò esto decidendi ratio eadem esset in pensionem ac in beneficio, non inferitur, eandem prohibitionem esse dispositionem, quia in penalibus, & odiosis non extenditur lex ex rationis similitudine. Pontifex verò huic translationi in illa constitutione non contradicit. Loquitur enim de alienatione bonorum ecclesiæ, non de translatione beneficij, vel pensionis: & de transmissione bonorum Ecclesiæ donatione, legato, testamento, &c. At pensio non iis modis transfertur, sed Pontificis collatione. Garcia num. 34. Hoc autem intelligo, ut non procedat in pensionem quam pater habet super beneficium à se aliquando possessum, quia pensiones in beneficiis paternis habere, omnino filius illegitimus prohibetur. Tridentin. sess. 25. cap. 15.

DV B I V M CXXX.

Data est Antonio facultas vno anno retinendi pensionem post matrimonium contractum, sed ante quam annus elaberetur suscepit Officium militis Lauretani, cui conceditur facultas Pensionem retinendi: poteritne Pensionem retinere, sicut si matrimonium non contraxisset?

Recolo, varios esse modos pensionem extinguendi. Nam morte pensionarij extinguitur. Et ad Episcopatum promotione. Et professione Religionis. Et assumpta militis. Et ob cessionem pensionarij nulla auctoritate superioris factam. Et ob non latum habitum Clericalem, ac tonsuram. Et si solatione anticipata, redimatur. Et si beneficium pensionarius obtineat, in quo pensio sita est. Denique si matrimonium pensionarius contraxerit. Quæstio vero, si quis ex Pontificia facultate retineat Ecclesiasticam pensionem aliquo tempore determinato, verbi gratia vno anno post matrimonium contractum, & antequam annus elaberetur suscepit militis Lauretani officium cui conceditur facultas pensionem retinendi: poteritne eam pensionem

nem retinere sicut si matrimonium non contraxisset?

513
Non poterit, quia privilegium Lauretanae militie est retinendi, matrimonio contracto, pensionem toto eo tempore, quo retineri poterat ante susceptam militiam. At Antonius poterat solum retinere pensionem vno anno post matrimonium contractum: Ergo assumpta militia solummodo illo anno poterit retinere. Sic Rota in vna Romana pension. 13: Martij, 1609.

514
Poterit
aut in per-
petuum re-
tinere.
Poterit pensionem in perpetuum retinere. Quia pensio illa à principio non fuit pro tempore limitato concessa, sed fuit concessa absolute, debebat autem extinguí matrimonio contracto, quam extinctionem suspendit facultas Pontificia pro vno anno concessa. Si igitur Antonius interim militiam Lauretana suscepit, cui est concessa pensionis pro-

rogatio non obstante matrimonio: sit sane, illius pensionem prorogari. Nam superueniens militia impedit extinctionem, quam matrimonium causare debebat, sicut si post assumptam militiam matrimonium contraheretur. Ita Castro Palao tom. 2. d. 1. de benef. pun. 11. §. 16. n. 4.

Verins hoc esse reor. Sed requiro, an si miles ordinis militaris ducat uxorem absque suo primo ordinis magistro contra eorum statuta, alteri quæ pensio depereat? Sub distinctione respondeo, si non facta. Si ob omisum consensum supremi Magistri privator miles privilegii militarium, amitter pensionem, quia illam retinet privilegio Ordini militari concessio. At dum his privilegiis non spoliatur, pensionem retinere potest. Videndum tamen est, an ob hanc causam possit Magister hac spoliatione summum litem afficere. Mecum Azor. p. 2. d. 8. c. 10. q. 1.

